UPPSALA UNIVERSITET

NCK NATIONELLT CENTRUM FÖR KVINNOFRID

Digitala dimensioner av våld i vuxnas nära relationer

En kunskaps- och forskningsöversikt om teknologifaciliterat våld och stödprocesser

UPPSALA
UNIVERSITET

Digitala dimensioner av våld i vuxnas nära relationer

En kunskaps- och forskningsöversikt om teknologifaciliterat våld och stödprocesser

Sara Jakobsson och Alva Blomkvist

Nationellt centrum för kvinnofrid, NCK
Uppsala universitet
Akademiska sjukhuset
751 85 Uppsala
uu.se/nck
NCK-rapport 2025:4
ISSN 1654-7195

Innehållsförteckning

Förord 1

Sammanfattning 2

Bakgrund 5

Introduktion 5

Om rapporten 7

Rapportens delar 7

Utgångspunkter och begreppsanvändning 8

Utgångspunkter 8

Begreppsanvändning i rapporten 9

Metod 11

Syfte och frågeställningar 11

Forskningsöversikt 11

Sökstrategi 11

Inkluderade översiktsartiklar 13

Kunskapsöversikt 13

Avgränsningar 13

Kunskapsöversikt 15

Svensk politik och svensk forskning på området 15

Internationell kontext 16

Förenta Nationerna 16

Europarådet 20

Europeiska Unionen 21

Sammanfattning 24

Fragmenterat fält: nytt ramverk är på gång 24

Internationella konventioner innefattar teknologifaciliterat våld 24

Möjligheter till stöd genom teknik 24

Teknikens dubbelhet 25

Forskningsöversikt 26

Digital närvaro och våldets uttryck 27

Digital kontroll och övervakning 27
Hot och spridning av intima bilder 29
Omnipresence och våldets beständighet 32
Säkerhet, stöd och handlingsutrymme 33
Digital säkerhet i vård och stöd 33
Strategier, navigering och motstånd 37
Stöd genom digitala informella nätverk 38
Teknikens dubbelhet som risk och resurs 39
Sammanfattning 40

Diskussion 43
Ett globalt fenomen med begränsad forskning och kunskap 43
Bristen på samsyn av begrepp 43
Svårigheten att mäta och förstå fenomenet 44
Bristande representation trots globalt arbete 45
Gammalt våld, samma rättigheter, nya konsekvenser 46
Samma rättigheter trots ny arena för våldet 46
Risk för snäv syn och att helheten missas 47
Teknik som resurs i att initiera stöd 49
Betydelsen av självhjälp stor – samhällets ansvar att ge stöd 49
Behov av att kunskap om våld och teknik möts 50
Slutsatser 51
Kunskapsutveckling 51
Kunskapsbehov 51
Tekniken som resurs 52

Referenser 53

Bilagor 61
Bilaga 1. Förkortningar 61
Bilaga 2. Begreppslista 62

Förord

Genom de nationella stödlinjerna som Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) ansvarar för samlas omfattande kunskap om hur mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer tar sig uttryck i praktiken. Samtalen kan ge tidiga indikatorer på nya former och uttryck för våld och kontroll. Ofta kan vi uppmärksamma nya sätt att utöva kontroll eller utsätta någon för våld innan dessa fenomen blir synliga i medier eller i den offentliga debatten. Under senare år har berättelser och erfarenheter om att utsättas för våld som utövas, eller faciliteras, genom teknologin blivit allt vanligare. Föreliggande rapport både bekräftar och konkretiserar det som lyfts fram genom de erfarenheter som förmedlas i samtal till stödlinjerna, där iakttagelserna också kan bidra till en erfarenhetsnära dimension till förståelsen av våldets föränderlighet.

Den här rapporten utgör en del i ett regeringsuppdrag som gavs till Jämställdhetsmyndigheten om att kartlägga kunskapsläget om de digitala dimensionerna av mäns våld mot kvinnor, våld i nära relation, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel. NCK har på uppdrag av Jämställdhetsmyndigheten genomfört en forsknings- och kunskapsöversikt med fokus på de digitala dimensionerna av våld i vuxnas nära relationer. Slutsatserna och analysen som presenteras i denna rapport är Nationellt centrum för kvinnofrids. Med den här rapporten bidrar vi till ökad kunskap inom detta aktuella område som är i ständig förändring. Rapporten ger en översyn över hur teknologifaciliterat våld diskuteras internationellt, både i riktlinjer och i forskning, med syfte att ge idéer om fortsatt utveckling av hur vi kan hantera frågan om teknologifaciliterat våld i Sverige. Rapporten kan även vara ett värdefullt verktyg för beslutsfattare och ansvariga inom berörda samhällssektorer.

NCK är Sveriges nationella kunskaps- och resurscentrum inom sitt område. NCK arbetar på regeringens uppdrag med att ge stöd till våldsutsatta, bedriva forskning och analysera behovet av ny forskning samt sprida kunskap om mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck och våld i hbtqi-relationer. Det innebär bland annat att vi är en länk mellan forskning och praktik, exempelvis genom att skapa kunskapsunderlag som kan leda till förändring och konkreta åtgärder.

Forsknings- och kunskapsöversikten har tagits fram av Sara Jakobsson som har varit projektledare och Alva Blomkvist som har varit forsknings- och projektassistent under översyn av professor i genusrelaterat våld och hälsa, Carolina Överlien. Nicole Ovesen, forskare vid NCK, har varit med i det inledande arbetet och varit delaktig i att fram studiedesign, syfte och frågeställningar, vilka utgör grunden för rapporten.

Johanna Belachew
Föreståndare vid Nationellt centrum för kvinnofrid
Uppsala universitet

Sammanfattning

Digitalisering har förändrat vardagen i grunden och därmed också våldets uttryck. Våldet som sker i digitala miljöer är inte en ny form av våld, utan en förlängning av etablerade mönster av kontroll och övergrepp. Tekniken gör det möjligt för förövare att utvidga sin räckvidd, öka övervakningen och skapa en känsla av ständig närvaro, vilket förstärker våldets konsekvenser och inskränker den utsattas frihet. Denna forsknings- och kunskapsöversikt har som syfte att öka kunskapen om teknikens roll utifrån två perspektiv: hur det påverkar våld i nära relationer samt i processer för hjälpsökande hos vuxna personer som har blivit utsatta för våld. Rapporten har två kompletterande delar: en kunskapsöversikt av internationella ramverk och strategier, samt en forskningsöversikt baserad på 25 publicerade översiktsartiklar. Kunskapsöversiktens material är aktuella policydokument från Förenta Nationerna (FN), Europarådet och Europeiska Unionen (EU) samt exempel på nationella åtgärder. Forskningsöversikten granskar översiktsartiklar publicerade de senaste tio åren som fokuserat på våld i vuxnas nära relationer med koppling till teknik. Tillsammans ger dessa delar en bredare förståelse av hur informations- och kommunikationsteknik används både som verktyg för våld och som resurs för stöd, samt vilka kunskapsluckor och utmaningar som kvarstår.

Rapporten är beställd av Jämställdhetsmyndigheten och är en del av regeringsuppdraget ”Uppdrag om de digitala dimensionerna av mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel” (A2024/00815).

Internationella ramverk såsom FN:s Kvinnokonvention, Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet (Istanbulkonventionen) och EU:s direktiv om bekämpande av mäns våld mot kvinnor tydliggör att samma rättigheter gäller online som offline och att åtgärder för att adressera teknologifaciliterat våld bör prioriteras. Det saknas global samsyn kring begrepp och definitioner, vilket försvårar både mätning av prevalens och policyutveckling. Internationellt arbete pågår för att utveckla detta, men empiriska data är fortfarande begränsade – särskilt från låg- och medelinkomstländer.

Teknologifaciliterat våld i vuxnas nära relationer tar sig bland annat uttryck genom digital kontroll, övervakning samt både hot om och faktisk spridning av intima bilder. Våldet är ofta sammanflätat med våld som sker i den fysiska världen, vilket förstärks av teknikens dimensioner. Teknologifaciliterat våld kännetecknas av en upplevelse av ständig närvaro ("omnipresence") där förövaren kan utöva kontroll oberoende av tid och plats. Våldet kan också upplevas som konstant och beständigt eftersom digitalt innehåll kan spridas snabbt och finnas kvar under lång tid. Forskningen har i stor utsträckning fokuserat på tekniken som ett medel för kontroll och våldsutövning, men samma verktyg kan också användas av våldsutsatta för att skapa motstånd och återta handlingsutrymme. Digitala verktyg kan fungera som stöd, till exempel genom applikationer för säkerhetsplanering och onlineforum där våldsutsatta lättare kan berätta om sin situation. Ett återkommande tema som lyfts i flera studier är behovet av praktisk kunskap då digitala verktyg endast fungerar som stöd om de är utformade på ett tillgängligt sätt där individen själv kan använda dem på ett säkert sätt. Dessa insatser kan öka tillgången till hjälp och öka stödet för den våldsutsatta på ett positivt sätt. Det är samtidigt viktigt att ansvaret för

att åtgärda teknologifaciliterat våld inte förflyttas till individen utan ses som ett gemensamt samhällsansvar.

Studier om teknologifaciliterat våld uppvisar motstridiga resultat avseende könsskillnader i utsatthet, det vill säga om det är kvinnor eller män som drabbas i störst utsträckning. Detta kan delvis förklaras av metodologiska variationer och bristande samsyn kring begrepp. Det innebär dock inte att våldet kan förstås som könsneutralt. Våldsforskningen har länge visat att när faktorer som relation till förövaren, frekvens, allvarlighetsgrad och konsekvenser beaktas framträder tydliga könsmönster: kvinnor utsätts i högre grad för mer frekvent och allvarligt våld, med större negativa följder. Dessa mekanismer är relevanta även för teknologifaciliterat våld, och för att synliggöra dessa skillnader krävs forskningsmetoder och design som kan visa på våldets kontext och inte endast förekomst.

Tekniken är dubbelbottnad – den kan både förstärka våld och skapa möjligheter till motstånd. Att helt eller delvis begränsa sin egen digitala närvaro leder inte nödvändigtvis till ökad säkerhet för den utsatta, utan kan tvärtom förstärka isoleringen. Det finns också risker med att betrakta teknologifaciliterat våld som ett separat fenomen eftersom det kan leda till snäva lösningar och ytterligare begränsningar av våldsutsattas handlingsutrymme. Den digitala arenan fungerar som en förlängning av våldets dynamik, inte som en isolerad företeelse. Säkerhet kan inte enbart definieras som frånvaro av kontakt med förövaren, utan också som tillgång till socialt stöd. För att möta dessa utmaningar krävs en helhetssyn där kunskap om våld och digital teknik integreras i befintliga strategier och stödinsatser.

Rapportens slutsatser lyfter fram hur den digitala arenan har blivit en allt viktigare plats för våld i nära relationer, vilket ställer nya krav på kunskapsutveckling, samverkan mellan aktörer och strategiskt arbete. Rapporten visar att bristen på gemensamma begrepp och definitioner försvårar förståelse och åtgärder, både inom policy och forskning.

Forskningen indikerar att människor i högre utsträckning är benägna att berätta om våldsutsatthet när frågorna ställs digitalt. Detta belyser vikten av att även i digitala miljöer skapa förutsättningar för upptäckt, stöd och skydd. Samtidigt rymmer digitala forum en dubbelhet, de kan möjliggöra nya vägar till stöd och hjälp, men kan också innebära risker kopplat till övervakning och bristande kontroll över samtal som sker digitalt. Tillgången till digitalt stöd är dessutom ojämnt fördelad, där grupper såsom äldre, HBTQI-personer och migranter kan möta särskilda hinder. Precis som för forskningen om teknologifaciliterat våld, domineras även forskningen om stödet av västerländska perspektiv och lösningar anpassade utifrån specifika grupper saknas ofta. De få studier som inkluderat minoritetsgrupper visar att kontextanpassade digitala insatser kan vara effektiva, vilket understryker behovet av inkluderande metoder. Samtidigt begränsas möjligheten att dra generella slutsatser av brist på data om olika grupper.

Därtill begränsas möjligheterna att motverka teknologifaciliterat våld av juridiska och samhälleliga strukturer, där spänningen mellan skydd mot våld och upprätthållandet av yttrandefrihet kan skapa omöjliga avvägningar. Detta understryker vikten av att etablera en samverkan och ett samspel mellan teknisk utveckling, rättsliga ramar och andra sociala praktiker. Det krävs ett helhetsperspektiv där teknologifaciliterat våld integreras i befintliga strategier mot våld, utan att begränsa individens teknikanvändning. NCK kan bidra till att

vidareutveckla kunskapsstöd och kompetens inom området, i nära dialog med andra aktörer och i takt med den tekniska utvecklingen.

Bakgrund

Introduktion

Hur ofta sträcker vi oss efter mobilen, öppnar datorn eller ser på en skärm? För de flesta är det svårt att svara på, eftersom tekniken är så djupt integrerad i vardagen att vi knappt registrerar användningen. Internet påverkar hur vi arbetar, kommunicerar och tar del av samhällsfunktioner, och nästan alla i Sverige använder internet; 97 procent av personer i åldern 16–64 år uppger att de använder det dagligen eller nästan dagligen (Internetstiftelsen, 2024). Mot denna bakgrund är det inte oväntat att våld i nära relationer också tar sig digitala uttryck, till exempel genom kontroll, trakasserier eller hot via teknik och sociala medier. Förövare använder tekniken för att övervaka och kontrollera, handlingar som inom forskningen bland annat benämns som digital, eller technology-facilitated, coercive control (Dragiewicz m.fl., 2018; Harris & Woodlock, 2019). Sådana handlingar bör inte betraktas som avgränsade eller nya fenomen, utan som en vidareutveckling av det som Evan Stark (2007) har beskrivit som coercive control, det vill säga ett mönster av upprepade och systematiska handlingar där förövaren, genom fysisk, psykisk, ekonomisk och digital kontroll, begränsar offrets handlingsutrymme, skapar rädsla och bibehåller asymmetriska maktförhållanden i relationen. Våld i den digitala sfären bör därför snarare förstås som en förlängning av redan existerande mönster av kontroll och övergrepp, där tekniken används som ett verktyg av förövare för att utöva, förstärka och förlänga kontroll, oberoende av tid och plats, än som en separat eller isolerad form av våld (Cuomo & Dolci, 2021).

Historiskt har våld i nära relationer marginaliserats och definierats som privata angelägenheter (Lundgren m.fl., 2001). På liknande sätt har det även funnits en tendens till att undervärdera allvarlighetsgraden av det våld som personer utsatts för genom teknik. Synsättet kring en tydlig skillnad mellan våld som sker i den digitala sfären och våld i *verkliga livet* bygger på en dualistisk föreställning, där interaktioner som sker online ses som mindre verkliga och våldet således som mindre allvarligt, och där våldet antas kunna *stängas av* genom att helt avbryta den digitala kommunikationen (Gosse, 2021). En tydlig uppdelning mellan online och offline riskerar snarare att osynliggöra de konkreta, kroppsliga och emotionella konsekvenser som teknologifaciliterat våld medför (Gosse, 2021).

Flera studier visar att tekniken tar allt större plats i nära relationer, också när det gäller kontrollerande och våldsamma beteenden. Studier med fokus på unga vuxna bekräftar även att digitala kränkningar, såsom förolämpningar, svordomar eller hot, är vanligt förekommande inslag i parrelationer. En studie genomförd vid ett universitet i nordöstra USA, med 271 universitetsstudenter som befann sig i pågående romantiska relationer, visade att 93 procent av deltagarna både hade utsatt sin partner för och själva blivit utsatta för mindre allvarliga digitala överträdelser, medan omkring 13 procent rapporterade erfarenheter av mer allvarliga former, såsom hot eller offentlig förnedring (Leisring & Giumetti, 2014). En studie om teknologifaciliterat våld mot kvinnor som publicerades av Economist Intelligence Unit (2020) rapporterade att 38 procent av de tillfrågade kvinnorna hade utsatts för våld online, medan 85 procent av kvinnorna uppgav att de hade bevittnat våld mot andra kvinnor på nätet.

Det finns forskning som talar för att vuxnas erfarenheter av teknologifaciliterat våld är mindre utforskade än barn och ungas erfarenheter, trots att tekniken i vuxnas nära relationer ofta på samma sätt som i ungas nära relationer kan fungera som ett medel för att utöva långvarig kontroll och övergrepp. Woodlock (2017) lyfter hur vissa vuxna kvinnor med erfarenhet av att utsättas för våld i nära relation beskriver att de utsätts för teknologifaciliterad övervakning och kontroll, bland annat genom spårningsapplikationer och obehörig åtkomst till sociala medier eller andra kommunikationsplattformar. Hon konstaterar samtidigt att forskningsfältet tenderar att prioritera studier om yngre målgrupper och att fenomen som till exempel *sexting* (att skicka eller dela sexuellt explicita meddelanden, bilder eller videor) ofta förknippas med ungdomar trots att det är någonting som förekommer i ett bredare åldersspann. Barter med flera (2017) visar att teknologifaciliterat våld i stor utsträckning behandlas i relation till ungas dejtingkulturer, där mobiltelefoner och sociala medier används för kontroll, övervakning och trakasserier. Trots att störst fokus läggs på yngre målgrupper så visar tidigare forskning att teknologifaciliterat våld inte är begränsat till barn och unga. Bayne med flera (2023) framhåller att även äldre vuxna utsätts för teknologifaciliterat våld, men att deras erfarenheter hittills har varit förbisedda i stor utsträckning. Studien baseras på en nationellt representativ panel av 1 011 vuxna i åldern 50 år och äldre i USA, och dess resultat visar att det finns en tydlig brist på kunskap om hur äldre personer upplever och påverkas av teknologifaciliterad kontroll, trots att det är någonting som har visat sig ha allvarliga konsekvenser för de drabbade. Även prevalensstudier som undersöker vuxnas utsatthet bekräftar att teknologifaciliterat våld är vanligt förekommande. Powell med flera (2022) genomförde en studie bland 4 562 australienska vuxna och fann att ungefär hälften av deltagarna rapporterade att de någon gång i livet utsatts för minst en form av teknologifaciliterat våld. Lite drygt en tredjedel, 36,7 procent, av dessa uppgav att de utsatts i en aktuell eller tidigare nära relation.

En utmaning för professionella är att utveckla och upprätthålla digital kompetens i arbetet med våldsutsatta. Överlien med flera (2025), som studerat erfarenheter från personal vid skyddade boenden i Norge, visar hur anställda har svårt att överblicka risken av interaktioner digitalt, som när förövare använder digitala kanaler (till exempel Snapchat) för att utöva påtryckningar mot sina barn som lever skyddat på boendet med sina mammor. Denna problematik uppstår när säkerhetskrav behöver balanseras mot individens behov av och rätt till den egna digitala närvaron. Detta speglar den komplexitet som professionella möter när teknologifaciliterat våld ska identifieras och hanteras, och belyser vikten av både kunskap och resurser för att kunna agera effektivt.

Digitala interventioner har utvecklats för att kunna erbjuda både direkta och förebyggande insatser. Novitzky med flera (2023) analyserar hur teknik som används i dessa sammanhang kan vara anpassade för att särskilt gynna våldsutsatta personer genom att erbjuda trygg, anonym och säker tillgång till hjälp. Särskilt värdefull kan tekniken vara när den tillämpas inom vården eller i samverkan med stödlinjer, där individer kan delta i terapi eller samtalsgrupper utan att behöva fysiskt befinna sig på platsen. En annan viktig aspekt av tekniken är hur den kan användas som ett medel för att skapa frihet och åtnjuta mänskliga rättigheter. Ibland kan det vara enklare att söka hjälp i en anonym chatt eller i ett internetforum istället för hos en nära vän. Cardoso med flera (2019) genomförde en bred kartläggning av olika tekniska lösningar som kan påverka säkerhet, med huvudsakliga syfte att identifiera hur olika tekniska verktyg kan användas för att

antingen förebygga eller möjliggöra våld mot kvinnor. Författarna lyfter att många företag utvecklar tekniska lösningar, produkter och strategier till den våldsutsatta och således implicit lägger ansvaret på dem att förändra sitt beteende för att undvika att utsättas för våld. Detta är någonting som riskerar att individualisera ansvaret för säkerheten, vilket kan förskjuta fokus från de strukturella orsakerna till våldet och från det ansvar som teknikföretag och samhället har för att förebygga och begränsa skadlig användning av teknik (Cardoso m.fl., 2019).

Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) möter dagligen våldsutsatta genom de fyra nationella stödlinjerna som drivs på uppdrag av regeringen. Stödet som ges är anonymt och många som ringer säger att de inte berättat för någon tidigare om det våld de utsätts för. Anonymiteten upplevs som en viktig faktor för att söka stöd. I många av samtalen beskrivs hur tekniken används för att utöva våld, och det finns frustration hos många våldsutsatta över hur enkelt det kan vara att bli fotograferad eller filmad i smyg, eller att våldsutövaren använder sociala medier för att kontrollera på ett sätt som tidigare inte var möjligt. Personal på NCK som tar emot samtalen på stödlinjerna bekräftar att våldsutsatta behöver få fler möjligheter till stöd specifikt kopplat till tekniken, till exempel teknisk hjälp att avinstallera applikationer i mobiltelefoner eller andra typer av säkerhetsplaneringsåtgärder.

Om rapporten

I juni 2024 fick Jämställdhetsmyndigheten uppdraget att kartlägga kunskapsläget om de digitala dimensionerna av mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel (A2024/00815) och att inom detta uppdrag inhämta kunskap från andra svenska myndigheter inklusive NCK. NCK fick i uppdrag att, med särskilda medel från Jämställdhetsmyndigheten, genomföra en forsknings- och kunskapsöversikt för att öka kunskapen om teknologifaciliterat våld med fokus på vuxnas nära relationer. Under processen har flera muntliga avstämningar gjorts och löpande kommunikation har skett inför publicering. Rapporten har skrivits av projektledare Sara Jakobsson och forsknings- och projektassistent Alva Blomkvist, under översyn av professor i genusrelaterat våld och hälsa Carolina Överlien. Nicole Ovesen, forskare vid NCK, har varit med i det inledande arbetet och varit delaktig i att fram studiedesign, syfte och frågeställningar, vilka utgör grunden för rapporten.

Rapportens delar

Kunskapsöversikten

Kunskapsöversikten ger en introduktion till temat i rapporten genom att skapa en överblick över hur internationella organisationer diskuterat teknologifaciliterat våld de senaste åren. Kunskapsöversikten gör nedslag i centrala dokument, presenterar slutsatser för fortsatt arbete och lyfter fram goda exempel. Kunskapsöversikten gör inte anspråk på att utgöra en heltäckande genomgång av vad samtliga internationella organ gör på området. Syftet med kunskapsöversikten är att beskriva nuläget i utvalda internationella arenor för att senare i

rapportens diskussion kunna problematisera hur frågorna kan hanteras både globalt och i Sverige.

Forskningsöversikten

Forskningsöversikten presenterar publicerade översiktsartiklar (”reviews”), såsom systematiska översikter, scoping reviews och narrativa översikter. Med översiktsartiklar menas vetenskapligt publicerade artiklar som har genomfört en granskning av andra forskningsartiklar inom området. Detta möjliggör en bred överblick av kunskapsläget inom det specifika forskningsfältet, som är både tvärvetenskapligt och i snabb utveckling. En forskningsöversikt är särskilt värdefull för ett kunskapsfält där det finns behov av att sammanfatta och kritiskt värdera kunskapsluckor (Petticrew & Roberts, 2006; Grant & Booth, 2009). En översikt som bygger på tidigare översikter kan beskrivas som en *review of reviews* eller *umbrella review* och är en etablerad metod för att sammanställa stora och komplexa forskningsfält (Smith m.fl., 2011; Aromataris m.fl., 2015). Denna forskningsöversikt syftar inte enbart till att kartlägga vad som finns publicerat, utan också till att undersöka variation i såväl kontext som begreppsanvändning.

Diskussion

Sista kapitlet i rapporten syftar till att sammanfoga slutsatser från kunskapsöversikten och forskningsöversikten i en diskussion utifrån kunskapen som kommit fram i båda delar. Det finns skillnader och likheter mellan kunskapsöversikten och forskningsöversikten i den här rapporten. Ämnet som har undersökts är detsamma, och samma personer har jobbat med båda delar, men det finns viktiga skillnader både vad gäller det material som undersökts och analysmetoden. Syftet med att undersöka samma fråga på delvis olika sätt är att stärka analysen och dra slutsatser kring samhällets respons på teknologifaciliterat våld i nära relationer.

Utgångspunkter och begreppsanvändning

Utgångspunkter

Översikten baseras på några teoretiska utgångspunkter och internationella ramverk, vilka tillsammans utgör den analytiska grunden för arbetet. En viktig utgångspunkt är FN:s definition av våld mot kvinnor:

> *Varje könsrelaterad våldshandling som resulterar i, eller troligen kommer att leda till, fysisk, sexuell eller psykisk skada eller lidande för kvinnor, samt hot om sådana handlingar, tvång eller godtyckligt frihetsberövande, vare sig det sker i det offentliga eller privata livet* (FN, 1993).

En annan viktig utgångspunkt är att våldets grundläggande orsak ligger i det historiskt sett ojämlika maktförhållandet mellan kvinnor och män, och att våld mot kvinnor är en av de

avgörande sociala mekanismerna genom vilka kvinnor tvingas in i en underordnad ställning gentemot män (FN, 1993).

Inom våldsforskning har frågan om könssymmetri kontra könsasymmetri länge varit föremål för diskussion. Meta-analyser och kvantitativa studier har i vissa fall visat att kvinnor och män rapporterar liknande nivåer av utsatthet för våld i nära relationer, vilket har tolkats som stöd för en könssymmetrisk fördelning (Archer, 2000; Straus, 2010). Dessa resultat belyser att våldets uttryck kan förekomma i olika typer av relationer och riktas mot personer av olika kön. Samtidigt finns det omfattande forskning som visar att även när förekomsten är jämförbar, tenderar kvinnor att utsättas för våld som är mer frekvent, allvarligt och förknippat med större negativa konsekvenser (Ansara & Hindin, 2011; Fanslow m.fl., 2023; Kar & O'Leary, 2010; Tjaden & Thoennes, 2000; Stark & Hester, 2019). Detta gäller inte enbart fysiskt våld utan även till exempel psykiskt och ekonomiskt, där effekterna ofta förstärks av könsbaserade maktstrukturer. Könsasymmetrin blir inte nödvändigtvis synlig i prevalensmått, men framträder tydligare när våldets kontext, intensitet och konsekvenser analyseras, någonting som även är framträdande för det teknologifaciliterade våldet. Powell och Flynn (2023) presenterade resultaten från en enkätstudie som riktade sig till vuxna i Australien och framhöll att den totala förekomsten av teknologifaciliterat våld under livstiden var relativt jämnt fördelad mellan kvinnor och män. När typen och omfattningen av våldet granskades framträdde dock tydliga könsmönster där kvinnor i en högre utsträckning rapporterade utsatthet för våld i nära relationer, olika former av övergrepp från samma förövare samt sexuellt tvång. Utöver detta rapporterade kvinnor även psykologiska och emotionella konsekvenser i högre utsträckning än män (Powell & Flynn, 2023; Powell m.fl., 2022). Resultaten indikerar att även om både kvinnor och män kan bli utsatta för teknologifaciliterat våld i nära relation och dessutom uppger en relativt jämn utsatthet under livstiden, skiljer sig ofta upplevelsen och intensiteten, någonting som talar för en stark koppling till kön (Powell & Flynn, 2023; Powell m.fl., 2022). För att kunna fånga dessa skillnader behöver forskning och kartläggning alltså inte enbart mäta förekomst, utan också ta hänsyn till relationen till förövaren, våldets allvarlighetsgrad, upprepning, konsekvenser och tidigare erfarenheter av kontrollerande eller strukturellt våld (Dobash & Dobash, 2004; Hester, 2013; Johnson, 2006; Walby & Towers, 2018; Överlien m.fl., 2025)

I denna rapport är utgångspunkten att våld i nära relationer kan drabba alla människor, men att det är asymmetriskt; våldet utövas i större omfattning av män och riktas oftare mot kvinnor. Det är dessutom mer allvarligt, upprepat och får större konsekvenser än det våld som kvinnor utövar mot män.

Begreppsanvändning i rapporten

I denna rapport utgår vi primärt från begreppet *informations- och kommunikationsteknik*, vilket omfattar all teknik som används för att hantera information och kommunikation mellan människor, exempel på detta kan vara internet, mobiltelefoner och sociala medier. För att främja läsvänligheten och textens flyt har vi emellertid valt att använda det bredare begreppet *teknik*. Vi är medvetna om att detta inte fullt ut fångar den specifika komplexiteten i *informations- och kommunikationsteknik*, detta är dock ett medvetet val för att underlätta för

läsaren. När vi istället diskuterar *var* våldet äger rum, använder vi även begreppet *den digitala arenan*.

Det finns i nuläget inget överenskommet begrepp som fångar teknikens roll i våld i nära relationer vilket poängteras både i forskningslitteraturen inom ämnet samt i den internationella diskursen. Begreppen har också förändrats snabbt över tid och det som för några år sedan var vedertaget kan idag ge helt andra associationer än då. Vidare är den största delen av texter som ligger till grund för denna rapport på engelska och begreppen kan vara svåra att översätta direkt till svenska.

I Sverige har *digitalt våld* och *cybervåld* använts och används för att beskriva det våld som sker på digitala arenor. Vi undviker dessa begrepp då det vi ser i forskning och i praktik är att våldet som utövas på digitala arenor inte är en specifik form av våld, utan ett uttryck av våld. Det finns en risk att begreppet *våld i nära relation* urholkas när det läggs till fler och fler specifika våldsformer, vilket försvårar både debatten och förståelsen för fenomenet. *Teknologifaciliterat våld* betraktas i denna översikt inte som en separat form av våld, utan den digitala aspekten förstås som en arena där etablerade våldsformer kan utövas, förstärkas och få nya räckvidder (Cuomo & Dolci, 2021; Harris & Vitis, 2020). Psykiskt, sexuellt och ekonomiskt våld kan till exempel förflyttas in i digitala miljöer, men deras grundläggande karaktär och orsaker är desamma som i den fysiska världen.

Technology-facilitated gender-based violence har de senaste åren varit det begrepp som använts mest internationellt de senaste åren, både inom forskningen och av internationella organisationer. Vi har valt att använda detta begrepp med översättningen *teknologifaciliterat våld*. Det synliggör att det handlar om samma typer av våld som sker på andra arenor, men att det utförs eller faciliteras med hjälp av vissa verktyg, det vill säga informations- eller kommunikationsteknik.

Vid ett expertmöte med aktörer från flera internationella organisationer utarbetades en definition av begreppet, som sedan föreslogs för vidare användning:

> *Technology-facilitated violence against women (TF VAW)*[1] *is any act that is committed, assisted, aggravated, or amplified by the use of information communication technologies or other digital tools, that results in or is likely to result in physical, sexual, psychological, social, political, or economic harm, or other infringements of rights and freedoms* (UN Women, 2023a).

Definitionen ovan kan beskrivas som oberoende av tid (viktigt då teknik snabbt ändras), är tillräckligt specifik för att kunna operationaliseras, samtidigt bred för att inkludera många olika uttryck samt beskriver medlet som används för att utöva våld. Vi har därför valt att utgå från denna definition.

[1] Observera att ”violence against women" (våld mot kvinnor) kan ersättas med "gender-based violence" (genusbaserat våld) (TF GBV), samtidigt som den gemensamma definitionen som beskriver fenomenet bibehålls.

En annan aspekt vid granskning av internationella dokument har varit de begrepp som rör mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer, som internationellt oftast benämns som *violence against women and girls* och därmed exkluderar andra grupper som också utsätts för våld i nära relationer. Den här rapporten har ingen möjlighet att diskutera begrepp inom våldsfältet, utan vi begränsar oss till att använda oss av det begrepp som används av respektive organisation i första hand och till viss del av NCK:s begrepp inom området i andra hand. Som direkt översättning till *gender-based violence* har vi använt oss av *genusbaserat våld*. För att förstå de begrepp och teoretiska perspektiv som används i denna rapport, rekommenderas läsning av Jämställdhet och våldsutsatthet – teoretiska perspektiv och begreppsanvändning (Björsson & Lebedeva, 2023).

Metod

Syfte och frågeställningar

Syftet med denna kunskaps- och forskningsöversikt är att öka kunskapen om teknikens roll för våld i nära relationer och i processer för hjälpsökande hos vuxna personer genom att kombinera två kompletterande metodansatser: en kunskapsöversikt och en forskningsöversikt. Tillsammans ska översikterna bidra till en bredare och fördjupad förståelse av hur informations- och kommunikationsteknik används av förövare för att utöva kontroll och våld i nära relationer och av våldsutsatta i hjälpsökandeprocesser, vilka insatser och strategier som utformats för att möta teknologifaciliterat våld, samt vilka utmaningar och kunskapsluckor som kvarstår.

Studien utgår från följande frågeställningar:

1. Vilka strategier och riktlinjer finns inom utvalda internationella ramverk kring teknikens roll på fältet våld i nära relationer?
2. Hur ser forskningen ut vad gäller teknologifaciliterat våld och våldsutsattas hjälpsökande? Vilka frågor ställs, vilka områden utforskas och vad är konklusionerna av de översikter som finns?
3. Vad ser forskningen som de huvudsakliga kunskapsluckorna och utmaningarna samt vilka möjligheter finns med tekniken?

Forskningsöversikt

Sökstrategi

Sökstrategin utarbetades i samarbete med Uppsala universitetsbiblioteks avdelning för lärande- och forskningsstöd genom bibliotekarie Annika Nagorsen Kastlander. Databassökningar genomfördes i fyra vetenskapliga databaser; ASSIA (Applied Social Sciences Index and Abstracts), PubMed, SwePub och Web of Science. Sökningarna genomfördes under tidsperioden 31 januari–18 februari 2025.

För varje databas utarbetades sökstrategier som kombinerade tre huvudsakliga komponenter; (1) våld i nära relationer, till exempel intimate partner violence, domestic violence, coercive control, battered women och interpersonal violence, (2) digital teknik och kommunikationsmedel, till exempel smartphones, social media, GPS, surveillance apps, spyware, cyberstalkning, digital abuse, och (3) publikationstyp, avgränsning till översiktsartiklar genom användning av termer som systematic review, literature review, scoping review och review. En kombination av ämnesord, fritexttermer och boolesk logik användes för att identifiera relevanta publikationer. Dessutom filtrerades resultaten på publikationsår (2015–2025) och språk (svenska eller engelska). En dubblettkontroll genomfördes innan granskningsarbetet påbörjades. Totalt identifierades 375 översiktsartiklar. Dessa granskades initialt genom läsning av titel och abstrakt, varefter 48 artiklar valdes ut för fulltextgranskning. Utifrån de fördefinierade inklusions- och exklusionskriterierna exkluderades ytterligare artiklar under fulltextgranskningen, vilket resulterade i ett slutligt urval om 25 översiktsartiklar.

Kriterier för inkludering och exkludering

Inklusionskriterier för översikter var:

1. **Publicerad mellan 2015 och 2025;** tidsavgränsningen valdes medvetet bred för att fånga in tillräckligt många relevanta översikter. En snävare period hade riskerat att ge ett alltför begränsat underlag, vilket i sin tur hade försvårat möjligheten att få en heltäckande bild av forskningsläget.
2. **Översiktsartikel;** till exempel systematiska reviews eller scoping reviews som sammanfattar tidigare forskning.
3. **Fokus på teknologifaciliterat våld och våldsutsattas hjälpsökande**; till exempel kontroll, övervakning, hot, digitalt förtryck, innovativa vårdinsatser och preventiva åtgärder kopplat till informations- och kommunikationsteknik.
4. **Fokus på vuxnas nära relationer**; över 18 år, och till exempel samborelationer, äktenskap eller separationer.
5. **Fokus på våld i nära relationer;** till exempel familj, partner eller annan närstående.

Publikationer exkluderades om de inte uppfyllde de centrala kriterierna. Det gällde exempelvis artiklar som var publicerade före 2015, inte var översiktsartiklar, eller saknade tydligt fokus på teknologifaciliterat våld eller hjälpsökande. Även studier som enbart handlade om ungas parrelationer, eller där våld i nära relationer inte berördes (t.ex. att fokus var våld utanför nära relationer), togs bort. Artiklar utan tillgång till fulltext, på andra språk än svenska eller engelska, och dubbletter exkluderades också. Översiktsartiklar som uppfyllde kriterierna 1–3, men som hade ett bredare fokus än enbart vuxna eller våld i nära relationer, har inkluderats när deras innehåll bedömts som relevant. Exempel på detta är översiktsartiklar som behandlar fenomen som *sextortion* eller *cyberstalkning*, där både våld i och utanför nära relationer ofta ingår i det analyserade materialet.

Inkluderade översiktsartiklar

För att tydliggöra vilka översiktsartiklar som är en del av forskningsöversiktens material, har dessa markerats med en asterisk (*) i referenslistan.

De inkluderade översikterna varierar i geografisk kontext och metodologisk ansats. Majoriteten av översikterna i urvalet är publicerade i Nordamerika, följt av Australien och Europa. Eftersom forskningsfältet fortfarande är relativt begränsat blir det tydligt att enskilda forskare eller forskargrupper har haft en avgörande roll i att forma och driva kunskapsutvecklingen framåt. Som exempel kan nämnas Australien, där ett fåtal forskare har genomfört flera studier inom området (se t.ex. Anastasia Powell, Asher Flynn, Nicola Henry), vilket har bidragit till att flytta fram forskningsläget och skapa en mer etablerad forskningsmiljö kring frågan. Även om publikationerna är daterade från 2015 och framåt, förekommer primärstudier från tidigare år i flera översikter. Dessa behandlas som en del av den kunskapsbas som översikterna bygger på, men uppfyller inte i sig själva översiktens inklusionskriterier. Samtliga 25 inkluderade översiktsartiklar genomgick en kvalitativ innehållsanalys med syfte att identifiera mönster och tematiska huvudlinjer i forskningsfältets förståelse av teknologifaciliterat våld i vuxnas nära relationer.

Kunskapsöversikt

Kunskapsöversikten bygger på samma urval och sökstrategi som beskrivs för forskningsöversikten (se rubrik *Kriterier för inkludering och exkludering*). Det enda undantaget är att kriteriet om att endast inkludera översiktsartiklar inte tillämpats här. Sökningen har dessutom utökats med kompletterande sökord, till exempel *policy* och *recommendations*, samt med separata sökningar i databaser för så kallad *grå litteratur*, det vill säga rapporter och artiklar från andra aktörer än den akademiska forskningen. För att komplettera urvalet har även sökningar gjorts direkt på hemsidor av internationella organisationer som jobbar med frågor som rör mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer, såsom FN:s enhet för kvinnors rättigheter och egenmakt (UN Women). Därefter har metoden främst varit att utifrån referenser identifiera nya rapporter att inkludera i översikten. Kunskapsöversiktens rapporter är främst från de senaste fem åren men en del äldre rapporter har inkluderats för att få en förståelse för hur frågan har utvecklats de senaste 25 åren.

Avgränsningar

Denna översikt kommer att fokusera på vuxnas nära relationer, ett val som grundar sig i att aktuell forskning ofta undersöker teknologifaciliterat våld i kontexten av ungdomars erfarenheter (Barter m.fl., 2017; Bayne m.fl., 2023; Woodlock, 2017). Avgränsningen till vuxnas parrelationer utgår således från en bedömning att kunskapsluckorna kring teknologifaciliterat våld är särskilt stora när det gäller vuxnas relationer, där livssituationer kan skilja sig från ungas och ofta präglas av samboende, gemensam ekonomi och andra former av sammanflätning.

En metodologisk begränsning rör urvalet av studier. Eftersom sökningarna enbart genomfördes i vissa databaser finns en risk att all relevant forskning inte identifierades. Därtill baserades flera

urval på information i artiklarnas abstract, vilket innebär att studier som uppfyllde kriterierna men där detta inte tydligt framgick kan ha missats. Ytterligare en begränsning är att endast engelskspråkiga publikationer inkluderades. Detta kan ha uteslutit viktiga bidrag publicerade på andra språk, och därmed begränsat mångfalden av perspektiv; någonting som anses vara ett problem utifrån rapportens aktuella frågeställningar då kulturella och språkliga kontexter kan påverka både erfarenheter och förståelser av fenomenet.

Den snabba utvecklingen inom artificiell intelligens (AI) under de senaste åren har lett till att många nya fenomen växer fram i snabb takt. I den här översikten har vi medvetet valt att inte fördjupa oss i AI i relation till teknologifaciliterat våld, eftersom det ligger utanför studiens frågeställningar. Samtidigt förekommer flera verktyg och tekniker som bygger på AI i det material som rapporten behandlar.

Kunskapsöversikt

Svensk politik och svensk forskning på området

Sverige har under lång tid haft en framträdande roll i digitaliseringsarbetet och i regeringens nationella färdplan för EU:s digitala decennium beskrivs Sverige som ett digitalt moget land där befolkningen har en hög digital kompetens (Regeringskansliet, 2023a). De svenska ambitionerna är höga, där det av riksdagen beslutade målet på nationell nivå innebär att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter, som beskrivet i Sveriges digitaliseringsstrategi (Regeringskansliet, 2025a). I denna omnämns inte uttryckligen teknologifaciliterat våld, men däremot närliggande frågor såsom digitalisering av välfärden, säkerhet och digital kompetens.

Regeringen avser lägga fram en ny AI-strategi tidigt under 2026 efter att AI-kommissionen lagt fram ett slutbetänkande med förslag (SOU 2025:12) den 4 februari 2025. Digitaliseringspolitiken har också kopplingar till strategier såsom ”En ny era av cybersäkerhet” där det i definitionen av cybersäkerhet inte inkluderas det som sker relationellt, men där det finns likheter mellan de metoder som används i cyberattacker och i teknologifaciliterat våld i nära relationer (Regeringskansliet, 2023b).

Regeringen ser det som prioriterat att ge de digitala dimensionerna av våld ett större fokus, vilket syns i regeringens åtgärdsprogram “Fri och trygg utan våld och förtryck” (Regeringskansliet, 2024a). Där föreslås åtgärder för att öka kunskapen inom området. Flertalet uppdrag, inklusive det som ligger till grund för denna rapport, handlar om att stärka kunskapen om och arbetet mot teknologifaciliterat våld.

I utredningen med syfte att ge förslag på hur det sjätte jämställdhetspolitiska delmålet ska förändras och en strategi inför 2027 beskrivs hur arbetet mot teknologifaciliterat våld behöver förstärkas (Regeringskansliet, 2025a). Utredningen (SOU 2025:28) föreslår att strategin ska innefatta samtliga former av våld inklusive digitalt våld, samt att det skulle kunna vara ett område för en särskild handlingsplan som ett specifikt prioriterat område (Regeringskansliet, 2025a).

Sverige har åtagit sig att följa flera internationella ramverk som behandlas i denna rapport, vilka är centrala för att adressera frågor om teknologifaciliterat våld. Det finns också politiska initiativ såsom “Global Partnership for Action on Gender-Based Online Harassment and Abuse” som skapades 2022 och där Sverige ingår med syfte att prioritera, förstå, förebygga och adressera teknologifaciliterat våld, inklusive AI, i ett multilateralt sammanhang (Regeringskansliet, 2025b).

Inom den svenska kontexten har forskningen om teknologifaciliterat våld i stor utsträckning riktats mot barns och ungas erfarenheter; exempelvis genom studier om grooming och bildbaserade övergrepp (Hellevik m.fl., 2025; Jonsson m.fl., 2019; Joleby m.fl., 2020, 2021; Rindestig m.fl., 2024, 2025). Denna forskning visar hur tekniken kan användas för att utöva kontroll, samt etablera och upprätthålla makt i intima relationer, även när förövaren inte är en partner. När det gäller vuxna är forskningen mer begränsad, det handlar till exempel om ekonomisk kontroll genom digitala finansiella tjänster (Nyman m.fl., 2023), men också om

kvinnors dubbla erfarenheter av tekniken som både stöd och risk i våld i nära relationer; en livlina till stöd men samtidigt en arena för övervakning och förföljelse (Boethius m.fl., 2022). Fortsatt finns det forskning som även lyfter fram hur digitala enheter gör det möjligt för förövaren att nå den våldsutsattas familj och vänner, som därigenom också blir vittnen och ibland indirekta måltavlor för våldet (Boethius & Åkerström, 2023). Vidare har teknologifaciliterat våld i nära relationer identifierats som ett problem som inte endast påverkar den privata sfären, utan också arbetslivet och samhället i stort, där nya etiska krav ställs på arbetsgivare och samhällsinstitutioner (Hearn m.fl., 2023). Utöver forskningen så lyfts även problematik angående skyddsinsatser som personer utsatta för våld i nära relationer kan erhålla (så som skyddad identitet) kopplat till användningen av digitala tjänster, till exempel e-legitimation, i Sverige. Det är möjligt att använda sådana tjänster även med skyddad identitet, men personer som lever med skyddsinsatsen vittnar om att det i praktiken är svårt (Jämställdhetsmyndigheten, 2023; Regeringskansliet, 2024b). Sammantaget framträder den digitala arenan som en växande dimension för våld i nära relationer även i den svenska kontexten, samtidigt som kunskapen om vuxnas erfarenheter fortfarande är begränsad och fragmentarisk.

Internationell kontext

Förenta Nationerna

Förenta nationerna (FN) har på olika sätt uppmärksammat frågan om teknologifaciliterat våld de senaste åren som en konsekvens av den prioritet som avskaffandet av våld mot kvinnor och flickor har på den globala agendan. Redan 2006 uppmärksammade FN:s generalsekreterare teknologifaciliterat våld i sin fördjupande studie om könsbaserat våld. Där beskrivs vikten av att fördjupa och utveckla kunskapen om det våld som sker digitalt för att kunna ta fram åtgärder (FN, 2006).

En mer aktuell rapport från FN:s generalsekreterare ger en beskrivning av teknologifaciliterat våld mot kvinnor och flickor (FN, 2024a). Generalsekreteraren beskriver i rapporten att även om det finns nya mönster i våldet mot kvinnor och flickor är de del av återkommande våld som spänner över olika arenor:

> *Although the newer patterns of technology-facilitated violence against women and girls, such as deepfake pornography, are unique, they are part of the continuum of multiple, recurring and interrelated forms of violence across online and offline spaces.*

I samma rapport tas flera aspekter av teknologifaciliterat våld upp, till exempel att ramverk behöver förändras i takt med den tekniska utvecklingen. I rapporten uttrycks också en oro över hur artificiell intelligens (AI) påverkar uttrycken av våld mot kvinnor. Rapporten betonar vikten av samverkan mellan aktörer, robusta ramverk som förändras i takt med tekniken och att samma principer i internationella ramverk som gäller offline även ska gälla online. Slutligen beskriver rapporten också att informations- och kommunikationsteknik är en möjlighet för personer som är utsatta, då tekniken erbjuder nya möjligheter att söka hjälp och bli fri våldet.

Rapporten beskriver också olika förslag till initiativ för att förhindra våldet, där några exempel lyfts fram:

1. *Stärka lagar, ramverk och ansvar (accountability)*
   Flera stater har specifikt stärkt lagar och ramverk för att ge skydd till medborgare för teknologifaciliterat våld, inklusive delning av intima bilder (Argentina, Österrike, Bosnien och Hercegovina, Chile, El Salvador, Rumänien och Zimbabwe).

2. *Se till behovet av stödmekanismer för dem som är utsatta för våld*
   Ett heltäckande stödsystem för dem som är utsatta för våld, både online och offline, bör fortsatt vara prioriterat.

3. *Stärka kunskapen genom att inhämta mer data om fenomenet*
   För att kunna adressera problemet behövs mer kunskap inom området och FN:s statistiska kommission (Statcom) har gett ett uppdrag till UN Women, Världshälsoorganisationen (WHO) och FN:s befolkningsfond (UNFPA) att ta fram ett statistiskt ramverk med standardiserade internationellt jämförbara mått för teknologifaciliterat våld mot kvinnor

4. *Samverkan mellan aktörer*
   Vikten av samverkan mellan stater, teknikföretag, civilsamhälle med flera aktörer inom området.

FN:s ramverk om jämställdhet

På global nivå utgör Konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor (CEDAW) (FN, 1979), den så kallade Kvinnokonventionen, en viktig startpunkt för att stärka kvinnors rättigheter. FN:s kvinnokommission har klargjort att könsdiskriminering även omfattar mäns våld mot kvinnor och 1993 antogs FN:s deklaration om avskaffande av våld mot kvinnor (FN, 1993), som ger en mer heltäckande bild av definitionen av våld mot kvinnor, våldets grundläggande orsaker samt medlemsstaternas ansvar. Samtliga dessa dokument skrevs innan internet blev en central del av samhället, men i efterföljande dokument har FN klargjort hur samma rättighet att vara fri från våld även ska gälla det våld som utövas online.

Kvinnokonventionen (FN, 1979), kompletteras med artiklar som är överenskomna av samtliga länder för att klargöra specifika områden. I den generella rekommendationen No.33 (2015) beskrivs kvinnors rätt till rättvisa där även den digitala sfärens viktiga roll i att stärka kvinnors rättigheter nämns. För teknologifaciliterat våld är General Recommendation No. 35, vilket är en uppdatering av General Recommendation No. 19 (1992), särskilt intressant eftersom den klargör att mäns våld mot kvinnor som sker i digitala miljöer, online, ska ses på samma sätt som det våld som sker i övriga miljöer (CEDAW, 2017a). Den understryker även staters ansvar att skydda kvinnor på samma sätt som från andra typer av våld genom ändamålsenliga lagar, stödmekanismer och skydd. Även efterföljande dokument är värda att nämna, General Recommendation No. 36, där FN:s CEDAW-kommitté fokuserar på utbildning och uppmärksammar digitala risker för kvinnor och flickor (CEDAW, 2017b).

Under den årliga ”Commission of Status of Women” i New York diskuteras nuläget för kvinnors rättigheter och aktuella frågor inom området. De överenskomna slutsatserna för 2003 (session 47) understryker behovet av stärkt skydd mot våld i digitala arenor (UN Women, 2023) och 2011 (session 55) understryker vikten av kvinnor och flickors rätt till teknik på samma villkor som pojkar och män (UN Women, 2011). År 2023 (session 67) var temat teknikbaserade frågor och kvinnors rättigheter, och förekomsten av teknologifaciliterat våld mot kvinnor och flickor lyftes fram specifikt. I det överenskomna dokumentet för det året uttrycks oro över nya uttrycksformer av våld genom AI, kontinuiteten och interrelationen mellan våld som sker offline och online samt behovet av nolltoleranspolicy för stalkning, hot om våld, olaglig övervakning, med flera uttryck av våld som sker online. En av slutsatserna i dokumentet är att samtliga stater bör förebygga och åtgärda alla former av våld, inkluderat det könsbaserade våldet, som sker eller förstärks av användning av teknik (FN, 2023a).

Andra ramverk kring mänskliga rättigheter

FN:s kommitté för de mänskliga rättigheterna har de senaste åren uppmärksammat hur våld på digitala arenor är ett område som behöver stärkas inom arbetet för mänskliga rättigheter. Dåvarande FN:s särskilda rapportör om våld mot kvinnor och flickor, Dubravka Šimonović (2018), presenterade en central tematisk rapport om orsaker till och konsekvenser av onlinevåld mot kvinnor och flickor utifrån ett rättighetsperspektiv. Rapporten beskriver hur våld på den digitala arenan är ett växande problem i takt med att informations- och kommunikationsteknik blir en mer integrerad del av människors liv, tillgängligt i alla delar av världen, och att detta har skapat nya former av våld som hindrar kvinnor och flickor att åtnjutna mänskliga rättigheter och jämställdhet. Vidare beskriver rapporten att konsekvenserna av våld på digitala arenor kan göra att kvinnor backar från närvaro i digitala plattformar och därmed förstärks den ojämlikhet som redan finns mellan kvinnor och män globalt i digital kunskap och användning. Rapporten lyfter också hur våldet online kan förstärka fysiskt, psykiskt, sexuellt och ekonomiskt våld i den fysiska verkligheten. Ett exempel på hur våldet förflyttas genom skärmen gäller spridning av intima bilder utan samtycke. Sådant våld kan på sikt förstärka ekonomiskt våld genom att begränsa den utsattas möjligheter på arbetsmarknaden, exempelvis på grund av oro för att arbetsgivare ska upptäcka bilderna vid sökningar.

Staters ansvar enligt rapporten från FN:s särskilda rapportör om våld mot kvinnor och flickor inkluderar bland annat att förebygga våldet genom att öka kunskapen om teknologifaciliterat våld i samhället (Dubravka Šimonović, 2018). Stater föreslås också fortsätta öka utbildningsinsatser, både till allmänheten men också till specifika kategorier såsom rättsväsendet för att säkerställa att brott lagförs. Det är också staters ansvar att tillhandahålla verktyg för att delade intima bilder ska kunna tas bort från plattformar och att stärka kunskapen inom rättsväsendet för att ta våldet på den digitala arenan på samma allvar som våld i den fysiska arenan. Vidare beskriver rapporten teknikföretagens ansvar eftersom de tillhandahåller internettjänster och därför uppmanas att ta ansvar för att minska risken för våld mot kvinnor. Stater har också ett ansvar att säkerhetsställa juridiskt stöd till brottsoffer och ge kunskap om hur innehåll online ska tas ner i samarbete med digitala plattformar. Stater föreslås också tillhandahålla stöd till våldsutsatta med specialiserade tjänster, till exempel inom befintliga nationella stödlinjer, för att ge kunskap om teknologifaciliterat våld.

FN:s råd för mänskliga rättigheter antog 2018 en resolution som heter "Accelerating efforts to eliminate violence against women and girls", vilket betonar att samma mänskliga rättigheter som gäller offline även ska gälla i den digitala miljön. Resolutionen erkänner hur tekniken kan spela en viktig roll i att stärka kvinnor och flickors rättigheter samtidigt som den uttrycker oro över hur tekniken kan användas för att skada och utöva våld (FN, 2018). Några uttryck för teknologifaciliterat våld som har koppling till våld i nära relationer beskrivs (stalkning, hot om sexuellt och fysiskt våld, dödshot, olaglig övervakning kontroll över digitala medier med flera). Resolutionen slår också fast att det våld som sker på den digitala arenan och som sprids vidare förstärks och förevigas och har en avsevärd risk för återupprepad traumatisering eftersom det digitala spåret kan bli permanent.

Resolutionen anger också fördelarna med tekniken, där anonymiteten kan vara en styrka för individer att söka sig till information, hjälp och stöd. Samtidigt beskrivs att det finns risk för att våld gör att flickor och kvinnor inte använder teknik i samma grad som män eller pojkar.

Flera andra resolutioner som beslutats av FN:s råd för mänskliga rättigheter berör frågan om teknologifaciliterat våld, men i anslutning till andra frågor. Exempel på detta är resolution 44/15 från 17 juli 2020 om näringsliv och mänskliga rättigheter, 53/29 från 14 juli 2023 om nya tekniker och mänskliga rättigheter och 55/10 från 3 april 2024 om staters roll i att minska negativa konsekvenser av desinformation (FN, 2020; 2023b; 2024b).

I juli 2024 antogs en resolution som bekräftar tidigare resolutioner inom området och uppdrar åt en expertkommitté att förbereda en rapport om *technology-facilitated gender-based violence* för att öka den globala förståelsen av fenomenet. Rapporten kommer att presenteras under den 63:e sessionen, det vill säga år 2026 (FN, 2024c).

Exempel på projekt inom teknologifaciliterat våld

Flera FN-organisationer jobbar aktivt med frågor om teknologifaciliterat våld, antingen genom existerande program inom våld i nära relationer, eller specifika projekt för frågorna. UN Women presenterade i mars 2025 en översikt över rapporter inom teknologifaciliterat våld, med flera goda exempel från olika delar av världen (UN Women, 2025). UNFPA har tagit fram ett liknande kompendium med rapporter från olika delar av världen utifrån arbetet med teknologifaciliterat våld (UNFPA, 2025).

Ett globalt arbete pågår också med att utveckla statistiska verktyg för att mäta förekomsten av teknologifaciliterat våld inom ramen för olika expertmöten (UNFPA, UN Women & WHO, 2024; UNFPA, 2023). I UNFPA:s rapport från 2022, "Global Symposium on Technology-facilitated Gender-based Violence: Building a Common Pathway" (UNFPA, 2022), betonades behovet av data, särskilt sådan som inte enbart bygger på erfarenheter från hög- och medelinkomstländer, vilket ofta är fallet idag. FN:s statistiska kommission uppdrog 2024 UN WOMEN, WHO och UNFPA att fortsätta arbeta med att ta fram mätverktyg för teknologifaciliterat våld (StatCom, 2024).

Europarådet

Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet, den så kallade Istanbulkonventionen, antogs av Sverige år 2014 och av EU år 2023. Istanbulkonventionen utgörs av en rad bindande artiklar som flertalet europeiska länder har förbundit sig till att följa. Konventionen innefattar fysiskt, sexuellt, psykiskt och ekonomiskt våld samt hot om sådana handlingar och utgör ett viktigt ramverk för stater som anslutit sig till arbetet för att avskaffa våld mot kvinnor och flickor (Europarådet, 2011). Istanbulkonventionen är teknikneutral, och nämner inte frågan om teknologifaciliterat våld i texten.

Europarådets expertgrupp GREVIO (Group of experts on actions against violence against women and domestic violence), som granskar uppföljningen av konventionen och utgörs av utvalda experter på området, skrev 2021 en generell rekommendation med fokus på frågor som rör teknologifaciliterat våld (Council of Europe, GREVIO, 2021). Syftet med rekommendationen är att tydliggöra hur Istanbulkonventionen kan appliceras på det våld som uttrycks i eller genom digital teknik, utifrån konventionens fyra grundpelare (styrning, samordning och samverkan, förebyggande arbete, stöd och skydd, samt lagstiftning och rättsprocess[2]).

I rekommendationen skriver GREVIO att digitala dimensioner av våld är lika skadliga som det våld som sker i fysiska miljöer, och hur det utgör en fortsättning på det genusbaserade våld som drabbar främst kvinnor och flickor. GREVIO betonar därför att de digitala dimensionerna av våld inte ska förbises utan tas på allvar, speciellt när det gäller våld i nära relationer, där tekniken kan vara ett medel att fortsätta utöva våld och kontroll över en partner (art.25). GREVIO konstaterar också att det finns en brist på globala definitioner inom området, vilket försvårar arbetet och i värsta fall gör att problemet inte tas på allvar. I rekommendationerna konstateras att begreppet ”violence against women in its digital dimension” eller ”the digital dimension of violence against women” är heltäckande begrepp som beskriver samtliga uttrycksformer av våld som sker på den digitala arenan. Rekommendationen nr 1 ska användas i den uppföljning av länder som GREVIO gör om hur länder uppfyller Istanbulkonventionen.

I den senaste rapporten där GREVIO granskar Sverige nämns flera utvecklingsområden såsom att utbildning av professionella som möter våldsutsatta ska innehålla kunskap om digitala dimensioner av våld (art. 55 och 56), att kontaktförbud ska inkludera digitala dimensioner av våld (art. 150 c) och att specialiserade stödfunktioner för våldsutsatta ska inkludera aspekter som relaterar till teknologifaciliterat våld (art. 88 d) (Council of Europe, GREVIO, 2024).

Europarådets konvention om IT-relaterad brottslighet, Budapestkonventionen, berör frågor om cyberkriminalitet (Europarådet, 2001) och är relevant för frågor om teknologifaciliterat våld. Budapestkonventionen ratificerades av Sverige 2021, som då åtog sig att minska cyberkriminalitet. Arbetsgruppen för Budapestkonventionen (T-CY) skrev 2018 en kartläggande studie om aspekter av cybervåld utifrån konventionen, med fokus på våld mot kvinnor och flickor som ger en överblick av fenomenet, samt goda exempel från länder i hela världen om hur de adresserar frågan (T-CY, 2018). I rapporten ”Protecting women and girls from violence in the

[2] Denna översättning av Istanbulkonventionens fyra grundpelare kommer från Jämställdhetsmyndighetens material (*Bra behöver bli bättre*) om Sverige och Istanbulkonventionen (Jämställdhetsmyndigheten, 2021).

digital age" analyseras teknologifaciliterat våld utifrån internationella konventioner med fokus på Istanbulkonventionen och Budapestkonventionen (Europarådet, 2021) Rapporten beskriver styrkan i att se dessa två konventioner som komplementära till varandra, där Istanbulkonventionen visar på staters ansvar att åtgärda våld mot kvinnor, och där Budapestkonventionen ger verktyg för utredning och internationell samverkan i cybersäkerhet.

Europeiska Unionen

I Europeiska kommissionens definition av genusbaserat våld ingår det våld som sker online (Europeiska kommissionen, 2025a) och flera dokument är relevanta att granska för att förstå hur EU adresserar fenomenet (Zamfir & Murphy, 2024). Detta avsnitt fokuserar på de senaste direktiven i frågan och som direkt berör svensk lagstiftning.

Rättsliga ramverk inom Europeiska Unionen

Enligt Europeiska institutet för jämställdhet (EIGE) finns två nyckeldokument inom EU för att förstå hur stater kan åtgärda det teknologifaciliterade våldet. Det ena är Digital Services Act (DSA) som reglerar vad som får finnas online och det andra är Europaparlamentets och rådets direktiv 2024/1385 om bekämpning av våld mot kvinnor och våld i nära relationer, vilket kriminaliserar specifika former av teknologifaciliterat våld (EIGE, 2025a).

Europaparlamentets och rådets direktiv 2024/1385 om bekämpning av våld mot kvinnor och våld i nära relationer antogs i maj 2024 och anger minimikrav för åtgärder som ska förebygga våld, skydda utsatta och säkerställa rättvisa i praktiken ("access to justice") (Europaparlamentet & Rådet, 2024), det vill säga individers faktiska möjligheter att tillvarata sina rättigheter i mötet med myndigheter och samhällssystem (Cappelletti & Garth, 1978). Direktivet kriminaliserar flera former av teknologifaciliterat våld, till exempel nättrakasserier, och fastställer standarder för skydd och stöd till brottsoffer. Direktivet ger också rekommendationer att brottsliga handlingar ska kunna anmälas både online och offline (art. 14) och förslag att öka digital kompetens hos befolkningen utifrån artikel 5–8 (som specifikt adresserar teknologifaciliterat våld). Det är en styrka att det är samma instrument som används för former av våld i den digitala och i den fysiska arenan (European Women's Lobby, 2024) och att länken mellan de olika arenorna är uppmärksammad.

EU-länder har tre år på sig att verkställa direktivet och den 27 maj 2026 kommer en utredare ge förslag till svenska regeringen över vilka åtgärder som krävs i svensk rätt för att följa Europaparlamentets och rådets direktiv 2024/1385 om bekämpning av våld mot kvinnor och våld i nära relationer (Regeringen, 2025).

Digital Services Act (DSA, (EU) 2022/2065), syftar till att skapa ett säkrare internet för samtliga medborgare och företag genom att förbjuda olagligt innehåll på internet, öka transparens och förenkla processer för att ta bort olagligt innehåll (Europeiska kommissionen, 2025b). DSA adresserar teknologifaciliterat våld eftersom det innebär ett ramverk för *var* olagligt innehåll ska anmälas och *hur* processen för att ta ner materialet ska gå till, samt pekar på skyldigheter som internetleverantörer har i transparens och ansvar. I DSA finns direkta referenser till att digitala

plattformar ska genomföra rimliga åtgärder för att minska risken att rättigheter kränks på internet, till exempel genom delning av intima bilder.

Andra dokument relevanta för teknologifaciliterat våld är GDPR (General Data Protection Regulation (EU) 2016/679) har som syfte att skydda individers data i offentlig och privat verksamhet. Detta ramverk skulle kunna användas som ett verktyg för att motverka manipulerade bilder och videor (så kallade deepfakes), eftersom hantering av personuppgifter alltid ska ske med individens samtycke (European Women's Lobby, 2024). Slutligen kan nämnas The Artificial Intelligence Act, som antogs 2024 med syfte att förebygga olika risker AI kan ha i relation till mänskliga rättigheter. Den har inte har specifika referenser till teknologifaciliterat våld (European Women's Lobby, 2024), och har inte analyserats djupare då vi i övrigt i denna rapport diskuterar AI väldigt översiktligt. Samtidigt är det av vikt att fördjupa analysen av nya AI-ramverk i relation till våld i nära relationer, eftersom användningen av AI i utövande av våld i nära relationer ser ut att öka (EIGE, 2025).

Andra exempel på EU:s arbete

Den nuvarande EU-strategin för jämställdhet är giltig mellan 2020 och 2025 och innehåller mål om att bekämpa mäns våld mot kvinnor, inklusive teknologifaciliterat våld (Europeiska kommissionen, 2020). Ett av målen är att EU skulle ansluta sig till Istanbulkonventionen, vilket skedde 2023, och därmed har EU åtagit sig att följa Istanbulkonventionens rekommendationer kring teknologifaciliterat våld. Strategin har även som mål att EU skulle anta direktivet Europaparlamentets och rådet direktiv om bekämpning av våld mot kvinnor och våld i nära relationer (Directive 2024/1385) (Europeiska kommissionen, 2020), som kriminaliserar vissa aspekter av teknologifaciliterat våld. I EU:s strategi för jämställdhet beskrivs även DSA som ett sätt att adressera våld i digitala dimensioner.

EIGE släppte 2022 en rapport med syfte att analysera begreppet teknologifaciliterat våld och ge en överblick över frågan i Europa. Rapporten beskriver mångfalden i hur fenomenet kontextualiseras i både internationell, europeisk och nationell lag och policy, och diskuterar utmaningen med detta (EIGE, 2022). Vidare återger rapporten att bristen på ett gemensamt begrepp skapar svårigheter att samla statistik på området. Det får till följd att indikatorer på området till stor del saknas, dels på europisk nivå och i synnerhet på global nivå (EIGE, 2022). I direktivet om bekämpning av våld mot kvinnor och våld i nära relationer (2024/1385) finns det skrivningar om vikten av att samla in kunskap och utveckla forskningen för att stärka förståelsen för våld i nära relationer, samt krav på medlemsstaterna om datainsamling för att säkerställa evidensbaserad policy. I ett gemensamt arbete mellan Eurostat, Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter (FRA) och EIGE presenterades en europeisk enkät för att mäta förekomsten av våld i nära relationer, vars första resultat släpptes i november 2024 (FRA, Eurostat & EIGE, 2024). EIGE har inom detta arbete utvecklat ett ramverk för hur man mäter cybervåld som stöd till direktivets implementering, vilket presenterades i februari 2025 (EIGE, 2025). Rapporten beskriver nya trender inom teknologifaciliterat våld, där AI nämns som en riskfaktor givet att AI kan skapa trovärdigt material (så kallade deepfakes) med intima bilder eller pornografiskt våld som kan spridas och få stora konsekvenser för individer.

Exempel på åtgärder i olika länder

I Tyskland finns den ideella organisationen Frauenhauskoordinierung e.V. (”Kvinnojourens samordningsorganisation”) som har ett projekt med syfte att stärka arbetet kring teknologifaciliterat våld inom kvinnojourer. Målet med projektet, som finansieras av tyska regeringen, är att utveckla hållbara säkerhetsstrategier för digital säkerhet för kvinnor som befinner sig på skyddat boende. Organisationen jobbar även med utbildningar, expertmöten och förslag på handlingsplaner för att stärka kunskapen inom området, med syfte att öka medvetenhet om förbättrad IT-säkerhet, konkreta verktyg för att upptäcka stalkerware (dold programvara som används för stalkning) med mera. Arbetet startade efter en fördjupad rapport om teknologifaciliterat våld som rekommenderade bland annat skapandet av fler rådgivningscenter och tekniska stödresurser (Frauenhauskoordinierung e.V., 2021).

Polismyndigheten i Frankrike har upprättat La plateforme d'accompagnement des victimes (PNAV) (”Plattformen för stöd till brottsoffer”). Det är en online-plattform som erbjuder direktkontakt med polisen för personer som utsatts för våld i nära relation samt sexuellt våld. Den som är utsatt får stöd men kan också anmäla brottet. Brott som näthat och nättrakasserier hanteras av polis och rättsväsende med specifik kompetens inom teknologifaciliterat våld (Ministère de l’Intérieur, 2025).

I Australien finns eSafety Commissioner, en självständig myndighet med syfte att skapa ett säkrare internet, som fick finansiering 2022 för att skapa en ny stödfunktion till kvinnor och barn utsatta för teknologifaciliterat våld (Australian Government, 2025). Stödfunktionen syftar till att ge yrkesverksamma vägledning om hur teknologifaciliterat våld kan identifieras och hanteras, samt stöd i frågor om säkerhetsplanering på nätet och andra relaterade områden. De har även skapat en utbildningsmodul för yrkesverksamma inom rättsväsendet och andra samhällsstödjande funktioner. Syftet med utbildningen är att öka deras professionella kapacitet att ge stöd till personer utsatta för teknologifaciliterat våld, genom utbildning om våldsutsatthet och hur teknik kan användas för att kontrollera och hota.

I Storbritannien finns det en specifik stödlinje driven av civilsamhället som arbetar för att motverka delningen av intima bilder (Revenge Porn Hotline). Den startade i samband med att en ny lag antogs som gjorde det olagligt att dela intima bilder (UK Government, 2025). Stödlinjen ger information och vägledning om hur intima bilder online kan tas ner från nätet. Ett annat intiativ från civilsamhället är UK Safer Internet driver webbplatsen Stop Non-Consensual Intimate Image Abuse (StopNCII.org), en tjänst som stödjer till med att ta bort intima bilder som delats online utan samtycke (UK Safer Internet, 2025).

Denna rapport behandlar inte i strikt mening projekt och initiativ som bedrivs i Sverige, men inom ramen för denna genomgång är det av vikt att nämna att det i den svenska kontexten finns pågående arbete, bland annat projektet Digital kvinnofrid, som sedan 2018 drivs av Uppsala kvinnojour i samarbete med cybersäkerhetsföretaget Sentor (Digital Kvinnofrid, 2025). Projektet syftar till att förebygga och sprida kunskap om teknologifaciliterat våld, och är det första initiativet i Sverige som för samman kunskapsfälten våld i nära relationer och cybersäkerhet.

Sammanfattning

Fragmenterat fält: nytt ramverk är på gång

I FN:s generalsekreterares senaste rapport om teknologifaciliterat våld nämns vikten av överenskomna definitioner för att kunna mäta, analysera och ha dialog om våldet (FN, 2024a). Flera andra rapporter pekar på samma problem både utifrån svårigheten att mäta prevalens i större enkätstudier om utsatthet för våld, men också svårigheten att diskutera området utan gemensam förståelse för fenomenet (EIGE, 2022). Expertgruppen GREVIO konstaterar att bristen på globala definitioner inom området försvårar arbetet och i värsta fall gör att problemet inte tas på allvar (Council of Europe, 2021; CEDAW, 2017b).

Det pågår arbeten för att skapa instrument som fångar problematiken och som kan inkluderas i andra arbeten för att mäta prevalens av genusbaserat våld. Ett exempel på detta är det arbete som sker inom FN, där flera aktörer i samverkan utvecklar gemensamma indikatorer för att mäta våldsutsatthet och hälsa (UNFPA, UN Women & WHO, 2024).

Internationella konventioner innefattar teknologifaciliterat våld

När FN:s deklaration om avskaffande av våld mot kvinnor antogs 1993 var internet i sin linda, och ingen kunde förstå då vilken påverkan som informations- och kommunikationsteknik skulle ha i samhället eller för individen. FN har sedan dess tydliggjort att befintliga konventioner även täcker de brott som sker online. Exempel på detta är FN:s CEDAW Recommendation No.35 (2017a) som klargör staters ansvar att skydda kvinnor på samma sätt online som offline, genom ändamålsenliga lagar, stödmekanismer och skydd. Ett annat exempel är särskilda rapportören om våld mot kvinnor som klargör att utgångspunkten ska vara att rättigheter offline även ska gälla online. Rapportören lyfter även att när kvinnor möts av hat och hot online finns risk att de inte längre vill närvara online, någonting som i längden blir ett demokratiproblem (FN, 2018). Även GREVIO:s generella rekommendation 1. förtydligar hur Istanbulkonventionen täcker teknologifaciliterat våld. I EU-direktivet om bekämpning av våld mot kvinnor och våld i nära relationer finns det krav på medlemsstaterna att kriminalisera våldsuttryck på digitala arenor. Det är tydligt att existerande ramverk för mänskliga rättigheter och våldsutsattas rättigheter, också innefattar våld som sker online, och att länder bör anpassa lagstiftningen utifrån detta.

Möjligheter till stöd genom teknik

FN:s råd för mänskliga rättigheter antog 2018 resolutionen ”Accelerating efforts to eliminate violence against women and girls”. Det våld som sker i digitala miljöer får långvariga konsekvenser. Det digitala spåret gör att våldet kan leva vidare, förstärkas och förevigas, vilket kan leda till vad som beskrivs som ständig sekundärviktimisering (”perpetual revictimization”) och återupprepad traumatisering (”retraumatization”) eftersom våldet inte upphör utan fortsätter att orsaka skada över tid. Detta är något som återkommer i de granskade rapporterna i denna översikt och några av förslagen som läggs fram utgörs av specifika åtgärder som syftar till att ta bort material på internet, vilket till viss del kan ske med specifik lagstiftning och

tekniskt stöd (ex. StopNCII; UK RevengePorn). EU har genom Digital Service Act skapat en lagstiftning med som utgår från att material som läggs upp ska tas ner av plattformar om det är olagligt, och om åtgärden visar sig vara effektiv på längre sikt, kan den utgöra ett exempel på hur säkerheten online kan förbättras.

Kouzani (2023) visar hur digitala verktyg för stöd kan sorteras in i fyra kategorier: utbildning och prevention, upptäckt och intervention, rehabilitering samt rättsliga och policyskapande funktioner. Kategorierna inkluderar allt från applikationer för säkerhetsplanering, övervakning med hjälp av sensorer för att kunna larma om hjälp eller AI-teknik, till databassystem som möjliggör säker dokumentation av övergrepp för framtida rättsprocesser. Stöd till våldsutsatta kan alltså stärkas av teknikens kapacitet att erbjuda individanpassade insatser som kan användas utan att fysiskt uppsöka till exempel en vårdcentral eller samtalsmottagning.

FN:s särskilda rapportörs rapport från 2018 ger specifika rekommendationer för olika aktörer om hur frågan om teknologifaciliterat våld kan adresseras (Dubravka Šimonović, 2018). Rapportören betonar förebyggande åtgärder som att öka kunskap om digitala kanaler och utbildning om teknologifaciliterat våld som centrala. Rapportören föreslår också att stater ska tillhandahålla stöd till våldsutsatta; genom specialiserade tjänster, med kunskap om teknologifaciliterat våld, inklusive verksamhet i nationella stödlinjer för att ge kunskap och stöd till våldsutsatta som blivit utsatta för våld på digitala arenor (art. 107). Exempel på detta är specialiserade tjänster inom området, eller initiativ som erbjuder psykosocialt stöd till personer utsatta för cybervåld.

Teknikens dubbelhet

Merparten av de rapporter som ingår i denna översikt ser teknik som en stor risk, som dessutom kan öka genom användandet av AI. Tekniken kan användas för att föreviga våldet, skapa utrymme för upprepat våld och på olika sätt kontrollera en partner. Samtidigt finns det exempel på hur tekniken kan användas som ett sätt att förebygga och bekämpa våld, där personer som är utsatta kan vara hjälpta av teknik för att bli fria från våldet. FN:s råd för mänskliga rättigheter beskriver dubbelheten i tekniken i resolutionen från 2018, och belyser att tekniken både kan stärka kvinnor och flickors rättigheter, samtidigt som den kan användas för att utöva våld (FN, 2018).

Forskningsöversikt

I detta avsnitt presenteras resultaten från forskningsöversikten, vilken bygger på tidigare publicerade översiktsartiklar som berör teknikens roll för våld och hjälpsökande i vuxnas nära relationer. Översiktsartiklar har en särskild tyngd inom forskningen, då de inte enbart presenterar enskilda resultat utan sammanför och granskar ett stort antal redan genomförda studier. Det innebär att kunskapsunderlaget inte är bundet till ett specifikt land eller en enskild kontext, utan ska förstås som en syntes av forskningsresultat från flera olika geografiska, kulturella och sociala sammanhang. Forskningsöversikten bör därmed läsas som att den ger en bred internationell kunskapsbild. Att materialet omfattar flera olika kontexter är en styrka, eftersom det gör det möjligt att se vilka mönster som återkommer oavsett sammanhang, men innebär samtidigt att vissa skillnader mellan länder och lokala kontexter kan bli mindre synliga. Den som önskar en vidare fördjupning kan dock använda översiktsartiklarna för att hitta de enskilda studierna och koppla dessa till specifika kontexter.

I forskningsöversikten används olika begrepp som speglar terminologin i de översiktsartiklar som ingår[3]. Eftersom forskningsfältet är ungt förekommer många termer för i stort sett samma fenomen. För att undvika begreppsförvirring används dock genomgående begreppet *teknologifaciliterat våld* när vi beskriver våldet i stort, även om vissa översiktsartiklar använder andra termer[4]. Det finns en medvetenhet om att författarna till översiktsartiklarna sannolikt har valt ut begrepp och termer av en specifik anledning. Att byta ut de ursprungliga begreppen till ett och samma för läsvänlighetens skull kan därför innebära en viss konceptuell förenkling.

En central begränsning som återkommer i de inkluderade översiktsartiklarna är att kunskapen på området är ojämnt fördelad. Flera studier pekar på en bristfällig kunskap om teknologifaciliterat våld bland äldre, etniska minoriteter och HBTQI-personer (se till exempel Emezue, 2022; Gilbar m.fl., 2023; Henry & Powell, 2018; Leyton Zamora m.fl., 2023), någonting som understryker behovet av mer forskning som särskilt fokuserar på dessa grupper. De få studier som finns om till exempel HBTQI-personer visar att de drabbas i högre utsträckning och är särskilt utsatta för cyberstalkning, sexuella trakasserier och trakasserier baserade på kön eller sexualitet online (Henry m.fl., 2020; Wilson m.fl., 2023).

Analysen är organiserad i tre huvudteman som tillsammans belyser olika dimensioner av teknologifaciliterat våld i vuxnas nära relationer. Under några huvudteman finns också underteman.

---

[3] Till exempel används termen *kvinnor från kulturellt och språkligt diversifierade bakgrunder* som en översättning av den engelska termen *women from culturally and linguistically diverse (CALD) backgrounds*. Enligt Leyton Zamora med flera (2023) avser detta kvinnor födda utanför Australien i länder som inte klassificeras som huvudsakligen engelsktalande enligt Australian Bureau of Statistics. Termen används i Australien främst för att identifiera kvinnor vars språkliga färdigheter och kulturella bakgrund kan göra det svårare att söka hjälp, förstå information eller navigera i samhället.

[4] De flesta inkluderade översiktsartiklar använder benämningen *technology-facilitated abuse*, men vissa väljer andra formuleringar. Exempel på andra termer och begrepp som används i inkluderade översiktsartiklar är: *cyber intimate partner violence* (Gilbar m.fl., 2023) och *cyber dating abuse* (CDA) (Marcum & Higgins). Vidare kan terminologin variera beroende på om författarna använder begrepp som tydligt betonar ett fokus på våld i nära relationer, till exempel *technology-facilitated intimate partner violence* (Kim & Ferraresso, 2023) och *technology-facilitated domestic abuse* (Afrouz, 2023).

1. *Digital närvaro och våldets uttryck*
   Belyser hur tekniken skapar nya möjligheter för kontroll, övervakning och spridning av intima bilder och därigenom utvidgar förövarens räckvidd in i livets alla delar.

2. *Säkerhet, stöd och handlingsutrymme*
   Lyfter fram hur digitala verktyg kan användas för att söka hjälp, strategier för motstånd och stärkt handlingsfrihet, både genom professionella insatser och informella nätverk.

3. *Teknikens dubbelhet som risk och resurs*
   Understryker den dubbelhet som präglar tekniken; dess betydelse avgörs inte av själva tekniken, utan av vem som använder den, i vilket syfte och under vilka omständigheter.

Temana illustrerar hur teknik kan fungera som ett redskap för kontroll och våldsutövande samtidigt som den erbjuder möjligheter till motstånd och återtagande av handlingsutrymme.

Digital närvaro och våldets uttryck

För detta huvudtema har tre underteman identifierats som tillsammans belyser hur tekniken fungerar som ett verktyg för maktutövning och våld i nära relationer:

- *Digital kontroll och övervakning*
- *Hot och spridning av intima bilder*
- *Omnipresence och våldets beständighet*

Digital kontroll och övervakning

En central del i det teknologifaciliterade våldet är övervakning och stalkning. Wilson med flera (2023) belyser att cyberstalkning, upprepade digitala trakasserier eller övervakning som används för kontroll och maktutövning, är vanligt förekommande, särskilt i nära relationer. Det är dock vanligt att stalkning och trakasserier inte upphör när relationen tar slut, utan kan tvärtom eskalera (Leyton Zamora m.fl., 2023).

Forskningen är begränsad och varierar i definitioner och mätmetoder, vilket gör det svårt att uppskatta omfattning och risker. Detta blir särskilt tydligt då det finns stor variation mellan olika studier; andelen utsatta för cyberstalkning varierar mellan 3,4 procent och 85,2 procent och andelen förövare varierar mellan 4,9 procent och 82 procent (Wilson m.fl., 2023). Studier har identifierat flera riskfaktorer för utövande av cyberstalkning, såsom tidigare erfarenhet av att själv ha varit utsatt, eller olika psykiatriska diagnoser så som narcissism eller psykopati (Marcum & Higgins, 2020; Wilson, m.fl., 2023), men även här bör resultaten tolkas med försiktighet då det finns viss oenighet (Wilson m.fl., 2023). Henry och Powell (2018) lyfter att det finns en forskningslucka kopplat till att undersöka cyberstalkning eller övervakning där förövaren är en nuvarande eller tidigare partner, då studier visar att det finns en överlappning mellan fysisk stalkning och cyberstalkning, där förövaren och offret i majoriteten av fallen har eller har haft en nära relation. Wilson med flera (2023) betonar att mer forskning behövs med konsekventa definitioner och fokus på olika populationer för att förstå motivationsfaktorer och mekanismer

bakom teknologifaciliterat våld, vilket beskrivs vara avgörande för att kunna utveckla effektiva preventiva insatser.

Tekniken möjliggör många nya sätt för kontroll. Grimani med flera (2022) lyfter olika uttryck, metoder och strategier som används av förövare, där övervakning och *monitoring* beskrivs som centrala strategier för att utöva digital kontroll. Monitoring kan definieras som användningen av digitala verktyg för att samla information om ens partner på ett sätt som skapar eller förstärker makt och kontroll inom relationen (Grimani m.fl., 2022). Andra exempel som lyfts kopplat till att utöva kontroll är *fraping* (där information på offrets sociala medieprofil ändras utan tillåtelse), samt direkt övervakning av e-post eller användning av spionprogram. Ytterligare metoder inkluderar förolämpande meddelanden, att fylla den våldsutsattas inkorg med oönskad e-post eller spridning av virus. Tekniken skapar nya och ofta subtila möjligheter för förövare att utöva kontroll och trakassera partnern, någonting som kan förstärka maktasymmetrin och göra det svårare för den våldsutsatta att skydda sig (Grimani m.fl., 2022). Leyton Zamora med flera (2023) visar att kvinnor från kulturellt och språkligt diversifierade bakgrunder ofta utsätts för upprepad övervakning, hot och trakasserier, där förövaren använder tekniken för att följa rörelser och kommunikation. Författarna lyfter även att förövare ofta kamouflerar övervakningen som omtanke, skydd eller hjälp genom att framställa sina handlingar som säkerhetsåtgärder; till exempel genom att motivera sin övervakning med att kvinnor från kulturellt och språkligt diversifierade bakgrunder kan tappa bort sig eller gå vilse i den nya staden eller bostadsområdet (Leyton Zamora m.fl., 2023). Leyton Zamora med flera (2023) lyfter att övervakningen till exempel kan ta sig uttryck genom användning av GPS-spårningsenheter, kontinuerlig övervakning av den våldsutsattas position via sociala medier samt övervakning av den våldsutsattas banktransaktioner via digitala konton.

Tidigare forskning visar att teknologifaciliterat våld i nära relationer är starkt relaterat till våldet som sker i den fysiska arenan (Gilbar m.fl., 2022). Henry med flera (2020) lyfter att det inte är önskvärt eller rimligt att behandla teknologifaciliterat våld som en separat sfär av beteenden och erfarenheter, skild från den materiella världen. Upplevelser av våld i nära relationer sker inte i ett vakuum där våld som utövas genom tekniken är totalt åtskilt från det som sker i den fysiska arenan. Det teknologifaciliterade våldet behöver tvärtom betraktas som en förlängning av det redan existerande våldet och som en del av samma kontroll- och maktutövande dynamik (Henry m.fl., 2020). Det går således att urskilja en samverkande dynamik mellan våldsutövande som sker på den digitala arenan och våldsutövande som sker på den fysiska arenan. Tekniken tillför dock nya dimensioner och kvaliteter till våldsutövandet som exempelvis att teknikens räckvidd, anonymitet och beständighet förstärker skadeverkningarna och försvårar rättslig hantering (Henry & Powell, 2018).

Forskningen ger en varierad och delvis motsägelsefull bild av vilken betydelse kön har för utsatthet för teknologifaciliterat våld i nära relationer. Vissa studier visar att kvinnor oftare än män utsätts för cyberstalkning och utsätts i kontexter där teknologifaciliterat våld kopplas till nära relationer (Marcum & Higgins, 2020; Eaton & McGlynn, 2020; Afrouz, 2023). En amerikansk studie visade att kvinnor var dubbelt så benägna som män att uppge att de hade utsatts för cyberstalkning, och hos HBTQI-personer var benägenheten till att uppge utsatthet fyra gånger så stor (Henry m.fl., 2020). Det finns studier som konstaterar att män löper högre risk att utsättas, ytterligare andra studier visar att det inte går att uppmäta några könsskillnader

(Kim & Ferraresso, 2023). Kim och Ferraresso (2023) framhåller att variationer i könsfördelning ofta kan förklaras av metodologiska skillnader mellan studier, samt skillnader i terminologi, definitioner och mätperioder, vilket försvårar direkta jämförelser. Marcum och Higgins (2020) framhåller även att kön tenderar att påverka hur förövare och brottsoffer uppfattas i relation till cyberstalkning; där manliga förövare betraktas som mer farliga än kvinnliga, medan manliga brottsoffer ofta uppfattas som mindre legitima. Henry och Powell (2018) argumenterar för att det finns ett tydligt behov av genomförandet av prevalensstudier som fokuserar på könsaspekter av teknologifaciliterat våld, specifikt för att se till att utvecklingen av lagstiftning och regleringsåtgärder baseras på empirisk och tillförlitlig forskning.

Hot och spridning av intima bilder

Ett annat digitalt uttryck för våld är icke-samtyckesbaserad spridning av intima bilder, ett fenomen som tidigare har benämnts som *revenge porn*, men som i forskningen alltmer beskrivs med bredare och mer precisa begrepp som *image-based sexual abuse* (IBSA). Enligt Henry och Beard (2024) kan den tidigare benämningen *revenge porn* beskrivas som problematisk då begreppet pornografi ofta associeras med kommersiell, samtyckesbaserad produktion snarare än den form av icke-samtyckesbaserat sexuellt våld som avses. Henry och Beard (2024) beskriver att termen dessutom signalerar att den icke-samtyckesbaserade spridningen alltid drivs av ett hämndmotiv. Afrouz (2023) framhåller att informations- och kommunikationsteknik har gjort det möjligt för förövare att förödmjuka den våldsutsatta, där intima videor och foton har blivit verktyg för detta, någonting som också beskrivs vara en växande problematik. För sextortion (*hot* om spridning av intima bilder) går det att definiera tre kärnelement; (1) utfärdande av hot, (2) hotet innefattar delningen av offrets intima bilder och (3) hotet åtföljs av ett krav från förövaren (till exempel pengar, fler bilder eller andra oönskade handlingar) (Ray & Henry, 2024). Hot om, och faktisk, icke-samtyckesbaserad spridning av intima bilder förekommer enligt vissa studier ofta inom ramen för pågående eller tidigare nära relationer, där bilder som en gång delats frivilligt senare kan användas som ett sätt att kontrollera, straffa eller förnedra (Ray & Henry, 2025; Walker & Sleath, 2017).

Ray och Henry (2025) pekar på flera studier som har undersökt hur personer utsatta för hot om spridning av intima bilder (”sextortion”) väljer att berätta om sina erfarenheter, både till professionella aktörer och till personer i sin närhet. Ungefär en tredjedel uppger att de inte berättar för någon alls, något som ofta kopplas till skam, rädsla för konsekvenser eller en upplevelse av att själva kunna hantera situationen. Bland de som väljer att dela sin erfarenhet är informella nätverk, såsom familj och vänner, det vanligaste alternativet, medan andelen som rapporterar händelsen till polisen generellt är låg, mellan 13 och 18 procent (Ray & Henry, 2025). Kvalitativa studier betonar att responsen hos mottagaren är avgörande för hur den våldsutsatta upplever berättandet. När mottagaren lyssnar aktivt, visar empati och inte skuldbelägger, upplevs berättandet som hjälpsamt – om responsen däremot är avvisande, dömande eller likgiltig kan detta tvärtemot förstärka känslor av ensamhet och frustration, någonting som kan leda till att den utsatta ångrar att den berättade överhuvudtaget. Brist på stöd eller rädsla för skuldbeläggning kan dessutom öka risken för att den utsatta följer förövarens krav och hot (Ray & Henry, 2025).

Ett begrepp kopplat till samma typ av handling, icke-samtyckesbaserad spridning av initima bilder, är *non-consensual porn* (NCP). NCP beskrivs enligt forskningen kunna distribueras som en form av bestraffning eller kontroll av en partner, där förövare rättfärdigar spridningen av intima bilder som en legitim form av hämnd. Handlingen kan då konstrueras som en berättigad vedergällning för otrohet eller andra förseelser som kan kopplas till att ha blivit sviken av sin partner (Eaton & McGlynn, 2020). Däremot är det, precis som kritiken mot begreppet *revenge porn*, viktigt att understryka att det så kallade hämndmotivet inte nödvändigtvis alltid överensstämmer med förövarens faktiska intentioner (Henry & Beard, 2024). Enligt vissa studier är vanliga motiv snarare att öka sin sociala status, få social bekräftelse, vara rolig eller visa dominans, medan hämnd eller bestraffning beskrivs som mindre vanligt (Henry & Beard, 2024). Den utsatta känner sig ofta maktlös och totalt kontrollerad när förövare hotar att sprida foton eller videor till familj, vänner och arbetskollegor (Rogers m.fl., 2022).

Vidare beskriver Eaton och McGlynn (2020) de särskilt allvarliga konsekvenserna av icke-samtyckesbaserad spridning av intima bilder. I 75 intervjuer med personer som varit utsatta för *image-based sexual abuse* (IBSA) kunde fem teman urskiljas som återkommande. Deltagarna beskrev en social splittring (”social rupture”), en djupgående bristning i sociala relationer på grund av stigma och skam. De berättade även om konstans (”constancy”), en känsla av att övergreppet blir ett varaktigt tillstånd som präglar hela tillvaron, samt om ett existentiellt hot, där den egna identiteten och tryggheten upplevs som totalt förstörd. Vidare beskrev de isolering, både självvald och påtvingad, till följd av till exempel skam, stigma och misstro mot omgivningen, samt en begränsad frihet (”constrained liberty”), en upplevelse av att rörelsefrihet, livsval och samhällsdeltagande inskränks (Eaton & McGlynn, 2020) [5]. Hotet om att få bilder delade utan samtycke identifierades som särskilt förlamande och potentiellt livshotande. I en undersökning med 64 personer som drabbats av *revenge porn* rapporterade hälften att de hade skadat sig själva som en strategi för att mildra och hantera de negativa psykologiska effekterna av sin utsatthet. Deltagarna uppgav även att de kände sig bortkopplade från omgivningen, och att utsattheten hade påverkat deras sociala relationer negativt (Eaton & McGlynn, 2020). Andra studier beskriver liknande konsekvenser, där *image-based sexual abuse* (IBSA) kan leda till att den utsatta drar sig undan från sociala sammanhang (både offline och online) eller drabbas av ångest, depression eller andra sociala, psykologiska eller ekonomiska konsekvenser (Henry m.fl., 2020). Den ständiga känslan att våldet kan återkomma skapar dessutom en tillvaro präglad av överdriven vaksamhet. Leyton Zamora med flera (2023) beskriver att hotet om spridning, eller den faktiska spridningen, av intima bilder är särskilt skadligt för kvinnor från kulturellt och språkligt diversifierade bakgrunder, detta då det riskerar att förstärka känslor av skam kopplade till vissa sociala och religiösa normer.

Tidigare studier visar att kvinnor och tjejer som får sina bilder spridda ofta skuldbeläggs, inte för att ha blivit utsatta, utan för att de en gång delade bilderna, medan förövarens roll osynliggörs (Walker & Sleath, 2017). Henry och Beard (2024) visar att IBSA (”image-based sexual

[5] Dessa definitioner baseras på McGlynn med flera (2020). Artikeln baseras på 75 intervjuer med personer med erfarenhet av att utsättas för IBSA. Denna publikation ingick inte i urvalet av översiktsartiklar. Eftersom de detaljerade definitionerna inte fanns med i den inkluderade översiktsartikeln (Eaton & McGlynn, 2020), valde vi att direkt gå till primärstudien för att korrekt förankra och förklara begreppen.

abuse") omfattar ett brett spektrum av övergrepp, från att ta eller skapa intima bilder utan samtycke till att *hota* att sprida dem (sextortion), *faktiskt* sprida dem via applikationer, sociala medier eller till gemensamma bekanta till att använda bildmaterial för att kontrollera eller manipulera en partner. Det teknologifaciliterade våldet sker ofta parallellt med andra former av våld i relationen, och förstärker utsattheten (Henry & Beard, 2024). Det finns också studier som visar att våldsutsatta som drabbats av att intima bilder sprids utan deras samtycke upplever det som ett nytt övergrepp varje gång någon ser bilderna, oavsett om betraktaren känner till offrets identitet eller inte (Eaton & McGlynn, 2020). Dessutom finns det studier som visar att det är särskilt skadligt då materialet kan ligga kvar länge online (Henry m.fl., 2020). Det beskrivs som vanligt förekommande att förövare hotar med att offentliggöra intima videos eller foton för att utöva kontroll över sin nuvarande eller tidigare partner, det kan till exempel vara ett medel för att hindra dem från att gå till polisen, lämna relationen eller ansöka om skyddsinsatser såsom kontakt- eller besöksförbud (Leyton Zamora m.fl., 2023).

När det gäller sextortion och icke-samtyckesbaserad spridning av intima bilder visar forskningen en komplexitet kopplad till att fastställa könsskillnader i studier. Män och pojkar framträder övervägande som förövare, men resultaten kring vem som utsätts är blandade; vissa studier identifierar kvinnor som mer utsatta och andra visar inga könsskillnader alls (Rogers m.fl., 2022; Walker & Sleath, 2017; Ray & Henry, 2025). Samtidigt visar Walker och Sleath (2017) samt Rogers med flera (2022) att män i vissa studier rapporterar högre nivåer av utsatthet än kvinnor, även om skillnaderna ofta är små eller ej statistiskt signifikanta. Även för ålder finns det variation i resultat, där vissa studier tyder på att hot om att sprida intima bilder (sextortion) förekommer i högre grad i vuxna relationer än i barn och ungas relationer (Ray & Henry, 2025), medan andra studier talar för att förekomsten av *image based sexual abuse* (IBSA) är högre hos ungdomar än vuxna (Walker & Sleath, 2017). Detta tvetydiga resultat skulle kunna tyda på att *hot* om spridning oftare förekommer bland vuxna, medan den *faktiska* spridningen av bilder är vanligare bland unga. Det anses däremot mer sannolikt att varierande resultat mellan olika studier grundar sig i att slutsatserna är baserade på studier som har använt olika undersökningsmetoder och frågeinstrument (Kim & Ferraresso, 2023; Walker & Sleath, 2017). Kim och Ferraresso (2023) framhåller att variationen i begrepp och mätinstrument för teknologifaciliterat våld kan förklaras av att forskningsområdet är relativt ungt. De påpekar dock att detta leder till svårigheter, bland annat att omfattningen inte kan fastställas med säkerhet. Även mer specifika begrepp, såsom sextortion, beskrivs som inkonsekvent konceptualiserat (Ray & Henry, 2025). Detta leder till tre tydliga utmaningar: (1) svårigheter att jämföra resultat mellan olika studier, (2) oklarheter kring skillnaderna mellan sextortion och andra begrepp inom teknologifaciliterat våld, (3) svårigheter för forskare, beslutsfattare och lagstiftare att utveckla och implementera effektiva interventioner och förebyggande åtgärder. Att mäta förekomsten kan dessutom vara svårt på flera sätt. Walker och Sleath (2017) visar exempelvis hur frågans formulering påverkar resultatet i två olika studier, som båda frågade om utsatthet för icke-samtyckesbaserad spridning av intimt material. När deltagare i en studie fick frågan om någon spridit intima bilder på dem på internet uppgav 1,1 procent utsatthet, medan det i en annan studie var 6,3 procent som svarade ja när frågan istället gällde om någon delat en intim bild vidare och delningen skett mer privat, mellan enskilda personer. Formuleringen, i detta fall offentlig spridning eller delning till enskild person, kan därför antas påverka hur frågan tolkas och besvaras (Walker & Sleath, 2017).

Omnipresence och våldets beständighet

Forskningen visar att teknologifaciliterat våld får omfattande konsekvenser för den våldsutsattas handlingsutrymme och psykiska välmående. Den tekniska utvecklingen har medfört att tidigare rumsliga och tidsmässiga begränsningar försvunnit, vilket innebär att förövaren kan överskrida såväl temporala som geografiska gränser, således kan våld och kontroll utövas varsomhelst och närsomhelst. Denna konstanta närvaro av hot och kontroll skapar vad som kan beskrivas som ett tillstånd av överdriven vaksamhet och kronisk stress. Rogers med flera (2022) argumenterar för att den våldsutsattas handlingsutrymme (”space for action”) för att söka stöd blir betydligt reducerat när våldet upplevs som ständigt närvarande (”omnipresent”). Även andra översikter lyfter hur det teknologifaciliterade våldet sträcker sig bortom det fysiska rummet och därmed blir rumslöst (Afrouz, 2023; Markwick m.fl., 2019). Digitala verktyg gör att förövare kan upprätthålla en närvaro i offrets vardag som tidigare inte varit möjlig, där kontroll, övervakning och förnedring kan utövas 24 timmar om dygnet och utan att förövaren behöver vara fysiskt närvarande (Markwick m.fl., 2019). Henry med flera (2020) visar att innehåll kopplat till teknologifaciliterat våld, till exempel hot, trakasserier eller delning av privata bilder, ofta ligger kvar online under lång tid, är lätt att söka upp och svår att radera, någonting som bidrar till att våldet upplevs som ständigt närvarande och förstärker känslan av ständig närvaro (”omnipresence”).

Eftersom våldet ofta tar sig uttryck i former av övervakning, kontroll och trakasserier via tekniska verktyg som GPS-spårning, mobiltelefoner och sociala medier kan det innebära att den utsatta känner sig konstant övervakad, vilket kan skapa en känsla av fångenskap och stark social isolering (Afrouz, 2023; Rogers m.fl., 2022). Handlingsutrymmet inskränks därmed inte bara fysiskt utan även digitalt och socialt, vilket begränsar möjligheten att söka hjälp, upprätthålla sociala relationer och agera självständigt. För vissa blir utsattheten för teknologifaciliterad kontroll en barriär som hindrar möjligheten att ta kontakt med formella stödinstanser eller nätverk, eftersom kommunikationen kan övervakas eller censureras av förövaren (Henry m.fl., 2020). Denna inskränkning av autonomi kan leda till en förstärkt känsla av maktlöshet och ökad psykisk stress, vilket påverkar den utsattas välmående. Leyton Zamora med flera (2023) rapporterar att flera studier som lyfter att kvinnor med erfarenheter av våld beskrivit hur karaktären av teknologifaciliterat våld, att det kunde ske även när förövaren var fysiskt frånvarande, ingav en känsla av ständig rädsla. För kvinnor från kulturellt och språkligt diversifierade bakgrunder, där mobiltelefonen kan utgöra den primära eller enda länken till familj, sociala nätverk och kulturell tillhörighet, blir denna påtvingade närvaro särskilt förlamande. Att stänga av mobilen för att undkomma övervakning innebär således samtidigt att isoleras från sitt stöd och sin familj (Leyton Zamora m.fl, 2023).

Forskningen visar att olika tekniker används strategiskt på olika sätt för att utöva våld. Sociala medier används för att förödmjuka, straffa och övervaka, medan privata meddelanden och e-post används för trakasserier och hot. Trots det ökade inflytandet av teknik för både utövande av och stöd vid våld i nära relationer påpekar Markwick med flera (2019) att forskningen fortfarande är begränsad och framhåller därför behovet av mer systematiska studier för att förstå mekanismerna bakom teknologifaciliterat våld och för att möjliggöra utveckling och implementering av effektiva preventiva strategier.

Säkerhet, stöd och handlingsutrymme

För detta huvudtema har tre underteman identifierats som tillsammans belyser samspelet mellan professionella insatser och individuella strategier, samt hur tekniken både kan begränsa och förstärka möjligheten att söka hjälp och skydda sig i situationer av våld:

- *Digital säkerhet i vård och stöd*
- *Strategier, navigering och motstånd*
- *Stöd genom digitala informella nätverk*

Digital säkerhet i vård och stöd

Det formella stödet vid utsatthet för våld i nära relationer kan globalt bland annat utgöras av organiserade insatser från offentliga eller professionella aktörer, såsom vården, rättsväsendet och ideella organisationer. Den tekniska anpassningen och aspekten för stöd och hjälp har blivit alltmer integrerat i olika stödstrukturer (El Morr & Layal, 2020). I vissa fall är det tekniken som är själva interventionen (technology-based interventions) och ibland används tekniken snarare som ett medel för att leverera eller förbättra redan befintliga interventioner (technology enhanced interventions) (Emezue m.fl., 2022).

Emezue med flera (2022) sammanställer studier som undersökt effekterna av alla typer av digitala interventioner (till exempel telehälsotjänster eller chattbots) som syftar till att minska psykisk ohälsa och våldsutsatthet bland personer med erfarenheter av våld i nära relationer. För att slå samman de olika studiernas resultat standardiserades alla effekter till ett gemensamt mått. Författarna lyfter att digitala interventioner kan ge signifikanta, om än ofta kortvariga, förbättringar i tillstånd som depression och ångest samt minskning i utsatthet för fysiskt våld under de första 0–3 månaderna efter intervention. För minskning i utsatthet för psykiskt våld var resultaten något längre varaktiga. Resultaten belyser samtidigt komplexiteten i att implementera digitala interventioner; effekterna tenderar att avta över tid och utsattheten för sexuellt våld samt diagnosen PTSD påverkades inte i någon signifikant omfattning. Forskarna lyfter också fram begränsningar på forskningsfältet, bland annat den dominerande representationen av västerländska kontexter och bristen på anpassade lösningar för etniskt, kulturellt och språkligt diversifierade grupper. Studier som har inkluderat minoritetsgrupper indikerar att kulturellt anpassade interventioner kan vara effektiva, vilket ännu tydligare understryker behovet av mer kontextualiserade och inkluderande digitala interventioner. Emezue med flera (2022) betonar även att digitala interventioner bör ses som komplement till mer traditionella stödsystem och att en integrerad strategi mellan olika aktörer är avgörande för att främja säkerhet och välbefinnande hos våldsutsatta.

Hälso- och sjukvården är en möjlighet för personer som utsätts för våld i nära relationer att söka stöd och skydd, men i studier framkommer att det hos våldsutsatta kan finnas en oro för bristande konfidentialitet samt rädsla för att bli ifrågasatt av vårdpersonal (Hussain m.fl., 2015). Enligt Hussain med flera (2015) ökar benägenheten hos patienter att uppge utsatthet för våld när datorbaserad och självadministrerad screening används inom vården, jämfört med till exempel muntliga formulär. De digitala metoderna upplevs som mer trygga och mindre stigmatiserande. Även Grimani med flera (2022) framhåller att en studie som undersökte kvinnor som sökte vård på akutmottagningar visade att de kvinnor som hade erfarenheter av våld i nära relation

upplevde att det var både terapeutiskt och stärkande att få fylla i frågor om våld och hälsa digitalt, någonting som i studien beskrivs som datorbaserad screening. Dessutom uppgav många av kvinnorna att den datorbaserade screeningen gjorde att det kändes enklare att uppge våldsutsatthet än om frågan ställts ansikte mot ansikte. Tomsett med flera (2025) presenterar liknande resultat och diskuterar studier som visar att digitala konsultationer kan vara en praktisk och effektiv metod för att identifiera våldsutsatta. Resultaten visar att när digitala konsultationer används är patienterna mer benägna att svara på frågor om utsatthet eller i nivå med benägenheten att svara på frågor som vid fysiska möten. El Morr och Layal (2020) lyfter också att digital screening är ett lovande komplement till traditionella screening-metoder. En studie visade att fler personer uppgav våldsutsatthet via datorbaserade verktyg jämfört med när frågan ställdes av personal på plats (34 % mot 27 %). Tomsett med flera (2025) betonar dock att bristen på data om sociodemografiska faktorer gör det svårt att dra definitiva slutsatser om hur digitala metoder för att upptäcka våldsutsatta påverkar olika grupper av utsatta. Detta bekräftas till viss del av El Morr och Layal (2020) som lyfter att en studie som undersökte screening bland afroamerikanska kvinnor visade ett motsatt resultat, att deltagarna var mindre benägna att uppge våldsutsatthet digitalt snarare än i fysiska möten. Fortsatt är det även viktigt att understryka en betydande begränsning med digital screening, att förövare kan övervaka eller kontrollera offrets tillgång till digitala enheter, någonting som kan omöjliggöra vissa typer av screening (Tomsett m.fl., 2025). Tomsett med flera (2025) belyser att det finns problematik med att bedöma om den våldsutsatta är ensam och kan tala säkert vid möten som sker på distans (”remote consultation”), någonting som kan vara svårt för vårdgivare och riskfyllt för våldsutsatta.

Telehälsotjänster innebär att vård och stöd ges på distans med hjälp av informations- och kommunikationsteknik, exempelvis videokonsultationer, chatt eller applikationer, någonting som skulle kunna öka tillgängligheten för våldsutsatta personer. Cantor med flera (2022) har tagit fram en översikt av studier som rör telehälsobaserade insatser inom preventivmedelsrådgivning samt stöd vid utsatthet för våld i nära relationer. Även om de våldsutsattas mottagande och acceptans av telehälsotjänster har undersökts i viss utsträckning, noteras en tydlig kunskapslucka gällande tjänsternas faktiska effekt (Cantor m.fl., 2022). Implementeringen av telehälsotjänster möter dessutom flera praktiska hinder, där identifierade barriärer bland annat är begränsad internetåtkomst och bristande digital kompetens hos användarna. Resultaten visade viss evidens för att telehälsotjänster, såsom tjänster för utsatta för våld i nära relationer, ger likvärdiga resultat jämfört med traditionell vård, men att det är oklart vilka sätt som är bäst att ge dessa tjänster (Cantor m.fl., 2022).

En digital formell stödinsats är mHealth, där mobilbaserade och webbaserade lösningar används för att stödja olika typer av hälsoinsatser. Inom arbetet mot våld i nära relationer används i vissa kontexter mHealth för att erbjuda stöd via till exempel applikationer, e-post, videomöten och andra teknikbaserade komponenter (Anderson m.fl., 2019). Anderson med flera (2021) genomförde en översikt av befintliga studier som undersökte olika strategier och metoder inom mHealth (till exempel screening, riskbedömning, utbildning eller rådgivning) i relation till preventiva åtgärder mot utsatthet för våld i nära relation. Forskningen visade att insatserna främst riktades mot sekundär och tertiär prevention (till exempel screening eller stöd till att lämna relationen), medan primärpreventiva strategier var mer sällsynta (till exempel utbildning). Anderson med flera (2021) lyfter både potentialen och utmaningarna med olika

mHealth-strategier. Å ena sidan framhålls möjligheten att erbjuda anonymt och kostnadsfritt stöd till personer utsatta för våld i nära relationer. Å andra sidan finns betydande hinder kopplade till teknisk användarvänlighet, där exempelvis krav på att lära sig ny teknik kan minska tillgängligheten och påverka interventionernas genomslag. Det fanns flera begränsningar med studierna, som att många deltagare inte fullföljde undersökningarna, svårigheter med att mäta våldet på ett standardiserat sätt och avsaknad av samarbete med lokala organisationer och vårdpersonal. Dessutom lyfter Anderson med flera (2019) att översikten endast kunde identifiera en studie från ett låginkomstland (Kambodja). Författarna resonerar kring att detta skulle kunna bero på att mHealth-strategier inte implementeras globalt, men lyfter det som troligare att befintliga interventioner sällan utvärderas eller att resultaten publiceras i låginkomstländer. Trots begränsningarna menar dock Anderson med flera (2019) att mHealth- strategier- och metoder kan användas för att nå fler människor och göra stöd mer flexibelt, däremot krävs mer forskning för att utveckla och anpassa insatserna till olika kulturer eller sociala grupper.

En annan insats som lyfts i forskningen är Safety Decision Aids (SDA), digitala verktyg vars syfte är att erbjuda stöd och hjälp till personer som är utsatta för våld i nära relationer, som till exempel stöd i att fatta komplexa, och ofta farliga, beslut om sin egen eller sina närståendes säkerhet. Eftersom dessa beslut ofta måste tas på egen hand, är SDA:s designade för att minska osäkerhet och öka känslan av stöd och trygghet i beslutsprocessen (Oliviera m.fl., 2023). Oliviera med flera (2023) visar att de flesta digitala insatser mot våld i nära relationer fokuserar på personlig säkerhetsplanering, och SDA:s har i vissa fall visat sig vara effektiva i att öka våldsutsattas benägenhet till att använda sig av säkerhetsstrategier, samt att minska beslutskonflikter hos våldsutsatta. Lägre beslutskonflikt indikerar alltså en lägre känsla av osäkerhet kopplat till när den våldsutsatta ska ta ett beslut som upplevs kunna leda till ånger, risker eller utmaning av värderingar eller åsikter och avser individens upplevelse av trygghet och välbefinnande i sitt beslutsfattande, snarare än kvaliteten på eller utfallet av de beslut som fattas. Genom att ge tydligare vägledning och stöd ökar också antalet säkerhetsåtgärder som våldsutsatta vidtar. Vissa varianter av SDA:s visade mindre tydlig effekt, i publikationerna som inkluderades i Oliviera med fleras (2023) översikt resoneras det kring att en mindre tydlig effekt förmodligen handlar om att interventionerna kräver mer kognitiv bearbetning. Däremot menar Oliviera med flera (2023) att det snarare handlar om att dessa varianter i större utsträckning fokuserade på att hjälpa användaren att förstå och definiera en hälsosam relation, till skillnad från att fokusera på beslut om säkerhet. Det senare (beslutsfattande kring säkerhet), är det som kräver omfattande kognitiv bearbetning, men som samtidigt är förknippat med ett större engagemang i säkerhetsstrategier (Oliviera m.fl., 2023). Effekterna varierade dessutom beroende på deltagarnas situation, såsom boendesituation, grad av utsatthet och sociodemografiska faktorer, och vissa studier rapporterade inga signifikanta skillnader i effekt jämfört med kontrollgrupper. Ett vanligt kriterium för inklusion för studier som undersökte SDA:s var att deltagaren inte längre skulle bo tillsammans med förövaren. Avsaknaden av forskning som fokuserar på våldsutsatta som bor kvar med förövaren är problematisk, då Oliveira med flera (2023) menar att det kan finnas skillnader i hur SDA:s upplevs beroende på om den våldsutsatta har lämnat relationen eller fortfarande lever med förövaren.

Andra typer av säkerhetsplaneringsinsatser beskrivs av Sabuncu med flera (2024) som sammanställt en systematisk översikt av våld i nära relationer med särskild betoning på digitala och hybridbaserade interventioner med fokus på säkerhetsplanering. Studier som inkluderas i

översikten undersökte interventioner som riktades till våldsutsatta samt effekter på både psykiska och fysiska hälsoutfall. Dessa insatser definieras som individcentrerade och riskreducerande verktyg, där de inkluderade studierna specifikt utvärderade interventioner som använde säkerhetsplanering, antingen som en central komponent eller som den huvudsakliga interventionen. Säkerhetsplanering syftar till att stärka stödsökande och förebygga fortsatt våld, där resultatet har två dimensioner: den stärkande processen att utveckla säkerhetsplanen (tillsammans med en stödperson, eller självständigt) och det konkreta dokument som planen utgör. Dokumentet ska specificera de strategier som behöver vidtas för bland annat emotionell och fysisk säkerhet – innehållet kan till exempel omfatta personligt anpassade stödinsatser eller kartläggning av risker och möjliga åtgärder. Säkerhetplaneringsinsatser kan implementeras digitalt, fysiskt eller i hybridformat (Sabuncu m.fl., 2024). Säkerhetsplaneringsinsatser visar enligt Sabuncu med flera (2024) en varierande effekt, där vissa studier rapporterar minskad våldsutsatthet och självrapporterad förbättrad psykisk hälsa, medan andra inte finner signifikanta effekter. En bidragande förklaring till detta kan vara att kontrollgrupperna ofta erhållit liknande stöd, någonting som försvårat tolkningen av interventionsspecifika effekter (Sabuncu m.fl., 2024). Hybridinterventioner, där digitala verktyg kombineras med fysiskt stöd, framstår som mest genomgående effektiva; däremot är evidensläget begränsat. Sabuncu med flera (2024) lyfter även att tre av de insatser som undersöktes riktade sig till personer som tidigare haft kontakt med myndigheter eller som hade hälsoproblem när undersökningen gjordes. Dessa insatser kombinerade flera typer av stöd inom samma program och rapporterade generellt positiva effekter, någonting som skulle kunna tyda på att säkerhetsplaneringsinsatser kan behöva anpassas efter individens utsatthet och förmåga eller motivation att ta till sig stöd (Sabuncu m.fl., 2024).

Forskning visar även att det formella stödet möter särskilda utmaningar när det gäller tillgänglighet och anpassning. Leyton Zamora med flera (2023) visar att vissa kvinnor från kulturellt och språkligt diversifierade bakgrunder (CALD) upplever hinder med att använda digitala stödtjänster på grund av språkbarriärer, begränsad digital kompetens, migrationsstatus och kontroll från partner. Studien understryker behovet av kulturanpassade digitala lösningar som beaktar både tekniska och sociala hinder. Även Emezue med flera (2022) lyfter att det finns ett behov av interventioner som är anpassade efter kulturella och språkliga kontexter, och framhåller även att tidigare forskning tyder på att sådana interventioner dessutom kan vara särskilt effektiva, någonting som ytterligare betonar vikten av att ta fram teknikbaserade insatser som är inkluderande och relevanta för olika målgrupper.

I arbetet med att stödja våldsutsatta visar den tidigare forskningen att det inom formella stödinsatser i allt större utsträckning används digitala verktyg och interventioner. Samtidigt pekar tidigare forskning på en betydande kunskapsbrist när det gäller förståelsen av hur våld utövas med hjälp av tekniken. Rogers med flera (2022) pekar på att myndigheter och professionella ofta saknar specifik utbildning för att identifiera och hantera teknologifaciliterat våld, vilket kan leda till bristfälliga riskbedömningar och otillräckligt stöd. Rättsliga svar på teknologifaciliterat våld har utvecklats globalt, vilket inkluderar att ett flertal länder (geografiskt utbrett) har kriminaliserat hot om, och faktiskt, icke-samtyckesbaserad spridning av intimt material (Henry m.fl., 2020). Lagstiftningen möter flera utmaningar, såsom att bevisa förövarens avsikt, hantera balans mellan yttrandefrihet och skydd mot våld samt att vissa våldshandlingar, som cyberstalkning, ibland faller utanför lagstiftningen (Henry m.fl., 2020).

Henry med flera (2020) lyfter utifrån flera studier fem huvudsakliga barriärer till polisers arbete mot teknologifaciliterat våld: (1) inkonsekvent lagstiftning, (2) resursbrist, (3) begränsningar i bevisföring, (4) jurisdiktionsgränser och (5) attityder som skuldbelägger den våldsutsatta och förminskar konsekvenserna av våldet. Studier från Australien och Storbritannien pekar på att polisen ofta saknar resurser, utbildning och juridisk förståelse för att effektivt hantera ärenden om teknologifaciliterat våld (Henry m.fl., 2020). Eaton och McGlynn (2020) konstaterar att även om lagstiftningen mot vissa former av teknologifaciliterat våld har stärkts, är den ofta fragmenterad och inkonsekvent tillämpad, vilket skapar ojämlika skyddsnivåer för våldsutsatta.

Strategier, navigering och motstånd

Individer kan utveckla strategier för motstånd genom att exempelvis undvika spårbarhet, hantera sin synlighet och återta kontroll över sin digitala närvaro. Grimani med flera (2022) har identifierat tre strategier som våldsutsatta använder och som möjliggörs av tekniken (1) närvaro online (”presence online”), (2) detaljerad kontroll (”granular control”) och (3) användning av digitala stödverktyg och tjänster. *Närvaro online* fokuserar på hur den våldsutsatta kan använda sig av digitala plattformar för att upprätthålla sociala kontakter och få stöd, särskilt vid isolering. *Detaljerad kontroll* beskriver hur den våldsutsatta lär sig att ta kontroll över sin digitala närvaro för att skydda sig själv och sin integritet. Det kan innebära att man lär sig dölja sin identitet, att skydda sitt digitala fotavtryck, eller att installera säkerhetsåtgärder som blockerar oönskad kontakt från förövaren. *Användning av digitala stödverktyg och tjänster* handlar till exempel om utbildning i digital kunskap, digitala verktyg för säkerhetsplanering och applikationer för personliga säkerhetsstrategier, men även andra typer av digitalt stöd. En aspekt i de identifierade strategierna, särskilt inom (2) detaljerad kontroll, är att de utgör konkreta sätt för våldsutsatta att planera och genomföra åtgärder för att hantera sin situation, utan att kräva någon direkt inblandning av andra människor. Liknande mönster framträder även i andra översikter, vilket gör det relevant för denna rapport att sammanfatta dessa som olika former av självhjälpsstrategier. Exemplen från strategisammanställningen (Grimani m.fl., 2022) visar hur självhjälpen kan integreras i vardagens praktiker, där tekniken inte bara fungerar som ett verktyg utan också som en möjliggörare för autonomi och kontroll. Afrouz (2023) framhåller att en medveten strategi för att undvika att bli utsatt för till exempel fysiskt våld är att behålla digital kontakt med förövaren. Genom att vara fortsatt i kontakt så kan den våldsutsatta också övervaka förövarens emotionella tillstånd och därigenom försöka förutse och förebygga våldsamma utbrott. Denna form av strategi bör inte nödvändigtvis betraktas som en trygghet, men det kan åtminstone ge den våldsutsatta en form av upplevd kontroll. Enligt Afrouz (2023) bör den digitala närvaron således ses som en del av den våldsutsattas strategi för överlevnad; att hålla kontakten med förövaren borde inte tolkas som ett tecken på beroende eller brist på handlingskraft (Afrouz, 2023).

Rempel med flera (2018) undersökte digitala interventioner som riktar sig till kvinnor som är, eller tidigare har varit, utsatta för våld i nära relation och lyfter exempel på självhjälpsverktyg, som applikationer som hjälper kvinnor att identifiera tecken på våld och applikationer som erbjuder stöd för säkerhetsplanering. Många verktyg är också utvecklade för att snabbt kunna maskeras, exempelvis genom en knapp som omedelbart växlar till en neutral webbsida. Det här gör det möjligt för användare att interagera med hjälpresurser utan att det uppmärksammas av

en kontrollerande partner. Oliviera med flera (2023) visar att självhjälpstekniker, särskilt sådana kopplade till *personal safety planning*, bidrar till både ökad säkerhet och förbättrad psykologisk hälsa. Rempel med flera (2018) identifierade att digitala interventioner i första hand fokuserade på säkerhetsplanering för dem som planerar att lämna eller nyligen har lämnat en våldsam relation. Däremot saknades insatser som stödjer våldsutsatta i det långsiktiga återhämtningsarbetet och i att gå vidare efter separation. Samtidigt identifierade översikten att de befintliga interventionerna tenderade att fokusera på individuellt beteendeförändringsarbete, ofta utan att beakta bredare sociala och strukturella faktorer som påverkar den våldsutsattas handlingsutrymme.

Studier visar att digitala verktyg och tjänster används för att öka säkerhet, ge tillgång till information och möjliggöra kontakt med stödresurser, ofta med inslag av anonymitet och individualiserad information (Grimani m.fl., 2022). Vidare pekar forskningen även på att självhjälp i digitala kontexter ofta sker under osäkra förutsättningar. Förövare kan använda samma plattformar som utsatta för att utöva kontroll, övervakning eller hot, vilket innebär att strategier ständigt måste anpassas till en föränderlig riskbild (Henry m.fl., 2020). Självhjälp kan därför vara dubbelbottnad, å ena sidan kan den skapa trygghet och självbestämmande, medan den å andra sidan riskerar att befästa maktobalanser och lägga ett oproportionerligt ansvar på den utsatta.

Stöd genom digitala informella nätverk

Informellt stöd utgörs av hjälp och bekräftelse som ges utanför professionella eller institutionella sammanhang, exempelvis från vänner, familj, bekanta eller personer i online-forum. Stöd genom digitala informella nätverk antar olika former och kan bland annat utgöra en central resurs för individer som ännu inte känner sig redo att söka professionell hjälp.

Tillgång till mobiltelefon eller dator kan spela en avgörande roll i våldsutsattas möjligheter att upprätthålla sociala relationer, söka information och nå stödinsatser (Grimani m.fl., 2022; Leyton Zamora m.fl., 2023). Enligt Leyton Zamora med flera (2023) kan mobiltelefonen för kvinnor från kulturellt och språkligt diversifierade bakgrunder utgöra den enda praktiska länken till familj och sociala nätverk. I dessa fall går det att se hur informations- och kommunikationsteknik inte endast kan betraktas som ett kommunikationsmedel, utan bör också ses som en livsviktig förbindelse med det stöd som annars är geografiskt otillgängligt. Även sociala medier, krypterade meddelande-applikationer och online-forum kan ge möjlighet för våldsutsatta att söka råd från personer med liknande erfarenheter, att bygga stödjande gemenskaper över geografiska och sociala gränser (Gueta m.fl., 2023).

Det informella stödet i digital form kan exempelvis innebära att våldsutsatta deltar i slutna online-forum, söker anonymt stöd via sociala medier eller får emotionellt stöd från digitala nätverk. Det finns exempel i forskningen på hur våldsutsatta strategiskt använder anonymitet online för att skydda sig samtidigt som de söker stöd, exempelvis genom att skapa särskilda e-postadresser, använda privatlägen på sociala medier eller installera säkerhetssystem för att undvika att spåras av förövaren (Grimani m.fl., 2022). Trots att det finns stora fördelar med tekniken så identifierar forskningen betydande risker. Förövare kan använda samma tekniska plattformar för att kontrollera, skrämma eller isolera den utsatta från sitt nätverk. Detta kan ske

genom övervakning av digital kommunikation, blockering av kontakter, kapning av sociala mediekonton eller spridning av falsk information (Henry & Powell, 2018).

En central aspekt som återkommer i flera studier är anonymiteten, någonting som fungerar som en möjliggörare för att våldsutsatta ska våga söka stöd. Gueta med flera (2024) och Grimani med flera (2022) betonar att många, särskilt unga, uppskattar det anonymiserade formatet i digitala stödinsatser. Möjligheten till anonymitet online är en viktig faktor för så kallade onlineavslöjanden (”online disclosure”), det vill säga att individer delar sina erfarenheter av våldsutsatthet i digitala miljöer. Genom till exempel sociala medier och andra digitala forum kan personer med erfarenheter av våld formulera och sprida sina upplevelser på egna villkor. Gueta med flera (2024) har undersökt onlineavslöjanden utifrån Disclosure Processes Model (DPM)[6]. Enligt DPM påverkas människors beslut kring avslöjanden av två typer av motivationsmål: närmandemål (”approach goals”), som fokuserar på möjligheter med att berätta (till exempel att återfå framtidstro), och undvikandemål (”avoidance goals”), som innebär att man försöker undvika negativa konsekvenser genom att berätta (till exempel undvika socialt avvisande) (Gueta m.fl., 2024). Gueta med flera (2024) beskriver att motivationsstrukturen för onlineavslöjanden om våldsutsatthet kan förstås utifrån tre primära nivåer för närmandemål; individuell, interpersonell och samhällelig, kompletterade av en interpersonell nivå för undvikandemål. På individuell nivå syftar berättelser ofta till att skapa en sammanhängande narrativ struktur, bearbeta trauma och stödja återhämtning. På interpersonell nivå används de för att söka stöd, dela erfarenheter och hjälpa andra i liknande situationer, någonting som kan vara särskilt viktigt när dessa behov inte tillgodoses av formella instanser. På samhällelig nivå kan berättandet bli ett medel för att bryta tystnadskulturen, utmana normer och driva förändringar i sociala och juridiska strukturer (Gueta m.fl., 2023). Gueta med flera (2023) beskriver att det för den interpersonella nivån även finns undvikandemål, där personer med erfarenheter av våld använder sina berättelser för att förebygga ytterligare våld, exempelvis genom att hålla förövare ansvariga eller varna andra. Motiv och handlingar påverkas dock av barriärer som rädsla för misstro, skuldbeläggning eller teknologifaciliterad övervakning (Gueta m.fl., 2023). Rempel med flera (2018) pekar också på betydelsen av sådana forum där våldsutsatta kvinnor, särskilt i tidiga skeden av processen, kan få hjälp att förstå sin situation.

Teknikens dubbelhet som risk och resurs

Vi väljer här att sätta särskilt sökljus på ett tema som delvis adresserats ovan, det vill säga den ambivalens som präglar teknologifaciliterat våld i nära relationer; hur samma verktyg kan fungera både som en risk för utsatthet, kontroll och övervakning, och samtidigt som en möjlighet till stöd och återtagande av kontroll. Temat understryker att tekniken inte kan förstås enbart som hotfull eller frigörande. Dess betydelse formas snarare av vem som använder den, i vilket syfte och under vilka förhållanden.

[6] Modellen kommer från Chaudoir och Fisher (2010). Denna publikation ingick inte i urvalet av översiktsartiklar.

Forskningen tenderar att fokusera på teknikens risker, någonting som innebär att potentialen kopplat till att använda digitala och tekniska medel som resurs för motstånd och stöd förbises (Rogers m.fl., 2022). Endast ett fåtal studier visar på teknik som främjar motstånd till våldsutsatthet trots att digitala medel kunde användas mer i detta avseende. Rogers med flera (2022) argumenterar för begreppet *techno-resistance* eller teknik-underlättat motstånd, att teknik som används för att utöva våld, kontroll och övergrepp, såsom sociala medier, videokameror eller GPS-spårning, också skulle kunna vändas till ett verktyg för motstånd. Sociala medier kan till exempel användas för att bygga formella stödnätverk för våldsutsatta, fungera som en plattform för att synliggöra förövare och deras handlingar, samt bidra till att bryta den isolering som många utsatta för våld i nära relationer upplever.

Tekniken tillhandahåller viktiga möjligheter för social kommunikation och nätverkande och är alltmer viktiga för identitets- och social utveckling samt för samhällelig och politisk delaktighet (Henry m.fl., 2020). Afrouz (2023) noterar till exempel att det för våldsutsatta inte alltid är möjligt att skiljas från den digitala världen. Det kan vara ett mångdimensionellt problem då många är beroende av befintliga enheter eller online-anslutningar för sina arbeten och sociala relationer. Att stänga av sin digitala uppkoppling leder således inte nödvändigtvis till ökad säkerhet för den utsatta, utan kan snarare förstärka isoleringen (Afrouz, 2023; Leyton Zamora m.fl., 2023). Afrouz (2023) framhåller att den komplexitet som detta innebär måste beaktas i utformningen av stödinsatser, där säkerhet inte enbart definieras som frånvaro av kontakt med förövaren, utan också som tillgång till socialt stöd. Paradoxalt nog kan detta spela förövarna i händerna genom att socialt isolera den våldsutsatta och således även skada deras sociala band utanför relationen.

För att undvika att tekniken används för att utöva våld kan det vara avgörande att betydande resurser investeras i primärförebyggande strategier med syfte att förhindra det teknologifaciliterade våldet innan det uppstår. Ett sådant arbete tar sikte på att avskaffa och bryta ner de strukturer, kulturer och praktiker av könsskillnader som ligger till grund för alla former av våld mot kvinnor och andra minoriteter (Henry m.fl., 2020).

Våld i nära relationer kan inte analyseras som en isolerad företeelse utan bör förstås som rotat i samhälleliga maktstrukturer och normer som reglerar hur våld accepteras, förnekas eller utmanas, och de påverkar i hög grad både förövares handlingar och offrets möjligheter till hjälp och motstånd (Henry m.fl., 2020). Vidare är användningen av teknik i nära relationer dynamisk och förändras snabbt, vilket kräver en kontinuerlig kunskapshöjning för att möjliggöra utvecklingen av relevanta och effektiva insatser. Komplexiteten innebär bland annat att interventioner och hjälpmedel bör omfatta både de tekniska aspekterna och de sociala mekanismer som samspelar, exempelvis hur genus, klass och etnicitet påverkar tillgången till och effekten av digitala resurser, samt hur våldsutsatta själva navigerar och omformar sina möjligheter till motstånd online (Henry m.fl., 2020; Rogers m.fl., 2022).

Sammanfattning

Teknologifaciliterat våld i nära relationer behöver förstås på ett brett sätt då teknik kan vara ett medel för att såväl utvidga som inskränka våldsutsattas handlingsutrymme. Tekniken öppnar

upp för nya verktyg och möjligheter till stöd, både i formella sammanhang, genom exempelvis vårdsystem, rättsliga verktyg eller professionella interventioner (Hussain m.fl., 2015; El Morr & Layal, 2020; Sabuncu m.fl., 2024) och i informella nätverk där digitala plattformar bland annat kan motverka isolering och möjliggöra kontakt med andra personer i liknande situationer (Gueta m.fl., 2023; Rogers m.fl., 2022). Andra tekniska stödformer, såsom säkerhetsplaneringsapplikationer eller digitala skyddssystem, kan stärka individers upplevelse av autonomi och självbestämmande (Rempel m.fl., 2018; Emezue, 2022).

Forskningen om teknologifaciliterat våld präglas av variation i begrepp, definitioner och mätmetoder, vilket försvårar uppskattningen av fenomenets omfattning och risker samt jämförelser mellan studier (Wilson m.fl., 2023; Ray & Henry, 2025). Inkonsekventa konceptualiseringar och avsaknaden av en tydlig global definition, kopplat till såväl begrepp som beskriver specifika våldshandlingar (se t.ex. *image based sexual abuse*, *revenge porn* och *non-consensual porn*) som mer övergripande beskrivningar (se t.ex. *technology-facilitated intimate partner violence* eller *cyber intimate partner violence*), understryker behovet av en gemensam samsyn och standardiserade mätmetoder. För cyberstalkning betonar Wilson med flera (2023) särskilt behovet av forskning med gemensamma definitioner och med fokus på olika populationer, för att skapa en bredare förståelse av fenomenet; någonting som beskrivs vara avgörande för utvecklingen av effektiva preventiva insatser.

Forskningen ger olika bilder av hur kön påverkar utsatthet för teknologifaciliterat våld. Vissa studier visar att män utsätts i nivåer som närmar sig kvinnors, särskilt vid icke-samtyckesbaserad spridning av intimt material och andra former av teknologifaciliterat sexuellt våld (Rogers m.fl., 2022; Walker & Sleath, 2017), samtidigt som kvinnor oftare utsätts för cyberstalkning och utsätts i kontexter där teknologifaciliterat våld kopplas till nära relationer (Marcum & Higgins, 2020; Eaton & McGlynn, 2020; Afrouz, 2023). För sextortion beskrivs män och pojkar övervägande vara förövare, men Ray & Henry (2025) visar blandade resultat för vem som utsätts, där vissa studier identifierar män och andra kvinnor som mer utsatta, medan vissa inte visar några könsskillnader alls. Viktigt att påpeka är att kopplat till hot om spridning eller faktisk spridning av intima bilder utan samtycke visar Walker och Sleath (2017) samt Rogers med flera (2022) att män i vissa studier rapporterar högre nivåer av utsatthet än kvinnor, men skillnaderna är då ofta små eller ej signifikanta. Kim och Ferraresso (2023) framhåller att variationerna mellan studier ofta kan förklaras av metodologiska skillnader, samt skillnad i terminologi, definitioner och mätperioder, någonting som försvårar möjligheter till att fastställa och göra direkta jämförelser. Det saknas fortfarande omfattande forskning om HBTQI-personers erfarenheter av teknologifaciliterat våld, men de studier som finns pekar på en överrepresentation i utsatthet (Henry m.fl., 2020; Wilson m.fl., 2023). En amerikansk studie visade till exempel att HBTQI-personer var fyra gånger mer benägna än heterosexuella att rapportera utsatthet för cyberstalkning (Henry m.fl., 2020).

Ett återkommande tema som lyfts i flera studier är behovet av praktisk kunskap; digitala verktyg fungerar endast som stöd om de är utformade på ett tillgängligt sätt där individen själv kan använda dem på ett säkert sätt. Studier pekar exempelvis på vikten av den tekniska folkbildningen, såsom utbildning i hur man avinstallerar GPS eller skyddar sig från intrång i babymonitors, områden som flera studier (se t.ex. Afrouz, 2023; Grimani m.fl., 2022) lyfter som

centrala, samtidigt som tillgången till praktisk kunskap är begränsad och ofta otillgänglig eller svår att omsätta i praktiken (Grimani m.fl., 2022).

Forskningen pekar även på risker som finns med att betrakta digitala lösningar och teknik som en universell resurs; flera studier visar att tillgången till digitala stödinsatser är ojämnt fördelad, och att grupper som till exempel äldre, HBTQI-personer, personer med funktionsnedsättning och individer i socioekonomiskt utsatta situationer möter särskilda hinder eller exkluderas (Leyton Zamora m.fl., 2023; Tomsett m.fl., 2025). Det finns dessutom begränsad kunskap om hur digitala insatser fungerar för tidigare nämnda grupper, och utan ett inkluderande perspektiv riskerar tekniska lösningar att förstärka redan existerande ojämlikheter snarare än att minska dem (Emezue m.fl., 2022). Utöver frågan om tillgänglighet lyfter forskningen även betydelsen av samhälleliga praktikers ramar. Henry och Beard (2024) visar till exempel att juridiska luckor, såsom begränsningar i lagstiftning och spänningen mellan att skydda individer från våld och att upprätthålla yttrandefrihet, försvårar rättsväsendets möjligheter att hantera teknologifaciliterat våld. Detta understryker behovet av ett välfungerande samspel mellan teknisk utveckling och samhälleliga praktiker.

Det finns ett tydligt spänningsfält mellan teknikens snabba utveckling och samhällets begränsade förmåga att hänga med. Medan nya digitala lösningar utvecklas i snabb takt konstaterar forskningen att det ofta saknas långsiktiga strategier för hur dessa ska implementeras och upprätthållas på ett hållbart sätt (se t.ex. Sabuncu m.fl., 2024). Detta skapar en risk för fragmenterade insatser och kortsiktiga lösningar som inte möter våldsutsattas behov över tid. Sammanfattningsvis pekar forskningsöversikten på teknikens dubbelhet; den kan skapa nya möjligheter för säkerhet, stöd och självbestämmande för våldsutsatta, men kan samtidigt fungera som verktyg för förövare att utöva kontroll och inskränka våldsutsattas handlingsutrymme (Henry m.fl., 2020; Rogers m.fl., 2022).

Diskussion

Syftet med denna rapport har varit att fördjupa förståelsen och öka kunskapen om teknikens roll i våld i vuxnas nära relationer, både som verktyg för att utöva kontroll, övervakning och hot, samt som en resurs i processer för dem som söker hjälp. Genom att analysera internationella policydokument och befintliga forskningsöversikter ger rapporten en överblick över teknologifaciliterat våld i vuxnas nära relationer, hjälpsökande med digitala medel samt andra strategier eller stöd som utvecklats för att bemöta och motverka våldet.

Denna diskussion bygger på resultaten från både forskningsöversikten och kunskapsöversikten med målet att visa hur de olika delarna kompletterar varandra och tillsammans kan ge en gemensam förståelse av teknologifaciliterat våld och stöd via teknik. Avsnittet lyfter centrala utmaningar, möjligheter och kunskapsluckor inom forskningsfältet och innehåller reflektioner och slutsatser utifrån det samlade materialet. Syftet är att bredda den förståelse och kunskap vi har inom det här området, men ambitionen är inte endast sammanfattning av kunskapsläget. Vi vill även bidra till en mer nyanserad förståelse för teknologifaciliterat våld och stöd genom teknik samt visa på samspelet mellan praktik och forskning.

Utöver de perspektiv och initiativ som behandlas i denna rapport så pågår det även ett arbete i Sverige. Det finns centrala svenska stödinsatser genom tekniken, särskilt inom civilsamhället, som faller utanför rapportens avgränsningar och fokus. Till exempel tillhandahåller många kvinno- och tjejjourer sedan länge olika digitala stödformer och insatser, som chattfunktioner eller andra webbaserade resurser. Sådana former av stöd är etablerade i den svenska kontexten, och utgör en central del i det praktiska arbetet mot våld i nära relationer och möjligheter till att erbjuda stöd till våldsutsatta.

Dessutom finns det särskilda aspekter i den svenska kontexten kopplat till teknologifaciliterat våld som faller utanför rapportens avgränsningar. Det handlar till exempel om den genomgripande användningen av Bank-id som e-legitimation i Sverige, där det bland annat finns risker kopplat till ekonomiskt våld. En annan viktig aspekt är hur skyddsåtgärder såsom skyddad identitet kan innebära praktiska begränsningar i tillgången till digitaliserade tjänster. Även om skyddad identitet i sig inte är ett hinder till att skaffa e-legitimation så är det många personer som i praktiken upplever det som svårt, eftersom ett bankbesök kan innebära en potentiell risk för att uppgifter röjs (Regeringskansliet, 2024; Jämställdhetsmyndigheten, 2023).

Framtida forskning och policyutveckling bör bygga vidare på dessa frågor och ytterligare fördjupa den kunskap som finns på området.

Ett globalt fenomen med begränsad forskning och kunskap

Bristen på samsyn av begrepp

Eftersom forskningsfältet fortfarande är nytt finns det en problematik som rör begrepp och definition av begrepp då olika begrepp och koncept används för att beskriva närliggande eller samma fenomen (Kim & Ferraresso, 2023). Samma problematik finns även inom det globala ramverket, där institutioners komplexa system gör att det kan ta tid att anpassa åtgärder till nya samhällsfenomen. FN:s generalsekreterarens uttalande (FN, 2024a) betonar vikten av att utveckla

globala, överenskomna definitioner och ramverk som kan anpassas i takt med den tekniska utvecklingen. Att olika begrepp används syns även i rapporter från både FN, EU, Europarådet samt andra regionala organ. Denna begreppsliga otydlighet och bristande avgränsningar försvårar arbetet för forskare, beslutsfattare och lagstiftare i utvecklingen och implementeringen av effektiva interventioner och förebyggande åtgärder. Det finns därmed ett stort behov inom forskningen och inom internationella organ av att använda sig av ett gemensamt språk och gemensamma koncept för fortsatt arbete.

Betydelsen av att landa i och använda sig av ett gemensamt språk kan dessutom sträcka sig längre än effektiviteten i policy, lagstiftning och praktik. Gemensamma begrepp och en överensstämmande förståelse för fenomenet kan vara hjälpsamt och avgörande i att kunna jämföra resultat över studier och länder, att beslutsfattare kan identifiera evidensbaserade åtgärder för specifik geografisk kontext och möjliggöra utvecklingen av tydligare riktlinjer för till exempel hur stöd ska utformas, bedömas och genomföras. Avsaknaden av en gemensam referensram kan snarare riskera att forskningen fragmenteras och att lagstiftning och policy blir inkonsekvent tillämpat och applicerat, vilket i sin tur kan leda till att insatser och åtgärder blir ineffektiva eller svåra att utvärdera.

Det är samtidigt viktigt att betona att begrepp aldrig kan vara statiska. En begreppsutveckling är nödvändig för att skapa en gemensam förståelse och ett gemensamt språk, men begreppen måste också förbli dynamiska och föränderliga i takt med samhällelig och kunskapsmässig utveckling. Allteftersom förståelsen för ett fenomen fördjupas, behöver också de analytiska verktyg och begrepp som används justeras, detta innebär inte att begrepp eller koncept förlorar sin precision, utan snarare behåller sin relevans.

Svårigheten att mäta och förstå fenomenet

Att utveckla tillförlitliga mätinstrument för teknologifaciliterat våld är en central förutsättning för att kunna utforma åtgärder som på ett verkningsfullt sätt adresserar problemet. Arbetet med att mäta teknologifaciliterat våld präglas dock av flera utmaningar. Teknikens snabba utveckling förändrar kontinuerligt förutsättningarna för både våldsutövare och våldsutsattas handlingsutrymmen. Samtidigt varierar de sociala och kulturella kontexterna mellan olika länder och gränserna mellan online- och offline är flytande. Olika uttryck för teknologifaciliterat våld skiljer sig också i hur väl de kan identifieras och mätas. Vissa handlingar, som hot om eller faktisk spridning av intima bilder, är mer konkreta och kan därmed antas vara lättare att fånga och mäta i forskningen. Samtidigt visar forskning att även sådana handlingar ibland kan vara svåra att fånga, beroende på hur frågorna formuleras (Walker & Sleath, 2017). Även andra former som kan beskrivas som mer subtila och diffusa till sin natur och kan vara svåra för den utsatta att beskriva, någonting som även gör det svårt för forskare att avgränsa och mäta. Denna skillnad kan också påverka vilka uttryck som blir synliga och vilka som får uppmärksamhet i forskning och policyarbete.

När det gäller åldersmässiga avgränsningar i forskningen har det funnits en tydlig tendens till att betrakta teknologifaciliterat våld som ett ungdomsproblem. Antagandet verkar ha skapat en kunskapsmässig obalans då det fortfarande är svårt att finna forskning som systematiskt belyser

vuxnas erfarenheter av teknologifaciliterat våld. De studier som inkluderats i denna rapport visar tvetydiga resultat kopplat till ålder och utsatthet för teknologifaciliterat våld, där vissa studier visar att förekomsten är högre bland barn och unga medan andra visar att förekomsten är högre bland vuxna (se t.ex. Ray & Henry, 2025 jmf. Walker & Sleath, 2017), vilket kan ha med olika sätt att mäta och fråga om teknologifaciliterat våld. Även i det internationella arbetet på området, har många av befintliga projekt och program haft ett uttalat fokus på unga, trots att förekomsten bland vuxna sannolikt är hög. Ytterligare en reflektion kring detta är att de första studierna om ungas erfarenheter av teknologifaciliterat våld nu är mer än femton år gamla. De som då betraktades som ungdomar är idag vuxna, vilket väcker frågan om hur forskningsfältet behöver omvärdera sina antaganden om bland annat ålder och digital kompetens.

Forskningsöversikten visar vidare att det finns varierade och ibland motstridiga bilder av hur kön påverkar utsatthet för teknologifaciliterat våld. Vissa studier pekar på att män kan utsättas i samma utsträckning som kvinnor, specifikt vid exempelvis sextortion (Rogers m.fl., 2022; Walker & Sleath, 2017). Andra studier visar att kvinnor är utsatta i större utsträckning (Marcum & Higgins, 2020; Eaton & McGlynn, 2020; Afrouz, 2023). Men det finns också studier som visar att män är utsatta i större utsträckning (Rogers m.fl., 2022; Walker & Sleath, 2017). En möjlig förklaring som lyfts till variationerna i könsfördelning är metodologiska skillnader mellan studier samt avsaknad av samsyn på begreppen (Kim & Ferraresso, 2023). Ett sätt att förstå dessa till synes motsägande fynd är att betrakta könssymmetri och könsasymmetri som två perspektiv som belyser olika dimensioner av samma fenomen. Prevalensstudier kan fånga en bredd i utsatthet, medan kvantitativa mått på frekvens, allvarlighetsgrad och konsekvenser samt analyser av kvalitativa data synliggör hur maktrelationer och könsordningar formar våldets uttryck och påverkan. Det innebär att likheter i rapporterad utsatthet inte utesluter att våldet drabbar kvinnor och män på olika sätt, med olika djupgående konsekvenser (Powell & Flynn, 2023; Powell m.fl., 2022). Samma mekanismer som finns för det våld som sker på den fysiska arenan finns även på den digitala arenan. För att kunna fånga könsskillnaderna är det inte bara förekomsten som är relevant, utan även hur allvarligt våldet är, frekvensen, tidigare erfarenheter samt vilka konsekvenser som våldet fått (Dobash & Dobash, 2004; Hester, 2013; Johnson, 2006; Walby & Towers, 2018; Överlien m.fl., 2025). Vi menar att det är rimligt att detta gäller även för teknologifaciliterat våld. Dessutom är det viktigt att framhålla att sådana skillnader, det vill säga frekvens, allvarlighetsgrad, konsekvenser, tidigare erfarenheter och relation till våldsutövaren, är avgörande både för förståelsen av fenomenet och för att kunna utforma insatser som är träffsäkra och anpassade efter de olika behov och erfarenheter som våldsutsatta personer upplever.

Bristande representation trots globalt arbete

Teknologifaciliterat våld återkommer i flera internationella ramverk för mänskliga rättigheter, och bör, som internet självt, betraktas som ett globalt fenomen. I takt med att digitaliseringen ökar, ökar även riskerna för att tekniken används i våldsutövning. Variationer i uttrycksformer, prevalens och de tekniska verktyg som används framträder tydligt i de sammanställningar som gjorts av FN-organisationer som UN Women (2025) och UNFPA (2025).

Större delen av den empiriska kunskapen om teknologifaciliterat våld är fortfarande från hög- och medelinkomstländer, främst i Europa, Nordamerika och Australien (UNFPA, 2022). Det visar även forskningen som analyserats i denna rapport. Endast ett fåtal studier omfattar andra regioner än Europa, Oceanien (Australien) och Nordamerika, vilket innebär att viktiga erfarenheter och grupper förblir osynliga. Detta uppmärksammas också i flera artiklar som en central begränsning i det egna materialet. Forskningsfältet är fortfarande under utveckling och de flesta studier bygger på små urval, även om det finns några större kvantitativa undersökningar, främst från Australien och Storbritannien (Afrouz, 2023). Det finns därför ett behov av data som bättre speglar erfarenheter från olika delar av världen och från grupper med varierande tillgång till och användning av teknik och digitala medel. Avsaknaden av sådana studier riskerar att leda till en snedvriden eller på andra sätt felaktig bild av fenomenet och dess omfattning eftersom erfarenheter från vissa kontexter eller grupper kan vara underrepresenterade eller saknas helt. För beslutsfattare och yrkesverksamma kan till exempel bristen av representativa data innebära att insatser eller åtgärder blir ineffektiva eller felriktade, eftersom de inte kan ta hänsyn till skillnader i behov eller resurser. Genom att samla in och analysera mer omfattande och varierande data möjliggör detta förståelsen för både mönster och kontextspecifika variationer, någonting som i sin tur kan bidra till utvecklingen av mer träffsäkra, effektiva och rättvist utformade interventioner och åtgärder.

Framträdande i den forskning som har granskats är också den begränsade kunskapen om vissa grupper, såsom HBTQI-personer, äldre och migranter (se t.ex. Gilbar m.fl., 2023; Henry & Powell, 2019; Emezue m.fl., 2022; Leyton Zamora m.fl., 2023), grupper som ofta saknas i urvalen och vars erfarenheter därmed osynliggörs i både forskning och policyutveckling. Att dessa grupper är underrepresenterade är inte unikt för forskningen om teknologifaciliterat våld, men får tydliga konsekvenser. Till exempel är detta särskilt problematiskt eftersom de få studier som specifikt fokuserar på HBTQI-personer visar på en högre grad av utsatthet för teknologifaciliterat våld, och för forskningen som fokuserar på kvinnor från kulturellt och språkligt diversifierade bakgrunder rapporteras särskilt allvarliga och långvariga konsekvenser. Utan riktad kunskap om dessa grupper riskerar sådana viktiga aspekter att förbises.

Samtidigt pågår ett omfattande arbete inom internationella organisationer för att bredda kunskapen. Det pågående arbete som leds av FN:s kommitté för mänskliga rättigheter och dess rådgivande organ inför en kommande rapport 2026 (FN, 2024c) är ett exempel som visar att frågan om teknologifaciliterat våld nu ges ökad prioritet. Sådana initiativ speglar också en ambition att utveckla insatser på nationell nivå i samtliga världsdelar.

Gammalt våld, samma rättigheter, nya konsekvenser

Samma rättigheter trots ny arena för våldet

Teknologifaciliterat våld i nära relationer är enligt forskningen starkt relaterat till det våld som sker i den fysiska miljön (Gilbar m.fl., 2022). De som utsätts för digital övervakning har ofta samtidigt erfarenheter av att utsättas för andra former av våld offline. Det finns därmed en kritik mot att se våld sker online som något annorlunda än det våld som sker offline eller i ”verkligheten” (Gosse, 2021; Gilbar m.fl., 2022; Henry m.fl., 2020).

Internationella rapporter från de senaste åren har tydliggjort att samma rättigheter ska gälla online som offline, vilket återkommer i dokument från såväl FN som Europarådet och EU. När FN:s deklaration om avskaffande av våld mot kvinnor antogs 1993 befann sig internet fortfarande i sin linda, och få kunde då förutse den genomgripande påverkan som informationstekniken skulle få på människors liv. Mot denna bakgrund framträder FN:s rekommendation nr 35 som särskilt betydelsefull. Den klargör staters ansvar att skydda kvinnor mot våld i både fysiska och digitala miljöer, bland annat genom ändamålsenlig lagstiftning, stödmekanismer och skyddsåtgärder. I GREVIO:s General Recommendation nr 1 bekräftas att teknologifaciliterat våld utgör en förlängning av redan existerande våldsformer och att det är av avgörande vikt att inte reducera betydelsen av det våld som sker i digitala miljöer.

Forskningen visar även att tekniken introducerar nya dimensioner som kräver särskild uppmärksamhet och hantering (Henry & Powell, 2018). Det som sker i digitala miljöer får ofta långvariga konsekvenser, till exempel kan material ligga kvar online under lång tid, vara lätt att söka upp och därmed upplevas som ständigt närvarande, beständigt och oundvikligt (Henry m.fl., 2019; Afrouz, 2023). Detta skapar en känsla av permanent otrygghet, även efter att relationen avslutats eller den tidigare partnern inte längre finns fysiskt närvarande. Forskningen lyfter också hur tekniken kan vara ett verktyg för att begränsa individers handlingsutrymme när den suddar ut gränserna mellan det privata och det offentliga, eftersom tekniken gör det möjligt att övervaka och kontrollera på ett sätt som aldrig tidigare har varit möjligt (Markwick m.fl., 2019).

De konsekvenser som teknologifaciliterat våld kan få kan ha betydande implikationer för individers psykiska och fysiska hälsa, både på kort och lång sikt. Även om denna rapport inte analyserar dessa samband i detalj, går det att anta att kostnaderna för samhället är omfattande, inte enbart genom behovet av akuta stödinsatser, utan också genom långsiktiga konsekvenser om teknologifaciliterat våld inte identifieras och förebyggs på ett systematiskt sätt. FN:s särskilda rapportör om våld mot kvinnor och flickor rapport om mäns våld mot kvinnor uppmärksammar flera andra oroande tendenser i framväxten av teknologifaciliterat våld (Dubravka Šimonović, 2018). En central iakttagelse är att våld i digitala miljöer kan leda till att kvinnor drar sig tillbaka från digitala plattformar; ett tillbakadragande som riskerar att förstärka ojämlikheter i tillgång till information, inflytande och samhällsdeltagande. En annan iakttagelse är de ekonomiska konsekvenser som kan uppstå för den utsatta, till exempel när intima bilder sprids och de facto påverkar, eller skapar oro för att de ska påverka, möjligheten att söka sig till en bättre arbetssituation. Dessa aspekter illustrerar hur det teknologifaciliterade våldet inte bara handlar om överträdelser i den digitala sfären, utan även får konkreta sociala och ekonomiska följder för den utsatta.

Risk för snäv syn och att helheten missas

Det finns risker med att betrakta teknologifaciliterat våld som ett nytt eller separat fenomen, skilt från etablerade former av våld i nära relationer; såsom fysiskt, sexuellt, psykiskt eller ekonomiskt våld. Våld i nära relationer kan inte förstås som separata sfärer; digitalt våld och fysiskt våld är ofta sammanlänkade, där teknologifaciliterat våld och våld i den fysiska arenan samverkar och förstärker varandra. En sådan uppdelning kan skapa otydlighet för den som

utsätts, både när det gäller att identifiera sig som våldsutsatt och att veta vart man kan vända sig för att få stöd och skydd. Dessutom finns det en risk att det saknas kunskap hos både yrkesverksamma och våldsutsatta om teknologifaciliterat våld eller om verktyg för hjälp och stöd, vilket kan försvåra för den utsatta att få adekvat stöd. Det finns också en risk att tekniken uppfattas som problemet, snarare än våldet i sig. Ett sådant perspektiv kan leda till att ansvaret förflyttas från förövaren till den våldsutsatta, exempelvis genom rekommendationer som innebär att individer bör begränsa eller helt undvika användningen av kommunikations- och informationsteknik, till exempel genom att inte delta i onlineforum eller sociala medier.

Svensk digitaliseringspolitik har till syfte att internet ska nå alla och stärka både tillgänglighet, kompetens och möjligheter inom samtliga delar av samhället. Denna rapport syftar inte till att granska samtliga delar av svensk politik inom området, men de texter som har granskats som är mer generella tar inte hänsyn till vad som sker när det digitala blir ett utrymme för våld och kontroll. En fråga som bör lyftas är hur den svenska regeringen skulle kunna inkludera teknologifaciliterat våld så att det blir en integrerad del även av digitaliseringspolitiken. Det finns en risk att åtgärder för att motverka teknologifaciliterat våld begränsas till att reducera tillgången till internet, vilket inte är önskvärt för individen i ett samhälle där digital delaktighet är omfattande (Internetstiftelsen, 2023).

Teknologifaciliterat våld strider mot den grundläggande mänskliga rätten att leva fri från våld. Detta betonas återkommande i internationella rapporter, där FN:s särskilda rapportör om våld mot kvinnor och flickor (Dubravka Šimonović, 2018) skriver på följande sätt:

> *Online violence against women not only violates a woman's right to live free from violence and to participate online but also undermines democratic exercise and good governance, and as such creates a democratic deficit.*

Gränslandet mellan teknik och rättigheter diskuteras också i forskningen. Exempel på detta är Henry och Beard (2024) som i sin översikt lyfter studier som visar hur begränsningar i lagstiftning och spänningen mellan att skydda individer från våld och att upprätthålla yttrandefrihet, försvårar rättsväsendets möjligheter att hantera teknologifaciliterat våld. Kouzani (2023) lyfter fram att tekniska innovationer har stor potential att rädda liv, men att de samtidigt väcker frågor om integritet. Det gäller bland annat hur mycket övervakning som är etiskt försvarbart i en kontext där hemmet traditionellt betraktas som en privat sfär. Frågan uppstår vilka insatser som är förenliga med ett demokratiskt samhälles principer om individens rätt till privatliv. Detta illustrerar tydligt problematiken och den spänning som uppstår mellan att skydda individer och hålla förövare ansvariga, samtidigt som individers frihet och rättigheter inte får inskränkas. Det finns alltså ett stort behov av insatser som både förebygger våld och säkerställer individers rättigheter. För våldsutsatta innebär det att skydd inte kan byggas enbart på begränsningar, samtidigt som rättssystemet står inför utmaningen att avgöra när handlingar eller kommunikation utgör hot, våld eller trakasserier som är straffbara, och när de faller inom ramen för yttrandefriheten. I praktiken innebär detta att det krävs noggranna bedömningar för att balansera individers skydd mot våld med främjande av rättigheter och frihet.

Teknik som resurs i att initiera stöd

Betydelsen av självhjälp stor – samhällets ansvar att ge stöd

Flera artiklar beskriver hur våldsutsatta personer utvecklar nya strategier för att skydda sig från våldet genom tekniken, till exempel för att hantera sin digitala närvaro (Grimani m.fl., 2022) eller för att ställa förövare till svars genom att publicera deras namn online (Gueta m.fl., 2023). Det finns även ett flertal rapporter om strategier för att skydda sig online (UNFPA Argentina, 2024) samt en växande feministisk rörelse som framhåller digital säkerhet som centralt för att undvika utsatthet för våld. Forskningen pekar också på brister i stödet för våldsutsatta som är utsatta för teknologifaciliterat våld, bland annat saknas det insatser som stödjer kvinnor i det långsiktiga återhämtningsarbetet och i processen att gå vidare efter separation (Rempel m.fl., 2018). Det finns en risk att interventioner utformas för att fokusera på individuellt beteendeförändringsarbete istället för strukturell förändring (Rempel m.fl., 2018). Företag som utvecklar säkerhetsprodukter eller säkerhetsstrategier riktar ofta dessa mot den våldsutsatta, någonting som implicit lägger ansvaret hos individen att förändra situationen (Cardoso m.fl., 2019). Att en marknad för dessa lösningar existerar indikerar också att statliga insatser för säkerhet och trygghet inte har tillgodosett det skydd som internationella ramverk åligger stater att ge sina invånare (FN, 2024a).

Ett sätt för samhället att ta ansvar i frågor om teknologifaciliterat våld är genom digitala interventioner. Att aktivt fråga om våld i digitala möten, snarare än i fysiska, har visat sig vara framgångsrikt för att få personer att berätta om sin utsatthet (Hussain m.fl., 2015; Tomsett m.fl., 2025), men resultaten kan beskrivas som motsägelsefulla då vissa studier rapporterar att vissa grupper har en lägre benägenhet att uppge våldsutsatthet i digitala möten, snarare än i fysiska möten (El Morr & Layal, 2020). Digitala stödinsatser kan även kombinera flera olika typer av stöd, någonting som är fördelaktigt eftersom insatser då på ett enklare sätt kan anpassas efter individens specifika utsatthet och behov (Sabuncu m.fl., 2024). Detta gäller särskilt personer som har behov av samlat stöd från flera myndigheter eller instanser.

Forskningen beskriver hur lösningar och interventioner behöver vara kontextanpassade och ta hänsyn till den målgrupp som de riktar sig mot (Leyton Zamora m.fl., 2023; Emezue m.fl., 2022). UNFPA och Australiens eSafety Commissioner (2024) lyfter fram principer som bör följas vid utveckling av teknikbaserade stödverktyg för att säkerställa relevans och etisk utformning. Det är dock viktigt att betona att digitala interventioner bör ses som ett komplement snarare än en ersättning för traditionella stödformer och att samverkan mellan olika aktörer är avgörande för att främja våldsutsattas säkerhet och välbefinnande (Emezue m.fl., 2022). Dessutom är en central begränsning som lyfts, specifikt med digital screening, att förövare kan övervaka eller kontrollera den våldsutsattas digitala tillgångar, vilket kan omöjliggöra vissa datorbaserade metoder (Tomsett m.fl., 2025). Det finns svårigheter för vårdgivare att avgöra om den våldsutsatta är ensam och kan tala fritt vid möten som sker på distans och om den våldsutsatta inte är ensam eller övervakas av förövaren, kan rutinmässiga frågor om våld utgöra en risk. Det är därför viktigt att beakta de risker som kan uppstå när traditionella stödinsatser digitaliseras. Samtidigt kan möjligheten att nå personer som annars inte söker stöd väga tungt, vilket gör att fördelar och risker behöver vägas mot varandra i varje enskilt fall. Fördelarna med ökad tillgänglighet måste dock vägas mot risken att individens säkerhet kan äventyras, i en sådan

avvägning bör säkerheten ges företräde. Om det inte går att säkerställa individens säkerhet bör frågor om våld snarare ställas i fysiska möten eller i en kontrollerad digital miljö (till exempel att individen får frågor via dator eller surfplatta, på plats vid en klinik, och att svaren sedan kan granskas av vårdgivare).

Behov av att kunskap om våld och teknik möts

Både forsknings- och kunskapsöversikten visar att frågan om teknologifaciliterat våld uppmärksammas och tas på allvar. I praktiken har det dock varit svårt att effektivt adressera problemet. Lösningarna begränsas ofta av brist på resurser eller otillräcklig kunskap. I många länder har frågan först nyligen fått politisk prioritet, vilket innebär att stödet till personer som utsätts för teknologifaciliterat våld fortfarande befinner sig i ett tidigt utvecklingsskede.

Forskningen visar att poliser i flera länder, exempelvis Australien och Storbritannien, ofta saknar resurser, utbildning och juridisk förståelse för att hantera teknologifaciliterat våld, samtidigt som lagstiftningen är fragmenterad och inkonsekvent tillämpad (Henry m.fl., 2020; Eaton & McGlynn, 2020). De olika initiativen som presenteras i denna översikt tyder på att staters respons ännu har en bit att gå. Denna rapport har inte granskat eller kartlagt situationen i Sverige, men GREVIO:s senaste utvärdering av Sverige identifierade flera områden som behöver stärkas. Flera av dessa överensstämmer med sådant som skrivs fram i andra internationella dokument, exempelvis vikten av att utbildning för professionella som möter våldsutsatta omfattar kunskap om digitala dimensioner av våld (Council of Europe, GREVIO, art. 55–56; FN, 2024a) samt behovet av specialiserade stödfunktioner för våldsutsatta som inkluderar aspekter av teknologifaciliterat våld (Council of Europe, GREVIO, art. 88 d; FN, 2024a). GREVIO betonar vikten av att kompetens och kunskap inom samhällets stödmekanismer för våldsutsatta stärks, så att de även omfattar de digitala dimensionerna av våld.

Slutsatser

Kunskapsutveckling

- Den digitala arenan framträder som växande för våld i nära relationer, både i en internationell och i en svensk kontext, samtidigt som kunskapen om vuxnas erfarenheter fortfarande är fragmentarisk. Rätten till att leva fri från teknologifaciliterat våld är nära sammankopplad rätten till både yttrandefrihet och rätten till privatliv i den digitala sfären. För att fördjupa kunskapen om teknologifaciliterat våld och stödet som kan erbjudas krävs ett mer omfattande arbete som inkluderar granskning av rapporter om cybersäkerhet, tillgång till digitala hjälpmedel inom vården och avvägningarna mellan skydd mot våld och upprätthållandet av yttrandefrihet.

- Det material som granskats i rapporten visar att det saknas en gemensam förståelse av begrepp, och att flera olika definitioner används, vilket försvårar förståelsen för det våld som sker i den digitala arenan. Detta skapar även problem med att gemensamt mäta förekomsten, förstå problemet och genomföra effektiva åtgärder.

- Det pågår flera viktiga insatser inom FN, EU och Europarådet, dessutom utvecklas forskningen snabbt. Nationella initiativ blir mer effektiva och relevanta om de utvecklas i nära samarbete med internationella aktörer, och bygger på evidensbaserad kunskap.

Kunskapsbehov

- Forskningen är centrerad till Europa, Australien och Nordamerika, vilket innebär att kunskapen är begränsad ur ett globalt perspektiv. Vidare finns det begränsad kunskap kring sårbara gruppers utsatthet för teknologifaciliterat våld och vilka konsekvenser det får. I synnerhet saknas det kunskap om utsatthet för teknologifaciliterat våld bland HBTQI-personer, äldre och migranter. Det finns också begränsad kunskap om skillnader mellan män och kvinnors utsatthet för teknologifaciliterat våld. Det finns ett tydligt behov av prevalensstudier för att säkerställa en evidensbaserad och effektiv utveckling av lagstiftning och åtgärder.

- Internationella organisationer, myndigheter och forskning kan ha svårt att följa den snabba tekniska utvecklingen inom området. Forskningsfältet är vidare fortfarande relativt ungt. De policydiskussioner som finns handlar ofta om konceptualiseringar av fenomen som har funnits sedan internets tidiga år, för mer än 30 år sedan. Det finns en risk att utvecklingen kring AI kan följa ett liknande mönster, och för att förstå samspelet mellan AI och våld i nära relationer krävs ytterligare forskning.

- Arbetet mot teknologifaciliterat våld behöver ses som en förlängning av arbetet mot mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer, även om tekniken skapar nya aspekter som kräver specifik hantering och särskilda åtgärder. När förslag på åtgärder tas fram behöver det ske utifrån ett helhetsperspektiv där det dels integreras kunskap om teknologifaciliterat våld i existerande strategier och policies, men också där individens teknikanvändning inte begränsas.

Tekniken som resurs

- Många studier lyfter att personer är mer benägna att berätta om våld när frågor ställs digitalt, till exempel genom datorbaserad screening. Samtidigt visar vissa studier motsatta resultat, och metoderna medför risker, exempelvis att förövaren kan övervaka den utsattas digitala aktivitet eller att individen inte kan svara tryggt. Digitala verktyg bör därför användas som ett komplement till traditionella metoder och utformas med särskilt fokus på säkerhet, integritet och den utsattas handlingsutrymme.

- Våldsutsatta skapar egna strategier för skydd i den digitala sfären. Det finns till exempel möjligheter för säkerhetsplanering, att få berätta om sina upplevelser på egna villkor och verktyg för att få ner intima bilder som delats utan samtycke. Samtidigt kräver ett effektivt arbete mot teknologifaciliterat våld ett samhälleligt ansvar där individen inte ensam bär bördan att skydda sig. Samverkan mellan olika aktörer, såsom teknikföretag, myndigheter och civilsamhälle, är central. Det är inte individens ansvar att skydda sig mot våld och samma rättigheter som gäller i den fysiska arenan, eller ”i verkligheten”, gäller även i den digitala arenan.

Referenser

*Afrouz, R. (2023). The Nature, Patterns and Consequences of Technology-Facilitated Domestic Abuse: A Scoping Review. *Trauma, Violence, & Abuse*, *24*(2), 913–927. https://doi.org/10.1177/15248380211046752

*Anderson, E. J., Krause, K. C., Meyer Krause, C., Welter, A., McClelland, D. J., Garcia, D. O., Ernst, K., Lopez, E. C., & Koss, M. P. (2021). Web-Based and mHealth Interventions for Intimate Partner Violence Victimization Prevention: A Systematic Review. *Trauma, Violence, & Abuse*, *22*(4), 870–884. https://doi.org/10.1177/1524838019888889

Ansara, D. L., & Hindin, M. J. (2011). Psychosocial Consequences of Intimate Partner Violence for Women and Men in Canada. *Journal of Interpersonal Violence*, *26*(8), 1628–1645. https://doi.org/10.1177/0886260510370600

Anti-Stalkning-Projekt. (2025). *Fachbereich Cyberstalkning*. https://www.anti-stalkning-projekt.de/

Archer, J. (2000). Sex differences in aggression between heterosexual partners: A meta-analytic review. *Psychological Bulletin*, *126*(5), 651–680. https://doi.org/10.1037/0033-2909.126.5.651

Aromataris, E., Fernandez, R., Godfrey, C. M., Holly, C., Khalil, H., & Tungpunkom, P. (2015). Summarizing systematic reviews: Methodological development, conduct and reporting of an umbrella review approach. *International journal of evidence-based healthcare*, *13*(3), 132–140. https://doi.org/10.1097/XEB.0000000000000055

Australian Government. (2025). *Technology-facilitated genderbased violence. Australian Human Rights Commission. Submission to Human Rights Council Advisory Committee.* https://humanrights.gov.au/sites/default/files/Technology-facilitated%20gender-based%20violence_0.pdf

Barter, C. A., Stanley, N., Wood, M., Lanau, A., Aghtaie, N., Larkins, C., & Øverlien, C. (2017). Young people's online and face-to-face experiences of interpersonal violence and abuse and its subjective impact across five European countries. *Psychology of Violence*, *7*(3), 375–384.

Bayne, A., Mumford, E. A., Lancaster, C., & Sheridan-Johnson, J. (2023). Technology-facilitated abuse among Americans age 50 and older: A latent class analysis. *Journal of Elder Abuse & Neglect*, *35*(1), 65–87.

Björsson, M., & Lebedeva, A. (2023). *Jämställdhet och våldsutsatthet – Teoretiska perspektiv och begreppsanvändning* (NCK-rapport 2023:2 Nos. 1654–7195). Nationellt centrum för kvinnofrid, Uppsala universitet.

Boethius, S., & Åkerström, M. (2023). Being family and friends to abused women – A qualitative study of digital media in intimate partner violence. I *People, Technology, and Social Organization*. Routledge.

Boethius, S., Åkerström, M., & Hydén, M. (2022). The double-edged sword – Abused women's experiences of digital technology. *European Journal of Social Work*. https://doi.org/10.1080/13691457.2022.2040437

Burke, S. C., Wallen, M., Vail-Smith, K., & Knox, D. (2011). Using technology to control intimate partners: An exploratory study of college undergraduates. *Computers in Human Behavior*, *27*(3), 1162–1167. https://doi.org/10.1016/j.chb.2010.12.010

*Cantor, A. G., Nelson, H. D., Pappas, M., Atchison, C., Hatch, B., Huguet, N., Flynn, B., & McDonagh, M. (2023). Telehealth for Women's Preventive Services for Reproductive Health and Intimate Partner Violence: A Comparative Effectiveness Review. *Journal of General Internal Medicine*, *38*(7), 1735–1743. https://doi.org/10.1007/s11606-023-08033-6

Cardoso, L. F., Sorenson, S. B., Webb, O., & Landers, S. (2019). Recent and emerging technologies: Implications for women's safety. Technology in Society, 58, 101108. https://doi.org/10.1016/j.techsoc.2019.01.001

Cappelletti, M. & Garth, B. (1978). Access to Justice: The Newest Wave in the Worldwide Movement to Make Rights Effective, 27 Buff. L. Rev. 181.

CEDAW [Committee on the Elimination of Discrimination against Women]. (1992). *General recommendation No. 19: Violence against women (CEDAW/C/GC/19)*. United Nations. https://www.ohchr.org/en/treaty-bodies/cedaw

CEDAW [Committee on the Elimination of Discrimination against Women]. (2017a). *General recommendation No. 35 on gender-based violence against women, updating general recommendation No. 19 (CEDAW/C/GC/35)*. United Nations. https://www.ohchr.org/en/documents/general-comments-and-recommendations/general-recommendation-no-35-2017-gender-based

CEDAW [Committee on the Elimination of Discrimination against Women]. (2017b). *General recommendation No. 36 on the right of girls and women to education (CEDAW/C/GC/36)*. United Nations. https://www.ohchr.org/en/documents/general-comments-and-recommendations/general-recommendation-no-36-2017-right-girls-and

Chaudoir, S. R., & Fisher, J. D. (2010). The disclosure processes model: understanding disclosure decision making and postdisclosure outcomes among people living with a concealable stigmatized identity. Psychological bulletin, 136(2), 236–256. https://doi.org/10.1037/a0018193

Council of Europe. (2021). *GREVIO publishes its General Recommendation No. 1 on the digital dimension of violence against women*. https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/-/grevio-publishes-its-general-recommendation-no-1

Council of Europe, Group of Experts on Action against Violence against Women and Domestic Violence (GREVIO). (2024). First thematic evaluation report on building trust by delivering support, protection and justice: Sweden (GREVIO(2024)12). Council of Europe. https://rm.coe.int/first-thematic-evaluation-report-on-building-trust-by-delivering-suppo/1680b29c62

Cuomo, D., & Dolci, N. (2021). New tools, old abuse: Technology-Enabled Coercive Control (TECC). *Geoforum*, *126*. https://doi.org/10.1016/j.geoforum.2021.08.002

Digital Kvinnofrid. (2025). *Om Digital Kvinnofrid*. Hämtad oktober 2025, från https://www.digitalkvinnofrid.se/om-digital-kvinnofrid/

Dobash, R. E., & Dobash, R. P. (2004). Women's violence to men in intimate relationships: Working on a puzzle. *British Journal of Criminology*, *44*(3), 324–349. https://doi.org/10.1093/bjc/azh026

Dragiewicz, M., Harris, B., Woodlock, D., Salter, M., Easton, H., Lynch, A., & Tilbury, C. (2018). Technology-facilitated coercive control: Domestic violence and the competing roles of digital media platforms. *Feminist Media Studies*, *18*(4), 609–625. https://doi.org/10.1080/14680777.2018.1447341

*Eaton, A. A., & McGlynn, C. (2020). The Psychology of Nonconsensual Porn: Understanding and Addressing a Growing Form of Sexual Violence. *Policy Insights from the Behavioral and Brain Sciences*, *7*(2), 190–197. https://doi.org/10.1177/2372732220941534

EIGE [European Institute for Gender Equality]. (2022). *Combating cyber violence against women and girls*. https://eige.europa.eu/sites/default/files/documents/combating_cyber_violence_against_women_and_girls.pdf

EIGE [European Institute for Gender Equality]. (2025a). *Combating cyber violence against women and girls: Developing an EU measurement framework*. https://eige.europa.eu/publications-resources/publications/combating-cyber-violence-against-women-and-girls-developing-eu-measurement-framework

EIGE [European Institute for Gender Equality]. (2025b). *Cyber violence against women*. https://eige.europa.eu/gender-based-violence/cyber-violence-against-women?language_content_entity=en

EIU [Economist Intelligence Unit]. (2020). *Measuring the prevalence of online violence against women*. The Economist Intelligence Unit.

*El Morr, C., & Layal, M. (2020). Effectiveness of ICT-based intimate partner violence interventions: A systematic review. *BMC Public Health*, *20*(1), 1372. https://doi.org/10.1186/s12889-020-09408-8

*Emezue, C., Chase, J. D., Udmuangpia, T., & Bloom, T. L. (2022). Technology-based and digital interventions for intimate partner violence: A systematic review and meta-analysis. *Campbell Systematic Reviews*, *18*(3), e1271. https://doi.org/10.1002/cl2.1271

Europaparlamentet & Rådet. (2024). *Direktiv (EU) 2024/1385 om bekämpning av våld mot kvinnor och våld i nära relationer*. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX%3A32024L1385

Europarådet. (2001). *Europarådets konvention om cyberbrott (Budapestkonventionen)*. https://rm.coe.int/1680081561

Europarådet. (2007). *Europarådets konvention om skydd av barn mot sexuella övergrepp och sexuellt utnyttjande (Lanzarote-konventionen)*. https://rm.coe.int/1680084822

Europarådet. (2011). *Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet (Istanbulkonventionen)*. https://rm.coe.int/1680462544

Europarådet. (2021). *Protecting women and girls from violence in the digital age*. https://edoc.coe.int/en/violence-against-women/10686-protecting-women-and-girls-from-violence-in-the-digital-age.html

European Women's Lobby. (2024). *Report on cyber violence against women: Policy overview and recommendations (EWL Full Report)*. https://dev.womenlobby.org/IMG/pdf/ewl_fullreport-2.pdf

Europeiska kommissionen. (2020). *A Union of Equality: Gender Equality Strategy 2020 – 2025 (COM(2020) 152 final)*. https://ec.europa.eu/newsroom/just/items/682425/en

Europeiska kommissionen. (2025a). *Digital Services Act*. https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/digital-services-act_en

Europeiska kommissionen. (2025b). *What is gender-based violence?* https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/gender-equality/gender-based-violence/what-gender-based-violence_en

Fanslow, J. L., Mellar, B. M., Gulliver, P. J., & McIntosh, T. K. D. (2023). Evidence of Gender Asymmetry in Intimate Partner Violence. Experience at the Population-Level. *Journal of Interpersonal Violence*, *38*(15–16), 9159–9188. https://doi.org/10.1177/08862605231163646

FN [Förenta Nationerna]. (1979). *Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women (CEDAW)*. https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-elimination-all-forms-discrimination-against-women

FN [Förenta Nationerna]. (1993). *Declaration on the Elimination of Violence against Women*. https://www.un.org/en/genocideprevention/documents/atrocity-crimes/Doc.21_declaration%20elimination%20vaw.pdf

FN [Förenta Nationerna]. (2006). In-depth study on all forms of violence against women –Report of the Secretary (A/61/122/Add.1). https://undocs.org/A/61/122/Add.1

FN [Förenta Nationerna]. (2018). Resolution on accelerating efforts to eliminate violence against women and girls (A/HRC/RES/53/27). https://docs.un.org/en/A/HRC/RES/53/27

FN [Förenta nationerna]. (2020). Human rights and business (A/HRC/RES/44/15). https://undocs.org/A/HRC/RES/44/15

FN [Förenta nationerna]. (2023a). Commission on the Status of Women: Report on the sixty-seventh session. (25 March 2022 and 6–17 March 2023) (E/2023/27). https://docs.un.org/en/E/2023/27

FN [Förenta nationerna]. (2023b). New digital technologies and human rights (A/HRC/RES/53/29). https://undocs.org/A/HRC/RES/53/29

FN [Förenta Nationerna]. (2024a). Intensification of efforts to eliminate all forms of violence against women and girls: Technology-facilitated violence against women and girls: Report of the Secretary-General (Document N2428814). https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n24/288/14/pdf/n2428814.pdf

FN [Förenta nationerna]. (2024b). States' role in mitigating the negative impacts of disinformation (A/HRC/RES/55/10). https://undocs.org/A/HRC/RES/55/10

FN [Förenta nationerna]. (2024c). Resolution on technology-facilitated gender-based violence (A/HRC/56/L.15).

FRA [European Union Agency for Fundamental Rights], Eurostat, & EIGE [European Institute for Gender Equality]. (2024). *EU gender-based violence survey – Key results*. Publications Office of the European Union. https://fra.europa.eu/en/publication/2024/eu-gender-violence-survey-key-results

Frauenhauskoordinierung e.V. (2021). *FHK-Fachinformation Nr. 02/2021: Digitale Gewalt*. https://www.frauenhauskoordinierung.de/fileadmin/redakteure/Publikationen/Fachinformationen/2021-11-10_FHK-Fachinformation_DigitaleGewalt_2021-Nr02.pd

*Gilbar, O., Charak, R., Trujillo, O., Cantu, J. I., Cavazos, V., & Lavi, I. (2023). Meta-Analysis of Cyber Intimate Partner Violence Perpetration and Victimization: Different Types and their Associations with Face-to-Face IPV among Men and Women. *Trauma, Violence, & Abuse*, *24*(3), 1948–1965. https://doi.org/10.1177/15248380221082087

Gosse, C. (2021). "Not the real world": Exploring experiences of online abuse, digital dualism, and ontological labor. I J. Bailey, A. Flynn, & N. Henry (Red.), *Technology-facilitated violence and abuse: International perspectives and experiences* (s. 47–64). Emerald Publishing Limited.

Grant, M. J., & Booth, A. (2009). A typology of reviews: An analysis of 14 review types and associated methodologies. *Health Information & Libraries Journal*, *26*(2), 91–108.

GREVIO. (2021). *General Recommendation No. 1 on the digital dimension of violence against women*. Council of Europe. https://edoc.coe.int/en/violence-against-women/10643-grevio-general-recommendation-no-1-on-the-digital-dimension-of-violence-against-women.html

GREVIO. (2024). *First thematic evaluation report on building trust by delivering support, protection and justice: Sweden*. Council of Europe. https://rm.coe.int/first-thematic-evaluation-report-on-building-trust-by-delivering-suppo/1680b29c62

*Grimani, A., Gavine, A., & Moncur, W. (2022). An Evidence Synthesis of Covert Online Strategies Regarding Intimate Partner Violence. *Trauma, Violence, & Abuse*, *23*(2), 581–593. https://doi.org/10.1177/1524838020957985

*Gueta, K., Klar-Chalamish, C., & Ullman, S. E. (2024). The Process of Online Disclosures of Interpersonal Victimization: A Systematic Review. *Trauma, Violence, & Abuse*, *25*(3), 2028–2045. https://doi.org/10.1177/15248380231204886

Harris, B., & Vitis, L. (2020). Digital intrusions: Technology, spatiality and violence against women. *Journal of Gender-Based Violence*, *4*(3), 325–341.

Harris, B., & Woodlock, D. (2019). Digital coercive control: Insights from two landmark domestic violence studies. *British Journal of Criminology*, *59*(3), 530–550. https://doi.org/10.1093/bjc/azy052

Hearn, J., Hall, M., Lewis, R., & Niemisto, C. (2023). The spread of digital intimate partner violence: Ethical challenges for business, workplaces, employers and management. *Journal of Business Ethics*, *187*(4), 695–711. https://doi.org/10.1007/s10551-023-05463-4

Hellevik, P. M., Haugen, L.-E. A., & Överlien, C. (2025). Outcomes of image-based sexual abuse among young people: A systematic review. *Frontiers in Psychology*, *16*. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2025.1599087

*Henry, N., & Beard, G. (2024). Image-Based Sexual Abuse Perpetration: A Scoping Review. *Trauma, Violence, & Abuse*, *25*(5), 3981–3998. https://doi.org/10.1177/15248380241266137

*Henry, N., Flynn, A., & Powell, A. (2020). Technology-Facilitated Domestic and Sexual Violence: A Review. *Violence Against Women*, *26*(15–16), 1828–1854. https://doi.org/10.1177/1077801219875821

*Henry, N., & Powell, A. (2018). Technology-Facilitated Sexual Violence: A Literature Review of Empirical Research. *Trauma, Violence, & Abuse*, *19*(2), 195–208. https://doi.org/10.1177/1524838016650189

Hilfetelefon – Gewalt gegen Frauen. (2025). *Hilfetelefon – Gewalt gegen Frauen*. https://www.hilfetelefon.de/en/

*Hussain, N., Sprague, S., Madden, K., Hussain, F. N., Pindiprolu, B., & Bhandari, M. (2015). A Comparison of the Types of Screening Tool Administration Methods Used for the Detection of Intimate Partner Violence: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Trauma, Violence, & Abuse*, *16*(1), 60–69. https://doi.org/10.1177/1524838013515759

Internetstiftelsen. (2023). *Svenskarna och internet 2023*. https://svenskarnaochinternet.se/rapporter/svenskarna-och-internet-2023/

Johnson, M. P. (2008). *A typology of domestic violence: Intimate terrorism, violent resistance, and situational couple violence*. Northeastern University Press.

Joleby, M., Lunde, C., Landstrom, S., & Jonsson, L. S. (2020). All of me is completely different: Experiences and consequences among victims of technology-assisted child sexual abuse. *Frontiers in Psychology*, *11*. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.606218

Joleby, M., Lunde, C., Landstrom, S., & Jonsson, L. S. (2021). Offender strategies for engaging children in online sexual activity. *Child Abuse & Neglect*, *120*. https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2021.105214

Jonsson, L. S., Fredlund, C., Priebe, G., Wadsby, M., & Svedin, C. G. (2019). Online sexual abuse of adolescents by a perpetrator met online: A cross-sectional study. *Child and Adolescent Psychiatry and Mental Health*, *13*(1). https://doi.org/10.1186/s13034-019-0292-1

Jämställdhetsmyndigheten. (2021). *Bra behöver bli bättre*. Göteborg: Jämställdhetsmyndigheten. https://jamstalldhetsmyndigheten.se/media/c1wolxgd/stodmaterial-istanbulkonventionen-2021-05-12.pdf

Jämställdhetsmyndigheten (2023). *Att leva med skyddade personuppgifter – behovet av samhällets långsiktiga stöd* (Rapport 2023:04). Göteborg: Jämställdhetsmyndigheten. https://jamstalldhetsmyndigheten.se/media/mmomhtqs/att-leva-med-skyddadepersonuppgifter-2023-04.pdf

Kar, H. L., & O'Leary, K. D. (2010). Gender symmetry or asymmetry in intimate partner victimization? Not an either/or answer. *Partner Abuse*, *1*(2), 152–168. https://doi.org/10.1891/1946-6560.1.2.152

*Kim, C., & Ferraresso, R. (2023). Examining Technology-Facilitated Intimate Partner Violence: A Systematic Review of Journal Articles. *Trauma, Violence, & Abuse*, *24*(3), 1325–1343. https://doi.org/10.1177/15248380211061402

Kouzani, A. Z. (2023). Technological innovations for tackling domestic violence. *IEEE Access*, *11*, 91293–91311. https://doi.org/10.1109/ACCESS.2023.3306022

Leisring, P. A., & Giumetti, G. W. (2014). Sticks and stones may break my bones, but abusive text messages can also hurt: Development and validation of the Cyber Psychological Abuse (CPA) Scale. *Partner Abuse*, *5*, 323–341.

*Leyton Zamora, C., Boddy, J., O'Leary, P., & Liang, J. (2023). Technology-Facilitated Abuse Against Women From Culturally and Linguistically Diverse Backgrounds: A Scoping Review of the Literature. *Trauma, Violence, & Abuse*, *24*(4), 2530–2543. https://doi.org/10.1177/15248380221098045

Lundgren, E., Heimer, G., Westerstrand, J., & Kalliokoski, A.-M. (2001). *Slagen Dam: Mäns våld mot kvinnor i jämställda Sverige – En omfångsundersökning*. Fritzes offentliga publikationer.

*Marcum, C. D., & Higgins, G. E. (2021). A Systematic Review of Cyberstalkning Victimization and Offending Behaviors. *American Journal of Criminal Justice*, *46*(6), 882–910. https://doi.org/10.1007/s12103-021-09653-6

*Markwick, K., Bickerdike, A., Wilson-Evered, E., & Zeleznikow, J. (2019). Technology and Family Violence in the Context of Post-Separated Parenting. *Australian and New Zealand Journal of Family Therapy*, *40*(1), 143–162. https://doi.org/10.1002/anzf.1350

Ministère de l'Intérieur. (2025). *Plateforme numérique d'accompagnement des victimes de cyberharcèlement*. https://www.masecurite.interieur.gouv.fr/fr/demarches-en-ligne/plateforme-signalement-cyberharcelement

Novitzky, P., Janssen, J., & Kokkeler, B. (2023). A systematic review of ethical challenges and opportunities of addressing domestic violence with AI-technologies and online tools. *Heliyon*, *9*(6), e17140. https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2023.e17140

Nyman, C., Evertsson, L., & Henrikson, A.-S. (2023). Digitally facilitated economic abuse in the age of digital financial services – New risks for economic abuse in intimate partner violence. *Journal of Gender-Based Violence*, *7*(3), 368–382. https://doi.org/10.1332/239868023X16909576356057

*Oliveira, C., Araújo, E., Moreira, D., Pacheco, M., Calaboiça, C., & Santos, A. (2023). Digital Interventions to Support and Treat Victims of Intimate Partner Violence: A Systematic Review. *European Psychologist*, *28*(2), 95–109. https://doi.org/10.1027/1016-9040/a000504

Olofsson, S., Karlsson, F., Pikkemaat, M., Ekman, B., Rööst, M., Thulesius, H., & Milos Nymberg, V. (2024). Physicians' intentions to use digital tools – A comparative survey, before and after the COVID-19 pandemic, in Southern Sweden. *Scandinavian Journal of Primary Health Care*, *42*(4), 497–514. https://doi.org/10.1080/02813432.2024.2346133

Petticrew, M., & Roberts, H. (2006). *Systematic Reviews in the Social Sciences: A Practical Guide*. Blackwell.

Powell, A., & Flynn, A. (2023). Technology-Facilitated Abuse Victimization: A Gendered Analysis in a Representative Survey of Adults. *Feminist Criminology*, *18*(5), 435–458. https://doi.org/10.1177/15570851231196548

Powell, A., Flynn, A., & Hindes, S. (2022). *Technology-facilitated abuse: National survey of Australian adults' experiences (Research report, 12/2022)*. ANROWS.

*Ray, A., & Henry, N. (2025). Sextortion: A Scoping Review. *Trauma, Violence, & Abuse*, *26*(1), 138–155. https://doi.org/10.1177/15248380241277271

Regeringen. (2025). *Genomförande av direktivet om bekämpning av våld mot kvinnor och våld i nära relationer (Dir. 2025:21)*. https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/kommittedirektiv/2025/02/dir.-202521

Regeringskansliet. (2023a). *En ny era av cybersäkerhet: Sveriges nationella strategi för informations- och cybersäkerhet (SNICKS)*. https://www.regeringen.se/contentassets/0903061f7920408 4b6acf4ce1a978830/snicks-a4-inlaga-webbomslag.pdf

Regeringskansliet. (2023b). *Svensk nationell färdplan för EU:s digitala decennium*. https://www.regeringen.se/rapporter/2023/10/svensk-nationell-fardplan-for-eus-digitala-decennium/

Regeringskansliet. (2024a). *Fri och trygg utan våld och förtryck: Åtgärdsprogram för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel 2024 – 2026*. https://www.regeringen.se/contentassets/a82a7847ffc24e9b93f92750f94a1ea9/fri-och-trygg-utan-vald-och-fortryck-atgardsprogram-for-att-forebygga-och-bekampa-mans-vald-mot-kvinnor-vald-i-nara-relationer-och-hedersrelaterat-vald-och-fortryck-samt-prostitution-och-manniskohandel-20242026.pdf

Regeringskansliet (2024b). Utredningen om digital post. Digital myndighetspost: Betänkande av Utredningen om digital post (SOU 2024:47). https://www.regeringen.se/contentassets/a358f464e0f04c818f466b0191124525/sou_2024_47_ny-kopia.pdf

Regeringskansliet. (2025a). *Frihet från våld, förtryck och utnyttjande: En jämställdhetspolitisk strategi mot våld och en stärkt styrning av centrala myndigheter (SOU 2025:28)*. https://www.regeringen.se/contentassets/47055497dcfc4af08bf183cbeccb316a/sou-2025_28-frihet-fran-vald-fortryck-och-utnyttjande.pdf

Regeringskansliet. (2025b). *Global Partnership calls for gender to be an integral part of the AI Action Summit*. https://www.government.se/statements/2025/02/global-partnership-calls-for-gender-to-be-an-integral-part-of-the-ai-action-summit/

Regeringskansliet. (2025c). *Sveriges digitaliseringsstrategi 2025 – 2030*. https://www.regeringen.se/contentassets/fe3e296228fb474f803a986ae3842b4c/sveriges-digitaliseringsstrategi-20252030.pdf

*Rempel, E., Donelle, L., Hall, J., & Rodger, S. (2019). Intimate partner violence: A review of online interventions. *Informatics for Health and Social Care*, *44*(2), 204–219. https://doi.org/10.1080/17538157.2018.1433675

Revenge Porn Helpline. (2025). *Revenge Porn Helpline*. https://revengepornhelpline.org.uk/

Rindestig, F. C., Gadin, K. G., Jonsson, L., Svedin, C.-G., Landberg, A., & Dennhag, I. (2025). A latent class analysis of technology-facilitated sexual violence: Associations to other victimizations, psychiatric symptoms, and gender. *Child Abuse & Neglect*, *161*. https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2025.107309

Rindestig, F. C., Gadin, K. G., Semb, O., & Dennhag, I. (2024). Unwanted online sexual solicitation among young people in a Swedish psychiatric sample: Occurrence and associations with depression and anxiety. *Journal of Child Sexual Abuse*, *33*(5), 589–607. https://doi.org/10.1080/10538712.2024.2416633

*Rogers, M. M., Fisher, C., Ali, P., Allmark, P., & Fontes, L. (2023). Technology-Facilitated Abuse in Intimate Relationships: A Scoping Review. *Trauma, Violence, & Abuse*, *24*(4), 2210–2226. https://doi.org/10.1177/15248380221090218

*Sabuncu, B. C., Signorelli, M. C., Evans, D. P., Millender, E., Murgor, J., Lane, B., Okantey, B., & Hall, C. X. (2024). Safety Planning Interventions for Adults Who Experience Interpersonal Violence: A Systematic Review. *Journal of Family Violence*. https://doi.org/10.1007/s10896-024-00770-4

Šimonović, D. (2018). *Report of the Special Rapporteur on violence against women, its causes and consequences: Online violence against women and girls from a human rights perspective (A/HRC/38/47)*. United Nations Human Rights Office of the High Commissioner. https://www.ohchr.org/en/documents/thematic-reports/ahrc3847-report-special-rapporteur-violence-against-women-its-causes-and

Smith, V., Devane, D., Begley, C. M., & Clarke, M. (2011). Methodology in conducting a systematic review of systematic reviews of healthcare interventions. *BMC Medical Research Methodology*, *11*(15).

Stark, E. (2007). *Coercive Control: How Men Entrap Women in Personal Life*. Oxford University Press.

Stark, E., & Hester, M. (2019). Coercive Control: Update and Review. *Violence against Women*, *25*(1), 81–104. https://doi.org/10.1177/1077801218816191

StatCom [United Nations Statistical Commission]. (2024). Report on the fifty-fifth session (27 February–1 March 2024) (Official Records, 2024, Supplement No. 4; E/2024/24–E/CN.3/2024/36). https://unstats.un.org/UNSDWebsite/statcom/session_55/documents/2024-36-FinalReport-E.pdf

Straus, M. A. (2010). Thirty years of denying the evidence on gender symmetry in partner violence: Implications for prevention and treatment. *Partner Abuse*, *1*(3), 332–362. https://doi.org/10.1891/1946-6560.1.3.332

T-CY [Cybercrime Convention Committee]. (2018). *Mapping study on cyberviolence*. Council of Europe. https://rm.coe.int/t-cy-2017-10-cbg-study-provisional/16808c4914

Tjaden, P., & Thoennes, N. (2000). Prevalence and consequences of male-to-female and female-to-male intimate partner violence as measured by the National Violence Against Women Survey. *Violence Against Women*, *6*(2), 142–161. https://doi.org/10.1177/1077801000221817769

*Tomsett, B., Álvarez-Rodríguez, J., Sherriff, N., Edelman, N., & Gatuguta, A. (2025). Tools for the identification of victims of domestic abuse and modern slavery in remote services: A systematic review. *Journal of Health Services Research & Policy*, *30*(1), 63–76. https://doi.org/10.1177/13558196241257864

UK Government. (2025). *Revenge porn: Factsheet*. https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5a80be45ed915d74e33fc281/revenge-porn-factsheet.pdf

UK Safer Internet Centre. (2025). *Stop Non-Consensual Intimate Image Abuse*. https://stopncii.org/

UNFPA [United Nations Population Fund]. (2022). *2022 Global Symposium on Technology-facilitated Gender-based Violence results: Building a common pathway*. https://www.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/TF%20GBV%20Final%20Publication_7.pdf

UNFPA [United Nations Population Fund]. (2023a). *Measuring technology-facilitated gender-based violence: A discussion paper*. https://www.unfpa.org/publications/measuring-technology-facilitated-gender-based-violence-discussion-paper

UNFPA [United Nations Population Fund]. (2025). *UNFPA resource compendium on technology-facilitated gender-based violence*. https://www.unfpa.org/resources/unfpa-resource-compendium-technology-facilitated-gender-based-violence

UNFPA [United Nations Population Fund], UN Women & WHO [Världshälsoorganisationen]. (2024). *Technology-facilitated violence against women. Updates on learning and progress towards common methodologies for measurement.* https://unstats.un.org/unsd/demographic-social/meetings/2024/iaeggs-20241203/3.A1_UNW%20WHO%20UNFPA.pdf

UN Women. (2011). *Access and participation of women and girls in education, training and science and technology, including for the promotion of women's equal access to full employment and decent work: Agreed conclusions of the fifty-fifth session of the Commission on the Status of Women*. https://www.unwomen.org/sites/default/files/Headquarters/Attachments/Sections/CSW/55/CSW55_E_FINAL.pdf

UN Women. (2022). *Accelerating efforts to tackle online and technology-facilitated violence against women and girls*. United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women.

UN Women. (2023a). *Addressing online and technology-facilitated gender-based violence and discrimination and protecting the rights of women and girls online: Report of the meeting of the expert group*. UN Women.

UN Women. (2023b). *Innovation and technological change and education in the digital era: Expert statements and substantive contributions to CSW67*. https://www.unwomen.org/sites/default/files/2023-02/CSW67-Expert-Group-Meeting-report-en.pdf

UN Women. (2025). *Repository of UN Women's work on technology-facilitated violence against women and girls*. https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2025/03/repository-of-un-womens-work-on-technology-facilitated-violence-against-women-and-girls

*Walker, K., & Sleath, E. (2017). A systematic review of the current knowledge regarding revenge pornography and non-consensual sharing of sexually explicit media. *Aggression and Violent Behavior*, *36*, 9–24. https://doi.org/10.1016/j.avb.2017.06.010

*Wilson, C., Sheridan, L., & Garratt-Reed, D. (2023). Examining Cyberstalkning Perpetration and Victimization: A Scoping Review. *Trauma, Violence, & Abuse*, *24*(3), 2019–2033. https://doi.org/10.1177/15248380221082937

Woodlock, D. (2016). The Abuse of Technology in Domestic Violence and Stalkning. *Violence Against Women*, *23*(5), 584–602.

Zamfir, I., & Murphy, C. (2024). *Cyberviolence against women in the EU* [PE 767.146]. European Parliamentary Research Service (EPRS), Members' Research Service. https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_BRI(2024)767146

Överlien, C., Selvik, S., & Ovesen, N. (2025). 'At least it is safer than home' – Children and the use of technology in domestic violence shelters. I L. Arnell, S. Thunberg, & Å. Källström (Red.), *Children in Domestic Violence Shelters: International Perspectives*. Springer Nature.

Bilagor

Bilaga 1. Förkortningar

AI
Artificiell Intelligens

CEDAW
Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women
Konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor

DSA
Digital Services Act

EIGE
European Institute for Gender Equality
Europeiska institutet för jämställdhet

FRA
European Union Agency for Fundamental Rights
Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter

GDPR
General Data Protection Regulation

GREVIO
Group of experts on actions against violence against women and domestic violence

HBTQI
Homosexuella, bisexuella, transpersoner, queera personer och personer med intersexvariationer

NCK
Nationellt centrum för kvinnofrid

NCP
Non-consensual pornography

IBSA
Image-based sexual abuse

IKT
Informations- och kommunikationteknik

Statcom
The United Nations Statistical Commission
FN:s statistiska kommission

T-CY
Cybercrime Convention Committee
Europarådets arbetsgrupp för Budapestkonventionen

UNFPA
United Nations Population Fund
FN:s befolkningsfond

WHO
World Health Organization
Världshälsoorganisationen

Bilaga 2. Begreppslista

Coercive control
Ett mönster av hot, manipulation och isolering för att utöva makt över och dominera en annan person, ofta i en parrelation.

Cyber abuse
Cybervåld
Våld eller övergrepp genom digitala medel, exempelvis hot, hat eller manipulation online.

Cyber aggression
Fientligt beteende online som syftar till att skada eller hota andra.

Cyber dating abuse
Detta kan omfatta alla former av fysiskt, verbalt eller psykiskt våld som utövas mot en romantisk partner med hjälp av teknik, till exempel telefoner och sociala medier.

Cyber harassment
Nättrakasserier
Systematiska eller upprepade trakasserier på nätet.

Cyber intimate partner violence
Partnerrelaterat våld där digitala verktyg används som medel.

Cyberstalkning
Nätstalkning
Upprepat förföljande, övervakning eller kontakt via digitala kanaler som skapar rädsla.

Cyberviolence
Cybervåld
Hot, trakasserier, kränkningar eller kontroll som sker genom digitala eller tekniska medel och plattformar.

Deepfake pornography
Realistiska, fabricerade bilder eller videor (genereras med AI). Materialet porträtterar en faktisk person i sexuella situationer som denne aldrig har befunnit sig i, och skapas utan personens samtycke eller vetskap.

Digital abuse
Våld och övergrepp som sker via digitala plattformar, ofta inom nära relationer.

Digital coercive control
Tvångsmässig kontroll via teknik, till exempel övervakning via applikationer eller manipulering via sms/sociala medier.

Digital stalkning
Snävare än cyberstalkning, fokuserar på upprepad övervakning.

Digital violence and abuse
Digitalt våld
Samlingsbegrepp för vålds- och övergreppshandlingar som sker med hjälp av teknik.

Doxing/doxxing
Att publicera någons privata information (ex. kontaktuppgifter, adress, arbetsplats) utan samtycke på internet med syfte att skada.

Flaming
Samlingsbegrepp för beteenden av aggressiv kommunikation via digitala kanaler.

Fraping
Att använda någon annans sociala mediekonto utan tillstånd för att lägga ut eller skicka något i deras namn.

ICT-facilitated violence against women
ICT står för informations- och kommunikationsteknik (“Information and Communication Technologies”). ICT-faciliterat våld avser våld som utförs eller underlättas med hjälp av dessa tekniker, till exempel via digitala plattformar eller annan kommunikationsteknik.

Image-based sexual abuse
Delning av intima bilder utan samtycke
Att sprida, dela eller hota med att sprida intima bilder utan offrets samtycke.

IoT-facilitated violence
Våld som utförs via Internet of Things, såsom kontroll genom inspelning i säkerhetskameror, ändra inställningar av smarta enheter i hemmet.

mHealth
Mobile Health: Användning av mobilteknik för att stödja hälsovård och hälsorelaterade tjänster.

Monitoring
Användningen av digitala verktyg för att samla information om ens partner på ett sätt som skapar eller förstärker makt och kontroll inom relationen.

Nonconsensual porn
Delning av sexuellt innehåll utan den avbildade personens samtycke.

Online abuse/online violence
Kränkande beteende på nätet, som trakasserier, hot eller mobbning.

Online hate speech/incitement to violence
Alla typer av beteenden online som bjuder in en vidare publik att utföra våld mot en specifik grupp utifrån exempelvis rasistiska åsikter, eller kvinnofientliga åsikter.

Online stalkning
Se cyberstalkning.

Revenge porn
Spridning av intima bilder utan den avbildade personens samtycke. Intentionen beskrivs ofta vara att hämnas på en före detta partner.

Sexting coercion
Påtryckningar att skicka sexuella bilder eller filmer via mobil eller internet.

Sextortion
Utpressning där förövaren hotar att sprida intima bilder eller information, till exempel om inte sexuella tjänster eller fler bilder tillhandahålls.

Spyware abuse/stalkerware
Begrepp som syftar på installation och användning av applikationer för dold övervakning av partner.

Surveillance abuse
När förövaren använder övervakningsteknik (GPS, kamera, spyware osv.) som kontrollmedel.

Technology-facilitated abuse/tech abuse
Teknologifaciliterat våld
Samlingsbegrepp för alla former av teknikrelaterat våldsutövande i relationer.

Technology-facilitated abuse in intimate relationships
Användning av digitala eller tekniska medel för att utöva våld i romantiska eller intima relationer.

Technology-facilitated coercive control
Ett systematiskt användande av teknik för att utöva makt och kontroll i en relation.

Technology-facilitated domestic abuse
Våld i nära relationer där digitala eller tekniska medel används för att kontrollera, skada eller förfölja.

Technology-facilitated domestic and sexual violence
Våld eller sexuellt våld i parrelationer som sker eller möjliggörs via tekniken.

Technology-facilitated gender-based violence
Handlingar som begås, underlättas, förvärras eller förstärks genom användning av teknik, och som leder till eller sannolikt kommer att leda till fysisk, sexuell, psykologisk, social, politisk eller ekonomisk skada eller andra kränkningar av rättigheter och friheter.

Telehealth
Leverans av hälsotjänster och medicinsk information via telekommunikationsteknik, ofta på distans.

Trolling
Skapa eller sprida innehåll online med avsikt att provocera, trakassera eller skada. Kan vara att skapa konflikter på nätet genom att skriva stötande, vilseledande eller provocerande kommentarer, i syfte att väcka starka reaktioner.

NCK

Nationellt centrum för kvinnofrid | Uppsala universitet
Akademiska sjukhuset | 751 85 Uppsala
uu.se/nck

NCK-rapport 2025:4 | ISSN 1654-7195